

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీ రంగనాథదివ్యమణిపాదుకాభ్యాం నమః

శ్రీకవితార్కికసింహస్య సర్వతంత్రస్వతంత్రస్య
శ్రీమద్వేంకటనాథస్య వేదాంతాచార్యస్య కృతిషు

॥ లఘు యాదవాభ్యుదయః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీ రంగనాథదివ్యమణిపాదుకాభ్యాం నమః

॥ లఘు యాదవాభ్యుదయః ॥

శ్రీమాన్ వేంకటనాథార్యః కవితార్కికకేసరీ ।

వేదాంతాచార్యవర్యో మే సన్నిధత్తాం సదా హృది ॥

వందే బృందావనచరం వల్లవీజనవల్లభం ।

జయంతీసంభవం ధామ వైజయంతీవిభూషణం ॥ 1.1 ॥

1

యదేకైకగుణప్రాంతే శ్రాంతా నిగమవందినః ।

యథావద్వర్ణనే తస్య కిముతాన్యే మితంపచాః ॥ 1.2 ॥

2

శక్త్యా శౌరికథాస్వాదః స్థానే మందధియామపి ।

అమృతం యది లభ్యేత కిం న గృహ్యేత మానవైః ॥ 1.3 ॥

3

వసుధాశ్రోత్రజే తస్మిన్ వ్యాసే చ హృదయస్థితే ।

అన్యేఽపి కవయః కామం బభూవురనపత్రపాః ॥ 1.4 ॥

4

స కవిః కథ్యతే స్రష్టా రమతే యత్ర భారతీ ।

రసభావగుణీభూతైరలంకారైర్గుణోదయైః ॥ 1.5 ॥

5

తదాత్మ్యే నూతనం సర్వమాయత్యాం చ పురాతనం ।

న దోషాయైతదుభయం న గుణాయ చ కల్పతే ॥ 1.6 ॥

6

ప్రవృత్తామనఘే మార్గే ప్రమాద్యంతీమపి క్వచిత్ ।

న వాచమవమన్యంతే నర్తకీమివ భావుకాః ॥ 1.7 ॥

7

- విహాయ తదహం వ్రీడాం వ్యాసవేదార్ణవామృతం |
వక్ష్యే విబుధజీవాతుం వసుదేవసుతోదయం || 1.8 || 8
- క్రీడాతూలికయా స్వస్మిన్ కృపారూషితయా స్వయం |
ఏకో విశ్వమిదం చిత్రం విభుః శ్రీమానజీజనత్ || 1.9 || 9
- జగదాహ్లాదనో జజ్ఞే మనసస్తస్య చంద్రమాః |
పరిపాలయితవ్యేషు ప్రసాద ఇవ మూర్తిమాన్ || 1.10 || 10
- యదపత్యసముద్భూతః పుణ్యకీర్తిః పురూరవాః |
సతామాహితవహ్నినాం విహరన్థేయతాం యయౌ || 1.11 || 11
- సమవర్ధత తద్వంశః ఉపర్యుపరి పర్వభిః |
యశోముక్తాఫలైర్యస్య దిశో దశ విభూషితాః || 1.12 || 12
- బభూవ నహుషస్తస్మిన్ ఐరావత ఇవాంబుధౌ |
యమింద్రవిగమే దేవాః పదే తస్య న్యవీవిశన్ || 1.13 || 13
- నరేంద్రాః పృథివీచక్రే నామచిహ్నైరలంకృతాః |
జంగమాస్తస్య వీరస్య జయస్తంభా ఇవాభవన్ || 1.14 || 14
- వీరో రస ఇవోత్సాహాన్నహుషాదభ్యజాయత |
యయాతిర్నామ యేనైంద్రమర్థాసనమధిష్ఠితం || 1.16 || 15
- తటాకమివ తాపార్తాస్తమింద్రమివ నిర్జరాః |
భావా ఇవ రసం భవ్యాః పార్థివాః పర్యుపాసత || 1.19 || 16
- యదుర్నామ తతో జజ్ఞే యత్సంతతిసముద్భవైః |
సమానగణనాలేఖ్యే నిస్సమానైర్నిషద్యతే || 1.20 || 17
- వంశే సమభవత్ తస్య వసుదేవః క్షితీశ్వరః |
జనకః ప్రాగ్భవే యోఽభూత్ దేవదానవయాధయోః || 1.27 || 18

- ఆనకానాంచ దివ్యానాం దుందుభీనాంచ నిస్వనైః |
సహ జాతం యమాచఖ్యురాఖ్యయాఽఽనకదుందుభిం || 1.28 || 19
- తేన నిర్మలసత్త్వేన వినివృత్తరజస్తమాః |
జగతీ శాంతమోహేవ ధర్మోచ్ఛ్వాసవతీ బభౌ || 1.29 || 20
- స విష్ణురివ లోకానాం తపనస్తేజసామివ |
సముద్ర ఇవ రత్నానాం సతామేకాశ్రయోఽభవత్ || 1.30 || 21
- ప్రఖ్యాతవిభవే పత్స్యా తస్య పూర్వం ప్రజాపతేః |
రోహిణీ దేవకీరూపే మనుష్యత్వే బభూవతుః || 1.31 || 22
- అక్షుద్రగతిశాలిన్యోః తయోరన్యోన్యసక్తయోః |
ఐకరస్యమభూత్ పత్యా గంగాయమునయోరివ || 1.32 || 23
- స తాభ్యామనురూపాభ్యాం సమతుష్యత్ సమేయివాన్ |
వ్యక్తిహేతురభూద్యేన సపర్యంకస్య శార్జ్గిణః || 1.33 || 24
- అలిప్సత న సామ్రాజ్యం సోఽర్థకామపరాజ్ముఖః |
యదృచ్ఛాగతమైశ్వర్యమాన్యన్యరుచిరన్వభూత్ || 1.34 || 25
- కయాచిదశరీరిణ్యా వాచా వ్యవసితాయతిః |
దేవకీం వసుదేవంచ కంసః కారామయోజయత్ || 1.35 || 26
- స కాలాతిబలః కంసః కాలనేమిరనేహసా |
సర్వ దైతేయసత్త్వానాం సమాహార ఇవోదితః || 1.36 || 27
- ఏతస్మిన్నంతరే దేవీ మేరుమధ్యముపేయుషః |
ప్రజాపతిముఖాన్ దేవాన్ ప్రాహ సాగరమేఖలా || 1.37 || 28

- విదితం భవతాం దేవాః ! విశ్వరూపేణ విష్ణునా |
మహీయాన్ ధర్మశీలేషు భారో యత్తన్నివేశితః || 1.38 || 29
- అధర్మనిష్ఠైరధునా ధర్మసేతువిభేదకైః |
అసంఖ్యైరదృచ్ఛతైస్తుంగైః క్రమ్యే రాక్షసపర్వతైః || 1.39 || 30
- అత ఆలోచితజగద్ధితైః సురగణైః స్వయం |
న పతామి న భిద్యే చ యథాఽహం క్రియతాం తథా || 1.40 || 31
- ఇతి తే భూతధారిణ్యా నిసృష్టార్థా దివౌకసః |
అవిదుస్తత్ప్రియస్యైవ తద్భారహరణం క్షమం || 1.41 || 32
- పురస్కృత్య జగద్ధాత్రీం మనసోఽపి పురస్సరాః |
దుగ్ధోదధిశయం దేవం దూరమేత్యాభితుష్టువుః || 1.42 || 33
- త్రివేదీమధ్యదీప్తాయ త్రిధామ్నే పంచహేతయే |
వరదాయ నమస్తుభ్యం బాహ్యాంతర హవిర్భుజే || 1.43 || 34
- త్వదేకవ్యంజితైరాదౌ త్వదన్యేష్వనిదంపరైః |
నిగమైరనిగమ్యం త్వాం కః పరిచ్ఛేత్తుమర్హతి || 1.46 || 35
- నమ్యస్య నమతః క్షుద్రాన్ వరదస్య వరార్థినః |
పుత్రైః పితృమతః క్రీడా కథం తే కేన వర్ణ్యతే || 1.48 || 36
- బ్రహ్మాదిస్తంబపర్యంతవిచిత్రాంకురశాలినాం |
సలిలం కర్మకందానాం క్రీడైవ తవ కేవలం || 1.50 || 37
- త్వదేకశరణానాం త్వం శరణాగతజీవనః |
విపదం నః క్షిప క్షిప్తం తమిస్తామివ భాస్కరః || 1.63 || 38
- సతి సూర్యే సముద్యంతః ప్రతిసూర్యా ఇవాసురాః |
జగద్భాదాయ జాయంతే జహి తాన్ స్వేన తేజసా || 1.64 || 39

- స దైత్యహత్యామిచ్ఛద్భిః సురైరేవమభిష్టుతః |
అనన్యదృశ్యః సహసా దయయా దర్శనం దదౌ || 1.65 || 40
- అనపాయం తమాదిత్యమక్షయం తారకాధిపం |
అపారమమృతాంభోధిమమన్యంత దివౌకసః || 1.74 || 41
- తస్మై విజ్ఞాపయామాసుః విదితార్థాయ నాకినః |
నిహతాశేషదైత్యాయ నిదానం స్వాగతేః పునః || 1.76 || 42
- త ఇమే క్షత్రియా భూత్వా క్షోభయంతి క్షమామిమాం |
తవ తేజసి యైర్నాథ దనుజైశ్శలభాయితం || 1.77 || 43
- యది న త్వరతే నాథ ! భారవ్యపనయే భవాన్ |
ప్లావయిష్యంత్యుదన్వంతః పృథివీం పృథువీచయః || 1.80 || 44
- కంసప్రభృతిభిః సేయం శల్యైరివ సముద్భృతైః |
చిరం భవతు తే పృథ్వీ శేషమూర్తేః శిఖండకః || 1.83 || 45
- ప్రబోధ సుభగైః స్మేరైః ప్రసన్నైః శీతలైశ్చ నః |
కటాక్షైః ప్లావయ క్షిప్రం కృపైకోదన్వదూర్మిభిః || 1.84 || 46
- త్వయి న్యస్తభరాణాం నః త్వమేతాం క్షంతుమర్హసి |
విదితాశేషవేద్యస్య విజ్ఞాపనవిడంబనాం || 1.85 || 47
- ఇత్థం వదతి దేవానాం సమాజే వేధసా సహ |
వవందే పృథివీ దేవం వినతత్రాణ దీక్షితం || 1.86 || 48
- తనుమధ్యా విశాలాక్షీ తన్వీ పీనపయోధరా |
మాయేవ మహతీ తస్య వనితారత్నరూపిణీ || 1.87 || 49
- ఆబద్ధమండలైర్భృంగైరలకామోదమోహితైః |
అయత్నలబ్ధాం బిభ్రాణా మాయూరచ్ఛత్రసంపదం || 1.88 || 50

- ప్రియసందర్శనానందజనితైరశ్రుబిందుభిః |
నృస్తమౌక్తికనైపథ్యైః పరిష్కృతపయోధరా || 1.89 || 51
- ప్రస్ఫురంతం ప్రియస్యేవ పరిరంభాభిలాషిణం |
దక్షిణాదితరం బాహుం దక్షిణా బహ్వామన్యత || 1.90 || 52
- విపదంచ జగాదైషా విపంచీమధురస్వనా |
విలక్షస్మితసంభిన్నమౌక్తికాధరవిద్రుమా || 1.91 || 53
- అథ తాన్ భవ్యయా వాచా భగవాన్ ప్రత్యభాషత |
ప్రతిశ్రుత్వాప్తనిర్వాద పాంచజన్యాభినంద్యయా || 1.92 || 54
- మాభైషురసురానీకాత్ భవంతో మదుపాశ్రయాః |
మదాజ్ఞామనవజ్ఞాతుః పరిభూత్యా న భూయతే || 1.93 || 55
- అవతార్య భువో భారమవతారో మమామరాః |
అనాదినిధనం ధర్మమక్షతం స్థాపయిష్యతి || 1.94 || 56
- యావదిష్టభుజో యావదధికారమవస్థితాః |
పరిపాలయత స్వాని పదాని విగతాపదః || 1.95 || 57
- దమనాద్దనుజేంద్రాణాం ద్రక్ష్యథ త్రిదశాధిపాః |
భూయోఽపి లఘుతాం ప్రాప్తాం భువముల్లాఘితామివ || 1.96 || 58
- దైతేయమృగసంఘాతే మృగయారసభాగిభిః |
భవద్భిరపి మేదిన్యాం భవితవ్యం నరాధిపైః || 1.97 || 59
- ఇతి తాననఘాదేశః సమాదిశ్య జనార్దనః |
అవధీరితదుగ్ధాభిః మధురాయాం మనో దధే || 1.98 || 60
- ఆశ్వాస్య వాగమృతవృష్టిభిరాదితేయాన్
దైతేయభారనమితాం పృథివీం చ దేవీం |

ప్రాదుర్బుభూషురనఘో వసుదేవపత్న్యాం

పద్మాపతిః ప్రణిదధే సమయం దయాయాః || 1.99 ||

61

సాధూనాం స్వపదసరోజ షట్పదానాం

ధర్మస్య స్థితిమనఘాం విధాతుకామః |

యద్గర్భే జగదఖిలం స ఏవ గర్భో

దేవక్యాః సమజని దేవదేవవంద్యః || 1.100 ||

62

అథాగమానామనఘేన భూమ్నా

ధర్మస్య పూర్ణేన ధనాగమేన |

దివౌకసాం దర్శయతా విభూతిం

దేవీ బభౌ దౌహృదలక్షణేన || 2.1 ||

63

శృంగారవీరాద్భుతచిత్రరూపం

గర్భే త్రిలోకైకనిధిం వహంత్యాః |

పరావరక్రీడితకర్పరాణి

ద్వేధాభవన్ దౌహృదలక్షణాని || 2.2 ||

64

అశేషవేదైరధిగమ్యభూమ్నా

సిద్ధేన సిద్ధైశ్చ నిషేవితేన |

అమానుషీ నూనమభూదయత్నాత్

కృష్ణేన కేనాపి రసాయనేన || 2.3 ||

65

శతప్రాదాబంధురయా స్వకాంత్యా

సంచారిజాంబూనదబింబకల్పా |

త్రయ్యంతసిద్ధేన రసాయనేన

కాలేన భేజే కలధౌతలక్ష్మీం || 2.4 ||

66

మయూరపింఛద్యుతిభిర్మయూఖైః
 తత్కాంతిరంతర్వసతస్త్రీధామ్నః ।
 శ్యామా బహిర్మూలసీతా బభాసే
 మంగల్యరత్నాంకురపాలికేవ ॥ 2.5 ॥

67

కాలే బభాసే వసుదేవపత్న్యః
 కర్పూరలిప్తేవ కపోలశోభా ।
 శశిప్రభా సప్తమగర్భకాంతిః
 చ్యుతావశిష్టేవ శనైరుదీర్ఘా ॥ 2.6 ॥

68

నవేందునిష్యందనిభశ్చకాశే
 వర్ణః ప్రతీకేషు మధుద్రవాంగ్యాః ।
 అంతః స్థితేన ప్రథమేన పుంసా
 ప్రవర్తితం సత్త్వమివావదాతం ॥ 2.7 ॥

69

కరంబితా కించిదివ ప్రసృష్టైః
 తేజోభిరంతర్వసతస్త్రీధామ్నః ।
 మరీచిభిః స్వైరభవత్ ప్రజానాం
 మంగల్యరత్నాంకురపాలికేవ ॥ 2.8 ॥

70

తస్యాః సుధోల్లాసజషః కటాక్షాః
 సంక్షుబ్ధదుగ్ధాంబుధిసౌమ్యభాసః ।
 జగత్త్రయీసౌధవిలేపనార్థాం
 వితేనిరే వర్ణసుధామపూర్వాం ॥ 2.9 ॥

71

రక్షావిధౌ రాక్షసదానవానాం
 కారాగృహే కంసనియోగభాజాం ।
 సంపశ్యమానా సకృదీక్షితా వా
 సంక్షోభయామాస మనాంసి సైషా ॥ 2.10 ॥

72

భుక్తా పురా యేన వసుంధరా సా
 స విశ్వభోక్తా మమ గర్భభూతః |
 ఇతి ధ్రువం సూచనమాచరంతీ
 తత్తాదృశం నాటితకం తతాన || 2.11 ||

73

సమాధిసుక్షేత్రకృషీవలానాం
 సంతోషసస్యోదయమేఘకాంత్యా |
 చకాస తస్యాః స్తనచూచుకాభా
 గర్భత్విషా గాఢమివానులిప్తా || 2.12 ||

74

కస్తూరికాకామ్యరుచిస్తదీయా
 రమ్యా బభౌ చూచుకరత్నకాంతిః |
 తద్గర్భసందర్శనలోలుపానాం
 అంతర్ద్వశామంజనకల్పనేవ || 2.13 ||

75

పరావరాణాం ప్రభవస్య పుంసః
 ప్రకాశకత్వం ప్రతిపద్యమానాం |
 అభావయన్ భావితచేతసస్తాం
 విద్యామయీం విశ్వపితామహీంచ || 2.14 ||

76

లిలేఖ విశ్వాని జగంత్యభిజ్ఞా
 లీలాహృతే చిత్రపటే యథార్హం |
 ప్రాయః ప్రజానాం పతయః ప్రతీతాః
 యన్మాతృకాః స్వేషు విధిష్వభూవన్ || 2.15 ||

77

నిరాశిషాం పద్ధతిమాదదానా
 నైశ్చేయసీం నీతిముపఘ్నయంతీ |
 పుణ్యాశయా పూర్వయుగప్రరోహం
 ఇయేష దేవీ భువనే విధాతుం || 2.16 ||

78

అనాప్తపూర్వం కిమపేక్షితం తే
 కిం భుక్తపూర్వేష్వధునోపదద్యాం ।
 వయస్యయాఽభావవిదాఽనుయుక్తా
 న కించిదిత్యేవ జగాద నాథా ॥ 2.17 ॥

79

అనాదరే దేవి సఖీజనానాం
 కథం న దూయేత దయా తవేతి ।
 ఉపహ్వారే సల్లపితా మనోజ్ఞైః
 ఆలోకనైరుత్తరమాచచక్షే ॥ 2.18 ॥

80

అశేత సా కామమజాతనిద్రా
 మాతుం ప్రవృత్తేవ పదాని చక్రే ।
 అధ్యాస్త్ర లోకానవధీరయంతీ
 భద్రాసనం భావితపారమేష్ఠ్యా ॥ 2.19 ॥

81

పరిక్రమప్రేక్షితభాషితాద్యైః
 అన్యాయశ్చైరాప్తవిభావనీయైః ।
 మదోపపన్నా మదలాలసా వా
 జితశ్రమా వేతి జనైః శశంకే ॥ 2.20 ॥

82

శేషే శయానాం గరుడేన యాంతీం
 పద్మే నిషణ్ణామధిరత్నపీఠం ।
 హయాననైరాశ్రితవందికృత్యాం
 స్వామాకృతిం స్వప్నదృశా దదర్శ ॥ 2.21 ॥

83

అంతఃస్థితం యస్య విభోరశేషం
 జగన్నివాసం దధతీ తమంతః ।
 తదాత్మనో విశ్వమపశ్యదంతః
 తర్కాతిగం తాదృశమద్భుతం నః ॥ 2.22 ॥

84

సురాసురాధీశ్వరమౌలిఘాతాత్
 విశీర్ణజాంబూనదవేత్రశృంగం ।
 ఆలక్ష్మసంతోషమలక్ష్మమన్యైః
 అనీకనేతారమవైక్షతాఽఽరాత్ ॥ 2.23 ॥

85

త్రిలోకమాంగల్యనిధేస్త్రివేద్యాః
 సంజీవనీం వాచముదీరయంతీ ।
 నియోగయోగ్యాన్ అనఘప్రసాదా
 నాకౌకసాం నామభిరాజహావ ॥ 2.24 ॥

86

యదృచ్ఛయా యాదవధర్మపత్నీ
 యామాహ ధర్మేషు పరావర్మేషు ।
 అదృష్టపూర్వాపరయాపి వాచా
 ప్రతిశ్రుతా నూనమభావి తస్యాః ॥ 2.25 ॥

87

క్రియాముపాదిత్సత విశ్వగుప్త్యా
 కృతాపరాధేఽపి కృపామకార్షీత్ ।
 మునీంద్రవృత్త్యా ముఖరీభవంతీ
 ముక్తిక్షమాం వక్తుమియేష విద్యాం ॥ 2.26 ॥

88

సతాం చతుర్వర్గఫలప్రసూతౌ
 నారాయణే గర్భగతే నతాంగీ ।
 అభంగురామున్నతిమాశ్రయంతీ
 సర్వస్య సాఽదిత్సత సర్వమేకా ॥ 2.27 ॥

89

కృశోదరీ కార్మమతీత్య కాలే
 కేనాపి ధామ్నా కృతవృద్ధియోగా ।
 పరామభిఖ్యాం క్రమశః ప్రపేదే
 తారాభినంద్యా తనురైందవీవ ॥ 2.28 ॥

90

- నిగూఢమంతర్దధతా నివిష్టం
పద్మాపరిష్కారమణిం ప్రభూతం ।
మధ్యేన తస్యాః ప్రచితేన కాలే
మంజూషయా రూప్యభువా బభూవే ॥ 2.29 ॥ 91
- మయి స్థితే విశ్వగురౌ మహీయాన్
మా భూత్ భువో భార ఇతీవ మత్వా ।
సఖీజనానామవలంబ్య హస్తాన్
సంచారలీలాం శనకైశ్చకార ॥ 2.31 ॥ 92
- ముకుందగర్భా ముకురేషు దేవీ
నాపశ్యదాత్మానమవాప్తభూషా ।
నాథత్విషా నందకదర్పణేనా -
దిదృక్షతాఽఽత్మానమదృశ్యమన్యైః ॥ 2.32 ॥ 93
- స్త్రజః ప్రభూతా న శశాక వోధుం
దూరే కథా రత్నవిభూషణానాం ।
భవిష్యతి క్షోణిభరాపనోదే
ప్రత్యాయనం ప్రాథమికం తదాసీత్ ॥ 2.33 ॥ 94
- దివౌకసో దేవకవంశలక్ష్మీం
విలోక్య తాం లోకనిధానగర్భాం ।
విభూతిమగ్రేసరవేదవాదాః
వ్యాచక్ష్మ్యురస్యా వివిధప్రకారాం ॥ 2.34 ॥ 95
- పతిఃససత్త్వామపి తత్ప్రభావాత్
అదుఃఖశీలాం సమయే భవిత్రీం ।
సుఖైకతానామవలోక్య దేవీం
స్వసంపదం సూచయతీతి మేనే ॥ 2.35 ॥ 96

పితృత్వమాసాద్య సురాసురాణాం
 పితామహత్వం ప్రతిపత్స్యమానః |
 అనంతగర్భామవలోక్య దేవీం
 అతుష్యదన్యేషు గతాభిలాషః || 2.36 ||

97

తాపోపశాంతిం జగతాం దిశంతీ
 సంధ్యాఽపరా సాధుజనప్రతీక్షా |
 తామీదృశీం విశ్వపితుః ప్రసూతిం
 సంవేదయంతీవ సమాజగామ || 2.37 ||

98

భాగేన పూర్వేణ తమోమయేన
 ప్రకాశపూర్ణేన చ పశ్చిమేన |
 తదా నిశీధః స సతాం ప్రసత్త్యై
 సంసారముక్త్యోరివ సంధిరాసీత్ || 2.90 ||

99

ప్రాగేవ జాతేన సితేన ధామ్నా
 మధ్యోపలక్ష్మ్యేణ చ మాధవేన |
 ప్రకామపుణ్యా వసుదేవపత్న్యా
 సంపన్నసామ్యేవ నిశా బభాసే || 2.91 ||

100

సహ ప్రతిచ్ఛందశశాంకభేదైః
 సరస్వతాం తాండవినస్తరంగాః |
 అవేక్ష్య శౌరేరవతారవేలాం
 సంతోషనిఘ్నా ఇవ సంప్రణేదుః || 2.92 ||

101

అవాదితోదీరితవాద్యఘోషం
 దిశాభిరామ్రేడితదివ్యగీతం |
 సతాముపస్థాపితసత్త్వలాస్యం
 సంగీతమాంగల్యమభూత్ తదానీం || 2.93 ||

102

ప్రదీపితైః కంసగృహేషు దీపైః

తాపైశ్చ భావేషు తపోధనానాం ।

అలభ్యత క్షిప్రమలబ్ధభంగైః

అహేతునిర్వాణదశానుభూతిః ॥ 2.94 ॥

103

అజః స్వజన్మార్హతయాఽనుమేనే

యామష్టమీం యాదవభావమిచ్ఛన్ ।

ద్వితీయయా భావితయోగనిద్రా

సాఽభూత్ తదానీం ప్రథమా తిథీనాం ॥ 2.95 ॥

104

అథ సితరుచిలగ్నే సిద్ధపంచగ్రహోచ్ఛే

వ్యజనయదనఘానాం వైజయంత్యాం జయంత్యాం ।

నిఖిలభువనపద్మక్లేశనిద్రాపనుత్త్యై

దినకరమనపాయం దేవకీపూర్వసంధ్యా ॥ 2.96 ॥

105

అవతరతి ముకుందే సంపదామేకకందే

సురభితహరిదంతాం స్వాదుమాధ్వీకదిగ్ధాం ।

అభజత వసుదేవస్థానమానందనిష్ఠైః

అమరమిథునహస్తైరాహితాం పుష్పవృష్టిం ॥ 2.97 ॥

106

అథ జగంతి బభూవురనావిలా -

న్యతిమిరా హరితః ప్రచకాశిరే ।

అభజదేవ నిశా దివసశ్రియం

జననభాజిని దేవదివాకరే ॥ 3.1 ॥

107

నన్యతురప్సరసో దివి నందితాః

కిమపి గీతమగీయత కిన్నరైః ।

శ్రుతిసుఖైస్సమతోషయత స్వనైః

అమరదుందుభిరానకదుందుభిం ॥ 3.2 ॥

108

దశసు తత్ర దిశాస్వశరీరిణీ
 జయజయేతి బభూవ సరస్వతీ |
 అజితమేకమగోచరయత్ స్వయం
 స్వరసవృత్తిరసావసురాంతకం || 3.3 ||

109

అనతివేలసమీరణచోదితైః
 శిశిరశీకరశీభరితాంబరైః |
 జలధరైరభితో దివి దధ్వనే
 సురగజైరివ సూచితమంగలైః || 3.4 ||

110

వపురథో మరుతస్త్రిదశాంగనా -
 వదనసౌరభసౌరభృతః శుభాః |
 ముదితనిర్జ్వరముక్తసురద్రుమ -
 ప్రసవవృష్టిమధుద్రవమేదురాః || 3.5 ||

111

మధురిపోరవతారమహోత్సవే
 ముముదిరే మధురాపురదేవతాః |
 యదభిగంతరి భక్తజనే వరం
 దదురశేషమతంద్రితచేతసః || 3.6 ||

112

అవదధానధియో మునయస్తదా
 యదనధీతమధీతవదంజసా |
 నిగమజాతమశేషమవేక్ష్య తత్
 నిరవిశన్నివ ముక్తిమయీం దశాం || 3.7 ||

113

ప్రసదనం శరదాగమసంభవం
 నభసి మాసి నదీభిరుపాదదే |
 మహితయోగవిదాం మతిభిః సమం
 శ్రుతిభిరప్యనుపప్లవనీతిభిః || 3.8 ||

114

నిఖిలచేతనమానస నిస్సృతాః
 కలుషతాః సముదేత్య కిల క్షణాత్ |
 వివిశురంభ ఇవ స్వయమాపగాః
 జలనిధేరివ భోజపతేర్మనః || 3.9 ||

115

అసురవీరగృహాణి పృథగ్విధైః
 అశుభశంసిభిరానశిరే ముహుః |
 అమరరాజపురేషు జజృంభిరే
 శుభనిమిత్తశతాని పునః పునః || 3.10 ||

116

చరమతశ్చ ఋణాదివ దేవకీ -
 పతిరముచ్యత శృంఖలతః స్థిరాత్ |
 నిఖిలబంధనివర్తకసన్నిధౌ
 విగలనం నిగలస్య కిమద్భుతం || 3.11 ||

117

ఉదితమాత్మని దేవకసంభవా
 దనుజభేదనమంకగతం దధౌ |
 కమపి కాంచనభూభృదధిత్యకా
 హరిహయోపలశృంగమివాద్భుతం || 3.12 ||

118

విదృతశంఖరథాంగగదాంబుజః
 శబలితః శుభయా వనమాలయా |
 పితురసూత ముదం పృథుకస్తదా
 జలధిడింభనిభో జననీధృతః || 3.13 ||

119

పితరమబ్జభువామనపాయినం
 ప్రియతమాంకగతం పరిపశ్యతా |
 స విభురానకదుందుభినా మహాన్
 అవితఢైః స్వగుణైరభితుష్టువే || 3.14 ||

120

ప్రణిపతామి భవంతమనన్యధీః

అఖిలకారణమాశ్రితతారణం ।

అనుగమాదనిదంప్రథమా గిరః

కిమపి యత్పదమేకమధీయతే ॥ 3.15 ॥

121

విషమకర్మవిపాకపరంపరా -

వివశవృత్తిషు దేహిషు దుస్తరం ।

కరుణయా తవ దేవ కటాక్షితాః

కతిచిదేవ తరంతి భవార్ణవం ॥ 3.16 ॥

122

త్వదనుభావమహోదధిశీకరైః

అవశపాతిభిరాహితశక్తయః ।

అవధిభేదవతీముపభుంజతే

స్వపదసంపదమబ్జభవాదయః ॥ 3.17 ॥

123

శ్రుతికిరీటశుభాశ్రయవిగ్రహః

పరమసత్త్వనిధిః ప్రతిపద్యసే ।

జగదనుగ్రహమారుతచోదితో

వివిధరూపతరంగవికల్పనాం ॥ 3.18 ॥

124

త్వయి న దేవ యదాయతతే న తత్

జగతి జంగమమన్యదథాపి వా ।

ఇతి మహిమ్ని తవ ప్రమితే పరం

విభజనే వివిధైః స్థితమాగమైః ॥ 3.19 ॥

125

అఖిలలోకపితుస్తవ పుత్రతాం

అహమయాచమనన్యమనోరథః ।

వరద వాంఛితదానధృతవ్రతే

త్వయి తదేవమయత్నమపచ్యత ॥ 3.20 ॥

126

అవనిభారనిరాకరణార్థినాం
 క్రతుభుజామభిలాషమవంధ్యయన్ |
 జితరిపూణి బహూని దయానిధే
 విహరణాని విధాతుమిహార్హసి || 3.21 ||

127

దనుజమోహనదోహాలినా త్వయా
 సహజలాంఛనసంవరణం క్షమం |
 తదధునా శమయన్ మమ సాధ్వసం
 యవనికామధిగచ్ఛ యథేష్ఠితం || 3.22 ||

128

ఇతి సభీతమవేక్ష్య దయానిధిః
 స్మితముఖో వసుదేవమభాషత |
 త్వమసి మే జనకః కిమిహన్యథా
 కిమపి తాత ముధా కథితం త్వయా || 3.23 ||

129

ఇయమమర్త్యపితుస్తవ గేహినీ
 దివిషదాం జననీ మమ చానఘా |
 అభిమతం యువయోరనవగ్రహం
 సమయభావి మయైవ సమర్థ్యతే || 3.24 ||

130

యది బిభేషి భజామి మనుష్యతాం
 అథ చ మాం నయ నందగృహం క్షణాత్ |
 దుహితరం చ సమానయ తస్య తాం
 గతభయో భవ దూరగతే మయి || 3.25 ||

131

అథ నిశమ్య నియోగమభంగురం
 మధుజితో మధురాక్షరమంథరం |
 హితమిదం ప్రతిపద్య తమాదదే
 గురుతరం కృపయా లఘుతాం గతం || 3.26 ||

132

తుహినభానుదివాకరలోచనం

నిగమనిఃశ్వసితం స్వసుతస్య తత్ |
అనుబభూవ ముహుర్ముహురాదరాత్
అనఘమాననమానకదుందుభిః || 3.27 ||

133

శ్రుతిసుగంధితదాననచంద్రికా -

ముషితమోహతమా మునిసన్నిభః |
అధిజగామ స తన్మయతాం క్షణాత్
అనిమిషత్వముత ప్రతిసందధే || 3.28 ||

134

జిగమిషుః స దిశో దశ యాదవః

సకృదవైక్షత సాధ్వసవిహ్వలః |
అనఘవైభవమర్భకముద్వహన్
అమితగుప్తినిరుద్ధగతౌ గృహే || 3.29 ||

135

విజఘటే సహస్రైవ కవాటికా

వ్రజమథ వ్రజతో యదుభూభృతః |
ఉపలకల్పమశేరత రక్షకాః
సరణిమాదిదిశుర్గృహదేవతాః || 3.30 ||

136

క్షరదసూనివ యామికరక్షకాన్

ముషితమంజుగిరః శుకశారికాః |
యదుకులేందురపశ్యదమీలితాన్
పరిజనానపి చిత్రగతానివ || 3.31 ||

137

ఉపయతో విశిఖాం సదనాంతరాత్

కువలయాభకుమారతనుత్విషా |
శతమఖోపలమేచకయా ద్రుతం
శమితసంతమసా హరితో బభుః || 3.32 ||

138

శ్రుతిమయో విహగః పరితః ప్రభుం

వ్యచరదాశు విధూతనిశాచరః |

అనుజగామ చ భూధరపన్నగః

స్ఫుటఫణామణిదీపగణోద్వహః || 3.33 ||

139

దినకరోపమదీధితిభిస్తదా

దనుజదేహవిదారణదారుణైః |

పరిగతః కిల పంచభిరాయుధైః

యదుపతిః ప్రజహావసహాయతాం || 3.34 ||

140

ప్రగుణమిందునివేదితపద్ధతిః

యదుకులేందురథో యమునానదీం |

పరమపూరుషమక్షతపౌరుషః

పతగరాజ ఇవాశు వహన్ యయౌ || 3.35 ||

141

తనుతరంగపుషత్కణశీతలః

సురభిక్షైరవసౌహృదవాసితః |

అభిసమేతమసేవత మారుతో

యమునయా ప్రహితో యదుపుంగవం || 3.36 ||

142

పవనకంపితపల్లవపాణికా

ప్రహితపుష్పభరా పదవీముఖే |

ఉపజహావ కిల భ్రమరస్త్వనైః

యదుపతిం యమునోపవనస్థలీ || 3.37 ||

143

నిమిషితాసితనీరజలోచనా

ముకులితాబ్జముఖీ సవితుః సుతా |

లలితదీనరథాంగయుగస్వనా

కుహకదైన్యమశోచదివ ప్రభోః || 3.38 ||

144

వికచక్తైరవతారకితాకృతిం

తనుమతీమివ శారదయామినీం ।

త్వరితమంబునిధేరభిసారికాం

తరితుమైహత సత్యసమీహితః ॥ 3.39 ॥

145

భవతి కిం ను భవిష్యతి వా కిమి -

త్యనవధారితశౌరివిహారయా ।

చకితయేవ విరోచనకన్యయా

విధుతవీచికరం కిల వివ్యథే ॥ 3.40 ॥

146

ఘనతమఃపరిపాకమలీమస్తైః

గురుభిరూర్మిగణైరనుపప్లుతః ।

అతితతార దినాధిపతేః సుతాం

అనఘయోగమనా ఇవ సంస్మృతిం ॥ 3.41 ॥

147

యదుపతేర్యమునా త్వరితం యతః

ప్రతియతశ్చ సమర్పితపద్ధతిః ।

స్వయమమర్త్యమదావలమజ్జనీ

చరణలంఘ్యజలా సమజాయత ॥ 3.42 ॥

148

అజని పశ్చిమతో భృశమున్నతా

రవిసుతా పురతః స్థలశేషితా ।

అధిరురోహ పదం కిమసౌ హరేః

ప్రతియయౌ యది వా పితరం గిరిం ॥ 3.43 ॥

149

అకృతసేతుమనాకలితప్లవాం

జననసింధుదృఢప్లవముద్వహాన్ ।

రవిసుతామతిలంఘ్య రమాపతిం

సపది ఘోషసమీపముపానయత్ ॥ 3.44 ॥

150

అథ కయాచన కారణనిద్రయా

వివశసుప్తజనం వ్రజమావిశత్ |

ధనదపత్తనసంపది యత్ర సా

స్వసుతమగ్ర్యమసూయత రోహిణీ || 3.45 ||

151

ఉపగతే వసుదేవసుతేఽంతికం

నరకవైరిణి నందకుటుంబినీ |

అరణిసంభవపావకసంగమాత్

అభజతాధ్వరవేదిరివ శ్రియం || 3.46 ||

152

న్యధిత నందవధూసవిధే సుతం

ద్రుతముపాదిత గోపకుమారికాం |

అథ నినాయ చ దేవకనందనీ -

శయనమానకదుందుభిరాశు తాం || 3.47 ||

153

అనవబుద్ధజనార్దనకన్యకా

వినిమయస్త్వథ భోజగణేశ్వరః |

దృషది తామభిహంతుమపాతయత్

ప్రతిజఘాన చ సా చరణేన తం || 3.48 ||

154

నృపతిరాశు పదా నిహతస్తయా

నిపతితోదితకంతుకవద్భవన్ |

దవసమాహతశైలనిభః క్రుధా

దరనిమీలితదృష్టిరదూయత || 3.49 ||

155

ఉదపతత్ దివముగ్రఘనస్వనా

యువతిరూపయుగాత్యయశర్వరీ |

అసురఘాతిభిరష్టభిరాయుధైః

అలఘుభిశ్చపలాభిరివాశ్రితా || 3.50 ||

156

అథ చ భోజనియంతురయంత్రితా

దనుజహంతురుదంతముద్దైరిరత్ |

పటు గభీరముదారమనాకులం

హితమవిస్తరమర్థ్యమవిప్లవం || 3.51 ||

157

అహమశేషసురాసురమోహనీ

యవనికా మధుకైటభమర్ద్దినః |

ప్రబలశుంభనిశుంభనిషూదనే

ప్రణిహితా హతయా తవ కిం మయా || 3.52 ||

158

వసతి నందగృహే విబుధద్విషాం

దమయితా వసుదేవసముద్భవః |

అయమసౌ తవ నాశయితేతి సా

దరముదీర్య జగామ యథేష్పితం || 3.53 ||

159

మధుహిరణ్యనిభో మధురాపతిః

దినహుతాశనదీనదశాం గతః |

శ్వసితజల్పితవేపితహుంకృతైః

అరతిమాయతభీతిరసూచయత్ || 3.54 ||

160

జడమతిః స జనార్దనమాయయా

విహసితస్త్రపయా జనితవ్యథః |

అపకృతం వసుదేవమమోచయత్

దయితయా సహ దీనవిలాపయా || 3.55 ||

161

కిమపి చింతితమాగతమన్యథా

కిమిదమిత్యవశాదుపజాతయా |

విషవిదూషితయేవ మనీషయా

ముహురదూయత మోహవిచేష్టితః || 3.56 ||

162

అవిషయే విపదామసురాంతకే

పునరియేష నికారపరంపరాం ।

నియతిరేకముఖీ దురతిక్రమా

కృతధియా కిముతాఽఽవిలచేతసా ॥ 3.57 ॥

163

పరిబభూవ చుకోప విసిష్మియే

పరిజహాస హారిం ప్రజగర్జ్ఞ చ ।

పరిణతేన భవాంతరవాసనా -

ఽఽగ్రహగుణేన భజన్ భవితవ్యతాం ॥ 3.58 ॥

164

క్వచన ధామని కంసనివేదితే

సభయమానకదుందుభిరావసత్ ।

స్మృతిగతేన సుతేన సజీవితా

దినశతాని నినాయ చ దేవకీ ॥ 3.59 ॥

165

విగతకన్యకయా చ యశోదయా

నియతिसంభృతనిర్భరనిద్రయా ।

చిరసమాగతజాగరయాఽంతికే

హారిరపత్యమదృశ్యత ధన్యయా ॥ 3.60 ॥

166

యదవబుద్ధనిరాకులనీతిభిః

మునిగణైరధునాపి విమృగ్యతే ।

తదిదమాగమమౌలివిభూషణం

విధివశాదభవత్ ప్రజభూషణం ॥ 3.61 ॥

167

అనఘవత్సమనాకులధేనుకం

ప్రచురదుగ్ధమచోరభయోద్భవం ।

ప్రజమనామయవిశ్వజనం విభుః

కృతయుగాస్పదకల్పమకల్పయత్ ॥ 3.62 ॥

168

అజని గోపగృహేషు మనోరమైః

అమితకాంతిభిరప్సరసాం గణైః ।

యదనుభూతిరసేన సమేష్యతః

శరణయాదవశైశవయౌవనే ॥ 3.63 ॥

169

సురమహీసురతోషణమాదరాత్

నవముపాదిత నంద ఉదారధీః ।

తరలగోపగణాగమసంకులం

తనయజన్మమహోత్సవమద్భుతం ॥ 3.64 ॥

170

అధిచకార వదాన్యమణేః శ్రియం

వ్యధిత కల్పతరోరనుకల్పతాం ।

అజనయచ్ఛ సుతప్రసవోత్సవే

మహతి మేఘవికత్తనమోఘతాం ॥ 3.65 ॥

171

నిధిమనంతమివ స్వయముత్థితం

నిరవధిం నిజభాగమివోదితం ।

వ్రజభువః ప్రతిలభ్య రమాపతిం

జహసురైంద్రమసారతరం పదం ॥ 3.66 ॥

172

పుత్రం ప్రసూయ తపసా పురుషం పురాణం

కాలం చిరం విధివశాత్ కృతవిప్రకర్షౌ ।

శంకాకలంకితధియావపి దంపతీ తౌ

తద్వైభవస్మరణశాంతరుజావభూతాం ॥ 3.67 ॥

173

నందసద్మని నవేందుసన్నిభౌ

వాసమేత్య వసుదేవనందనౌ ।

వృద్ధిమాపతురనేహసా స్వయం

స్వాదుభోగజననీం సుపర్వణాం ॥ 3.68 ॥

174

మనీషితం కైతవమానుషస్య
 శ్రుత్వా భయక్రోధపరిప్లుతాత్మా |
 కంసశ్చిరం ప్రాగ్భవకాలనేమిః
 చింతార్ణవే మగ్న ఇవావతస్థే || 4.1 ||

175

స దుర్దమానాసురసత్త్వభేదాన్
 నేతా సమాహూయ నృశంసచేతాః |
 ప్రస్థాపయామాస పరైరధృష్యం
 నందాస్పదం నాథవిహారగుప్తం || 4.2 ||

176

కదాచిదంతర్హితపూతనాత్మా
 కంసప్రయుక్తా కిల కాపి మాయా |
 నిద్రాపరాధీనజనే నిశీధే
 వ్రజం యశోదాకృతిరావివేశ || 4.3 ||

177

స్తన్యేన కృష్ణః సహ పూతనాయాః
 ప్రాణాన్ పపౌ లుప్తపునర్భవాయాః |
 యదద్భుతం భావయతాం జనానాం
 స్తనంధయత్త్వం న పునర్భభూవ || 4.4 ||

178

నిశమ్య తస్యాః పరుషం నినాదం
 రుక్షం యశోదా రుదితం చ సూనోః |
 ససంభ్రమావేగముపేత్య భీతా
 తమగ్రహీద్ దుర్దహమాగమానాం || 4.5 ||

179

నందశ్చ తీవ్రేణ భయేన సద్యః
 సమేత్య పశ్యన్ననఘం కుమారం |
 తేనైవ తస్య త్రిజగన్నియంతుః
 ప్రాయుంక్త రక్షాం పరమార్థవేదీ || 4.6 ||

180

య ఏష లోకత్రయసూత్రధారః

పర్యాయపాత్రాణి చరాచరాణి ।

ఆనర్తయత్యద్భుతచేష్టితోఽసౌ

ననర్త ఖేలం నవనీతకాంక్షీ || 4.27 ||

181

గృహేషు దధో మథనప్రవృత్తౌ

పుషత్కణైరుత్పతితైః ప్రకీర్ణః ।

నిదర్శయామాస నిజామవస్థాం

ప్రాచీం సుధాశీకరయోగచిత్రాం || 4.28 ||

182

త్రస్యన్ ముకుందో నవనీతచౌర్యాత్

నిర్భుగ్నగాత్రో నిభృతం శయానః ।

నిజాని నిఃశబ్దదశాం యయాచే

బద్ధ్వాంజలిం బాలవిభూషణాని || 4.29 ||

183

ఆరణ్యకానాం ప్రభవః ఫలానాం

అరణ్యజాతాని ఫలాన్యభీష్పన్ ।

విస్త్రంసిధాన్యాంజలినా కరేణ

వ్యాధాత్మజాం విశ్వపతిః సిషేవే || 4.30 ||

184

సుజాతరేఖాత్మకశంఖచక్రం

తామ్రోదరం తస్య కరారవిందం ।

విలోకయంత్యాః ఫలవిక్రయిణ్యా

విక్రేతుమాత్మానమభూద్విమర్శః || 4.31 ||

185

అపూరయత్ స్వాదుఫలార్పణేన

క్రీడాశిశోర్హస్తపుటం కిరాతీ ।

రత్నైస్తదా కౌస్తుభనిర్విశేషైః

ఆపూరితం తత్ ఫలభాండమాసీత్ || 4.32 ||

186

ముహుః ప్రవృత్తం నవనీతచౌర్యే
 వత్సాన్ విముంచంతమదోహకాలే |
 ఉలూఖలే కుత్రచిదాత్తపుణ్యే
 బంధుం సతాం బంధుమియేష మాతా || 4.33 ||

187

ఆనీతమగ్రే నిజబంధనార్థం
 దామాఖిలం సంహితమప్యపూర్ణం |
 నిరీక్ష్య నిర్విణ్ణధియో జనన్యాః
 సంకోచశక్త్యా స బభూవ బంధ్యః || 4.34 ||

188

బద్ధం తథా భావయతాం ముకుందం
 అయత్నవిచ్ఛేదిని కర్మబంధే |
 తపస్వినీ తత్ర తునీతిరాద్యా
 సప్రీడమారణ్యకథాసు తస్థౌ || 4.35 ||

189

పురస్కృతం మంగలగీతవాద్యైః
 పుంసః ప్రసత్వై జగతాం ప్రసూతేః |
 కయాఽపి తత్ర స్పృహయాఽన్వతిష్ఠన్
 కన్యావ్రతం కించన గోపకన్యాః || 4.46 ||

190

నిశాత్యయస్నానసముద్యతానాం
 నిక్షిప్తమాభీరకిశోరికాణాం |
 కూలాదుపాదాయ దుకూలజాలం
 కుందాధిరూఢో ముముదే ముకుందః || 4.47 ||

191

స చైకహస్తప్రణతిం విధూన్వన్
 క్షౌమార్థినీనాం హరిరంగనానాం |
 అన్యోన్యహస్తార్పణసంప్రవృత్తం
 ఆసాం జహాసాంజలిమప్యపూర్వం || 4.48 ||

192

స చాఽఽత్మచండాతకమాత్రభాజాం
 క్షౌమార్థినీనాం స్వయమర్థమానైః |
 అనన్యహస్తార్పణసంప్రవృత్తైః
 తాసాం జహాసాంజలిభిస్తదీయైః || 4.49 ||

193

ప్రసుప్తముద్బోధయతా పరత్వం
 వీరశ్రియో విభ్రమమండనేన |
 నీలాదినిర్వేశనిధానధామ్నా
 నాథో బభాసే నవయౌవనేన || 4.50 ||

194

అథాపదానం మదనస్య దాతుం
 ఆదాతుమాలోకయతాం మనాంసి |
 నవం వయో నాథసమం ప్రపేదే
 గుణోత్తరం గోపకుమారికాభిః || 4.94 ||

195

అనంగసింధోరమృతప్రథిమ్నా
 రసస్య దివ్యేన రసాయనేన |
 మహీయసీం ప్రీతిమవాప తాసాం
 యోగీ మహాన్ యౌవనసంభవేన || 4.95 ||

196

విజృంభమాణస్తనకుడృలానాం
 వ్యక్తోన్మిషద్విభ్రమసౌరభాణాం |
 మధువ్రతత్వం మధురాకృతీనాం
 లేభే లతానామివ వల్లవీనాం || 4.96 ||

197

అతిప్రసంగాదవధీరయంత్యా
 ప్రాచీనయా సంయమితో నియంత్యా |
 పాంచాలకన్యామివ పంచభుక్తాం
 ధర్మః సతీరాదృత తాదృశీస్తాః || 4.97 ||

198

దిశాగజానామివ శాక్వరాణాం

శృంగార్తనిర్భిన్నశిలోచ్చయానాం ।

స తాదృశా బాహుబలేన కంఠాన్

నిపీడ్య లేభే పణితేన నీలాం ॥ 4.98 ॥

199

కరేణ దంభోలికరోరతుంగాన్

దేహాన్ పృథూన్ దానవదుర్వృషాణాం ।

విమృద్య నూనం విదధే ముకుందః

ప్రియాస్తనస్పర్శవిహారయోగ్యాం ॥ 4.99 ॥

200

ఆత్మీయపర్యంకభుజంగకల్పౌ

అక్షేప్యరక్షాపరిఘౌ పృథివ్యాః ।

నీలోపధానీకరణాత్ స మేనే

భూయిష్ఠధన్యౌ భుజపారిజాతౌ ॥ 4.100 ॥

201

రాగాదిరోగప్రతికారభూతం

రసాయనం సర్వదశానుభావ్యం ।

ఆసీదనుధ్యేయతమం మునీనాం

దివ్యస్య పుంసో దయితోపభోగః ॥ 4.101 ॥

202

అనుద్రుతా నూనమనంగబాణైః

సులోచనా లోచనభాగధేయం ।

ప్రత్యగ్రహీషుః ప్రతిసన్నివృత్తం

త్యక్తేతరైరక్షిభిరాత్మనా చ ॥ 4.102 ॥

203

ఉదగ్రసంరంభముదీక్ష్వ భీతాః

తార్క్ష్యధ్వజం తార్క్ష్యమివాఽఽపతంతం ।

ప్రపేదిరే సాగరమాశ్రితౌఘాః

కాకోదరాః కాలియమాత్రశేషాః ॥ 4.115 ॥

204

అథాంభసః కాలీయనాగముగ్రం

వ్యాతాననం మృత్యుమివోజ్జిహానం ।

భోగేన బద్ధంతమపోహ్య శౌరిః

ప్రహ్వీకృతం తత్ఫణమారురోహ ॥ 4.116 ॥

205

సద్యో మహానీలమయీం ముకుందః

సపద్మరాగామివ పాదపీఠీం ।

క్రామన్ ఫణాం కాలీయపన్నగస్య

గ్రస్తోదితో భానురివాబభాసే ॥ 4.117 ॥

206

ఫణామణీనాం ప్రభయోపరక్తే

ఖేలన్ బభౌ చక్రిణి చక్రపాణిః ।

ప్రదోషసిందూరితమంబువాహం

ప్రాచేతసో నాగ ఇవోపమృద్నన్ ॥ 4.118 ॥

207

ప్రణేముషాం ప్రాణభృతాముదీర్ఘం

మనో వినేష్యన్ విషమాక్షవక్త్రం ।

అకల్పయత్ పన్నగమర్దనేన

ప్రాయేణ యోగ్యాం పతగేంద్రవాహః ॥ 4.119 ॥

208

తద్భోగబృందే యుగపన్నుకుందః

చారీవిశేషేణ సమైక్తి నృత్యన్ ।

పర్యాకులే వీచిగణే పయోధేః

సంక్రాంతబింబో బహుధేవ చంద్రః ॥ 4.120 ॥

209

తదుత్తమాంగం పరికల్ప్య రంగం

తరంగనిష్పన్నమృదంగనాదం ।

ప్రశస్యమానస్త్రీదశైరకార్షీత్

అవ్యాహతామారభటీమనంతః ॥ 4.121 ॥

210

ఏకేన హస్తేన నిపీడ్య వాలం
 పాదేన చైకేన ఫణాముదగ్రాం ।
 హరిస్తదా హంతుమియేష నాగం
 స ఏవ సంసారమివాశ్రితానాం ॥ 4.122 ॥ 211

స పన్నగీనాం ప్రణిపాతభాజాం
 ద్రవీభవన్ దీనవిలాపభేదైః ।
 ప్రసాదితః ప్రాదిత భర్తృభిక్షాం
 కిమస్య నః స్యాదపదం దయాయాః ॥ 4.123 ॥ 212

లోలాపతచ్ఛరణలీలాహతిక్షరితహాలాహలే నిజఫణే
 నృత్యంతమప్రతిఘకృత్యం తమప్రతిమమత్యంతచారువపుషం ।
 దేవాదిభిః సమయసేవాదరత్వరితహేవాకఘోషముఖరైః
 దృష్టావధానమథ తుష్టావ శౌరిమహిరిష్టావరోధసహితః ॥ 4.124 ॥ 213

హరిచరణసరోజన్యాసధన్యోత్తమాంగః
 శమితగరుడభీతిః సానుబంధః స నాగః ।
 యుగవిరతిదశాయాం యోగనిద్రానురూపాం
 శరణమశరణః సన్ ప్రాప శయ్యాం తదీయాం ॥ 4.125 ॥ 214

వివిధమునిగణోపజీవ్యతీర్థా
 విగమితసర్పగణా పరేణ పుంసా ।
 అభజత యమునా విశుద్ధిమగ్ర్యాం
 శమితబహిర్మతసంప్లవా త్రయావ ॥ 4.126 ॥ 215

అవధూతభుజంగసంగదోషా
 హరిణా సూర్యసుతా పవిత్రితా చ ।
 అపి తత్పదజన్మనః సపత్న్యా
 బహుమంతవ్యతరా భృశం బభూవ ॥ 4.127 ॥ 216

తతః సమానీతరసాలపాకః

సంవీజయన్ పాటలగంధవాహ్నేః |

నిరూఢమల్లీవిభవో నిదాఘః

సీరాయుధం శౌరిసఖం సిషేవే || 5.1 ||

217

అబిభ్రతీనాం కుచకుంభకక్ష్యాం

ఆలిప్తకర్పూరహిమోదకానాం |

స సుభ్రువాం దేహగుణేన యూనాం

ఆసీత్ వసంతాదపి మాననీయః || 5.2 ||

218

విహారయూనా భజతా స్వయం తత్

వ్రజాంగనావిభ్రమకింకరత్వం |

నితాంతధన్యాః స్వగుణైరభూవన్

నిర్విశ్వమానాః ఋతవః క్రమేణ || 5.3 ||

219

కృతావసేకా ఇవ కృష్ణగీతైః

వనద్రుమా వర్ధితతుంగశృంగాః |

అయత్నలబ్ధాని గవాం బభూవుః

స్థాయీని వర్షాతపవారణాని || 5.4 ||

220

బభంజ వాతః ప్రబలో న వృక్షాన్

న తిగ్మరశ్మిః సలిలం తతాప |

దదాహ వన్యాం న చ తత్ర దావః

సంరక్షితా యత్ర గవాం స దేవః || 5.5 ||

221

గావో మహిష్యశ్చ గభీరనాదాః

సంచారితాః శార్ఙ్గభృతా యథార్హం |

కలిందకన్యామవగాహ్య కాలే

ఘర్మాపదా సంపదమేవ భేజః || 5.6 ||

222

గతేఽపి భూయిష్ఠగుణే వసంతే

గోపాః సుఖం చారితగోధనాస్తే ।

కలిందజానూపసమీపభాజః

కాలం కరోరాతపమత్యనైషుః ॥ 5.7 ॥

223

వితేనిరే జంగమధామకల్పైః

అనోభిరధ్యాసితచత్వరాణి ।

నిదాఘవర్షానుగుణాని గోపాః

స్థానాని గోవత్సగుణోచితాని ॥ 5.8 ॥

224

అకాలకాల్యేన పరేణ పుంసా

సామ్యం గతానామివ వల్లవీనాం ।

సుఖాయ సర్వే సమయా బభూవుః

స్వైః స్వైరవిచ్ఛిన్నగుణైర్విశేషైః ॥ 5.9 ॥

225

అవ్యాసంగం జలధిశయనాదుత్థితస్యాత్మధామ్నః

పత్యుః పుణ్యం ప్రథమనయనస్పందితం ప్రాప్తకామా ।

నిత్యాపూర్వశ్రుతిపరిమలం న్యస్తలీలారవిందా

పాదాంభోజం సహ వసుధయా ధారయామాస పద్మా ॥ 5.95 ॥

226

అనుచరితవిధిజ్ఞైరాదృతాం పూర్వపూర్వైః

మహాదిదమనపాయం మంగలం మన్యమానాః ।

ప్రచితవివిధభోగ్యాం ప్రారభంత ప్రతీతాం

వలమథనసపర్యాం వల్లవా నందముఖ్యాః ॥ 5.96 ॥

227

వాహేషు గోషు ద్విరదేషు చాగ్ర్యాం

తజ్జన్యయా జీవికయోపపన్నాః ।

తదర్హసంభారవతీం సపర్యాం

క్షిప్తాపదం క్షేమవిదో వితేనుః ॥ 5.97 ॥

228

ఆబాలప్రేక్షణీయం ప్రణతమనిమిషైరద్భుతానాం ప్రధానం
 ధూతత్రైలోక్యదోషం ధ్వజమమరపతేస్తూర్ణముత్థాపయంతః |
 ఘృష్టీనామర్చనాభిః స్తుతిగుణనికయా గీతనృత్తోపహరైః
 ఉద్వేలప్రీతిలోలా విదధురవికలైః ఉత్సవం గోపవృద్ధాః || 5.98 ||

229

శమయతా పురుహూతమహోత్సవం
 వ్రజపతిః సహ వల్లవయాధపైః |
 నిభృతమంజుగిరా నిజసూనునా
 నిజగదే జగదేకకుటుంబినా || 6.1 ||

230

విదితవానివ విజ్ఞపయామ్యహం
 శృణుత మే శకునేరివ భాషితం |
 పృథుకబుద్ధిరహం పృథుచేతసః
 ప్రభవతో భవతో నహి శిక్షయే || 6.2 ||

231

నిగమదృష్టమిదం నిఖిలేన వః
 క్వచన విశ్వతనౌ పురుషే స్థితే |
 య ఇహ యాముపజీవతి తత్తనుం
 స హి తయా హితయా భువి నాథవాన్ || 6.3 ||

232

అతియజేత నిజాం యది దేవతాం
 ఉభయతశ్చ్యవతే జషతేఽప్యఘం |
 క్షీతిభృతైవ సదైవతకా వయం
 వనవతాఽనవతా కిమహిద్రుహా || 6.4 ||

233

అనఘశాద్వలకాననసంపదా
 నదనదీప్రాదనిర్ద్వరశాలినా |
 బహుపశుః పశుపాలకసంతతిః
 మహిభృతా హి భృతా న మరుత్వతా || 6.5 ||

234

అచలమర్చిత కిం విబుధైశ్చలైః
శుభవనం భవనం చ దివౌకసాం ।
క్షమమనేన వనే పరిరక్షితే
న హరిణా హరిణానపి బాధితుం ॥ 6.6 ॥

235

గిరిషు విష్ణువిభూతిషు యుజ్యతే
నిఖిలదేవమయీషు చ గోషు నః ।
తదుభయాశ్రితవృత్త్యపజీవినాం
గురు చిరం రుచిరం చ సమర్చనం ॥ 6.7 ॥

236

అభిమతం గిరయః కృతసత్త్వయా
దదతి దర్శితదైవతభూమికాః ।
హరితరక్షుముఖైరపి విగ్రహైః
అహితమాహితమానవిపర్యయాః ॥ 6.8 ॥

237

పశుభిరద్రిచరైరుపకల్పితే
వ్రజనయే జనయేమ న విప్లవం ।
క్షితిభృదేష సమీహితసిద్ధయే
జనమితం న మితంపచతాం నయేత్ ॥ 6.9 ॥

238

అపి చ సాధు గవామభివర్ధనాత్
అన్యతహానిజయా నిజయాఽఽఖ్యయా ।
భజతి గోపగణైరభిరాధ్యతాం
వనమయం నమయన్ ఫలసంపదా ॥ 6.10 ॥

239

హరతి తాపమసావుపసేదుషాం
మహిమవాన్ హిమవానివ దక్షిణః ।
వితనుతే మణిరశ్మిభిరప్యసౌ
సురపతేరపతేజ ఇవాస్పదం ॥ 6.11 ॥

240

ప్రదిశతా మధుమూలఫలాని నః
 సతరుణా తరుణాద్భుతవీరుధా |
 ఉపకృతం గిరిణా తదిహోర్వృతాం
 రసతతం సతతం హవిరాహృతం || 6.12 ||

241

సమరుతా మరుతాపజితాఽమునా
 నదవతా దవతాంతిదవీయసా |
 శ్రమహతా మహతా కృతవిశ్రమా
 వయమితో యమితోల్బణశాక్వరాః || 6.13 ||

242

బహుమతో మనుజా దధతే ధృతిం
 బహుమతోఽయమనన్యధృతిః సతాం |
 గిరిశతోన్నతిమానధికో హ్యసౌ
 గిరిశతోషకృతోఽపి మహీభృతః || 6.14 ||

243

సనగరా నగరాజిమతాఽమునా
 కుహారిణా హారిణా సమసంపదా |
 సతతమాతతమానమహీయసీ
 వసుమతీ సుమతీశ్వర ధార్యతే || 6.15 ||

244

సురసగంధవిభూతినిధే హితం
 పరిగృహాణ నిజే పశుపాలనే |
 సురసగంధవిభూతి నిధేహి తం
 హరిమవేత్య గిరిం హవిరుత్తమం || 6.16 ||

245

తటభూమిరసౌ జయతి త్రిదివం
 పవనాగతతాపవనాగతతా |
 ఇహ దేవగణైరనిశాధ్యుషితా
 యుతకోకనదాయుతకోకనదా || 6.19 ||

246

నంద నీతిధన సర్వనందనీ
 తత్త్వ యాతమతిభూష తత్త్వయా |
 సాధునా క్షితిభృతో రసాధునా
 సేవ్యతామిహ గతేన సేవ్యతాం || 6.21 || 247

నమ్యతేహ నియతా విభూతయే
 భూతయేశ్వరతయా విరాజతే |
 రాజతేదృశతటీమహీయసే
 హీయసే న యది నామ నమ్యతే || 6.22 || 248

నిశాకరస్య స్ఫటికేష్విహాధికం
 సుజాతరూపా శ్రయతో విభా సితా |
 రవిప్రభా చ స్పృశతీవ సాంధ్యతాం
 సుజాతరూపాశ్రయతో విభాసితా || 6.24 || 249

వసత్యముష్మిన్ వనదేవతాద్భుతా
 విభాతి భాస్వత్తిలకాలికాననా |
 విచిత్రరత్నా మహతీ చ మేఖలా
 విభాతి భాస్వత్తిలకాలికాననా || 6.35 || 250

యమభిప్లుతమంబుధరైరభితః
 సరసా సరసాస రసాఽఽసరసా |
 స్థిరధర్మ తయా గిరిరాద్రియతే
 స మయా సమయాసమ యా సమయా || 6.38 || 251

ప్రణమ తమిమమచలమమరం
 అహితమహితమహితమహిత |
 భజనమలఘు విఫలమిహ న
 సదయసదయ సదయ సదయ || 6.39 || 252

రత్నోపసంఘటితశృంగఫణాసహస్రః
 స్ఫారోదితస్ఫటికరశ్మివిశుద్ధకాయః |
 నిత్యం వహన్నిజబలేన మహీమహీనః
 పుష్యత్యసౌ మధురిపోరపి భోగయోగం || 6.40 || 253

మరుద్గణసమాశ్రితో మఘవరత్ననీలద్యుతిః
 విభాతి వనమాలయా వితతనిత్యతుంగాకృతిః |
 కనత్యభిగతః శ్రియా కనకరశ్మిపీతాంబరః
 కరోతి విద్యుతిం భువః కథమసౌ న విశ్వంభరః || 6.41 || 254

ముహురవధీరితోఽపి భజతీహ యువా గణయన్
 హితమతిభూరితానవసుధే వనితాం తరసా |
 సపది విహాయ మానమియమృచ్ఛతి తం ప్రతి సా
 హితమతిభూరితా నవసుధేవ నితాంతరసా || 6.42 || 255

ఇహ మరుతో వహంతి సురసింధుసగంధసరి -
 ద్వికసిత హేమకోకనద సౌరభసారభృతః |
 మధుకరమౌలిదఘ్న మదదంతుర దంతిఘటా -
 కరటకటాహవాహిఘన శీకరశీభరితాః || 6.43 || 256

మనఃప్రియమిహ ప్రభో మధురసాదరం సాదరం
 విధత్స్వ హవిరర్పయన్ప్రతశుభావనాం భావనాం |
 కురుష్వ చ గురుష్వఘక్షపణదక్షిణాం దక్షిణాం
 ప్రయచ్ఛతి తవేప్సితం ప్రణయపర్వతః పర్వతః || 6.44 || 257

గిరిభజనోదితప్రియవికాసమయే సమయే
 జనితనభః ప్రచారజలపత్రిదశైస్త్రిదశైః |
 సహ యది నః సమేతి హరిరప్రతిఘప్రతిఘః
 ప్రతిహతిమేతు దుష్టవధదోహాలినా హాలినా || 6.45 || 258

- సభాజనం వదామ్యేతద్ధవ్యైః సరసభాజనం |
సభాజనం గిరేరర్థ్యం స్వవృత్త్యల్లాసభాజనం || 6.52 || 259
- ఘనాఘనా ఘనాఘనాద్భుతేహ శాఖిసంతతిః |
వనావనావనావనానురూపసత్ఫలావృతా || 6.71 || 260
- వృతేహ భాతి హేమభూర్నమేరుణా సమంతతః |
ప్రతీహి నైనమద్భుతం న మేరుణా సమం తతః || 6.72 || 261
- ఇహ ప్రభూతవాహినీవనే వనే వనే వనే |
ఫలేన భూయతే స్వయం నతేన తేన తేన తే || 6.73 || 262
- అహార్యమేతిచేతనాసితాసితానరాజ తే |
అహార్యమేతి చేతనా సితాసితా న రాజతే || 6.74 || 263
- నున్నైనసాం నినంసూనాం సానూనాసనసానునా |
సానసాం నః ససేనానాం సానేనాసన్నసూః సనిః || 6.85 || 264
- రురురూరురిరారోఽరం దూదాదీం దదదాదిదః |
లాలిలోలాలిలీలాలో హాహాహలాహలాహాహేహా హి || 6.95 || 265
- నానానానానానానానానానా నానా నానా నా నానా |
నా నానానానా నా నానానానానా నా నానానానా || 6.96 || 266
- నయానయానయానయానయానయానయానయా |
నయానయానయానయానయానయానయానయా || 6.98 || 267
- సేవా మాననమావాసే వాసితాహితాహితాసివా |
మాతా పితా తాపితామా నహితాతతతా హి న || 6.100 || 268
- గేహ దేవవదేహగే హాసతాననతాసహా |
దేతానయాయానతాదేఽవ నయాత తయానవ || 6.101 || 269

సద్దైవేఽంకురయాతవైభవలతాశోభ్యుచ్ఛనానాగమే
 భవ్యం కర్మ సదార్పితోద్భవ నదీయాదఃసనాధీకృతే |
 చిత్రాటవ్యనువాహివాతవలనశ్రేయః ప్రచేయోత్సవే
 వేదోక్త్యా సమయే భజేః శుచి గిరౌ మేరూన్నతేఽస్మింధ్రువే || 6.104 || 270

సానుమానయమతీతతారకః
 సానుమానయమతీతతారకః |
 సానుమానయమతీతతారకః
 సానుమానయమతీతతారకః || 6.106 || 271

విరాజమానాదసమాన భూమా -
 విరాజమానాదసమానభూమా |
 విరాజమానాదసమానభూమా
 విరాజమానాదస మానభూమా || 6.107 || 272

అక్లిష్టచిత్రమిదమత్ర మనాగివోక్తం
 చిత్రాయుతాని సువచాని పునస్తథాపి |
 కృత్యం విభోర్నిగమనీయమనన్యభక్తైః
 ఆరాధ్యతాం హరిరసౌ పృథివీధరాత్మా || 6.108 || 273

ఇతి కథయతి కృష్ణ గోపవృద్ధా విదధ్యుః
 శరణమశరణానాం శాద్వలశ్యామలాంగం |
 పులకితవనమాలం పుష్పకింజల్కజాలైః
 పురుషమచలశృంగే పుండరీకాయతాక్షం || 6.109 || 274

శతమఖమణిశైలః స్యాదసౌ దేవతాత్మా
 శరది సముదితం వా తోయకాలస్య తోకం |
 చిరపరిచితపూర్వం చేతసాం కిం న భాగ్యం
 న కిమిదమితి చింతాం న వ్యతీయాయ నందః || 6.110 || 275

ఆద్యం కిమేతదధిదైవతమద్భుతానాం
 ఆకాలికం ఫలముత్తైకమిదం శుభానాం ।
 ఏకీభవన్నిధిరసౌ కిమభీప్సితానాం
 ఇత్యన్వభావి సవిధోపగతైః స దేవః ॥ 6.111 ॥ 276

పీతాంశుకే పృథులబాహుభుజాంతరాలే
 మేఘాభిజన్మని మిథః ప్రతిబింబబుద్ధ్యా ।
 ధన్యాని గోపనయనాని తదాఽన్వభూవన్
 కృష్ణే చ తత్ర చ కియంతి గతాగతాని ॥ 6.112 ॥ 277

వ్రజౌకసౌ విస్మయమంధరాక్షాః
 బాలార్కవర్ణం వసనం వసానం ।
 శ్యామం యువానం శతపత్రనేత్రం
 శైలోదితం దేవమథోపసేదుః ॥ 7.1 ॥ 278

యమాహురంతర్బహిరప్యలక్ష్యం
 యోగేశ్వరం యోగిభిరేవ దృశ్యం ।
 తమద్రిశ్యంగే సముదీక్షమాణాః
 గోపం సతాం గోపగణాః ప్రణేముః ॥ 7.2 ॥ 279

స తానశేషాన్ సుధయేవ దృష్ట్వా
 ప్రహర్షయన్ ప్రత్యయితప్రసాదః ।
 స రామకృష్ణాన్ సనకాదిగమ్యః
 స్వామీ సతాం స్వాగతమన్వయుంక్త ॥ 7.3 ॥ 280

శరత్ప్రవృత్త్యేవ శశాంకభాసో
 వాచా హరేర్గోపధియః ప్రసన్నాః ।
 మిథో విమర్శైః కుముదైరివాసన్
 మిషద్భిరాసాదితనిర్మలాశాః ॥ 7.4 ॥ 281

విధానదక్షా విపినాశ్రయాస్తే
 తదన్యసంరాధనవీతసంగాః |
 తమర్చయామాసురదీనసత్త్వాః
 సంప్రీణనైః శక్రమఖోపనీతైః || 7.5 || 282

అనన్యయోగాదయజంత చైనం
 కృష్ణేన తేనైవ కృతానుచారాః |
 సమేఘక్షైలాసనిభైరసంఖ్యైః
 సవ్యంజనైః సాదరమన్నకూటైః || 7.6 || 283

నిర్ధారితార్థేషు నిజోపదేశాన్
 న్యస్తోపహరేషు మహీధరార్థం |
 అర్చ్యత్వమాచార్యకమప్యయాసీత్
 గోపేషు కృష్ణో భువనేషు గోప్తా || 7.7 || 284

ఉపాహరన్యాని సభాజనార్థం
 బలద్విషో వల్లవవంశవృద్ధాః |
 పరేణ పుంసా పరిగృహ్యమాణైః
 ప్రాప్తం ఫలం పుష్పఫలాదిభిస్తైః || 7.8 || 285

మృత్యూపసిక్తైర్భువనైరశేషైః
 అనన్యదత్తైరపి హవ్యకవ్యైః |
 అలబ్ధపూర్వామభజత్తదానీం
 గోపాహృతైః ప్రీతిమశేషగోప్తా || 7.9 || 286

విధిప్రయుక్తే హవిషి ప్రభూతే
 సంభుజ్యమానే హరిణా సమక్షం |
 అనాగమశ్రాంతధియోఽపి తత్ర
 శ్రద్ధామవిందంత సమగ్రతోషాః || 7.10 || 287

అమృష్యమాణో విహతాం స్వపూజాం
 అక్షాం సహస్రేణ తదా మహేంద్రః |
 అనేహసం రక్తశిలీంధ్రజాలైః
 ఆకాలిక్తైరంచితమన్వకార్షీత్ || 7.11 ||

288

అవంచితాన్యూనపయః ప్రదానాన్
 ఆరాధకాన్ కాలమియంతమింద్రః |
 ఆహరకర్షాదభిహంతుమైచ్ఛత్
 కృతానభిజ్ఞేషు కిమాన్యశంస్యం || 7.12 ||

289

అథాజహావ ప్రతిఘానుషంగాత్
 ఘోరాశయో ఘోషవిమర్దకాంక్షీ |
 సమేష్యతాం సంభవమర్ణవానాం
 సంవర్తకం నామ గణం ఘనానాం || 7.13 ||

290

ప్రదీపితాన్ కోపహుతాశభూమ్నా
 పీతోదధీన్ వారిధరాయుధౌఘాన్ |
 మరుద్బుజేన త్వరితం మరుత్వాన్
 ప్రాయుంక్త ఘోషాభిముఖం సఘోషాన్ || 7.14 ||

291

ప్రకల్పయంతః పరివేషచక్రం
 బృందావనే విహ్వలగోపబృందే |
 సమీరనున్నాః సహసా పయోదాః
 శక్రస్య తే శాసనమన్వతిష్ఠన్ || 7.15 ||

292

తటిత్సహస్రేణ విదీప్తనేత్రః
 సమేతవజ్రో ధృతచిత్రచాపః |
 అతర్క్యతేంద్రః స్వయమభ్రవాహః
 కాలాత్మనా భూమికయేవ ఖేలన్ || 7.16 ||

293

అసూయతా వజ్రభృతా ప్రయుక్తాం

ఆకాలికీం ప్రావృషమాదిదేవః ।

ఆశానిరోధం జగతాం దిశంతీం

నిరోద్ధమైచ్ఛన్నిజయా న శక్త్యా ॥ 7.17 ॥

294

వియత్సయోధిం పరితః పయోదైః

వేలాతమాలైరివ వర్ధమానైః ।

జిఘాంసతా గోపగణాన్మఘానా

చ్ఛన్నేన తస్థే మృగయార్థినేవ ॥ 7.18 ॥

295

యదర్చనాదాపదియం ప్రసక్తా

తేనైవ గోపాలగణస్య గుప్తిం ।

అరోచయత్ కర్తుమశేషగోష్ఠా

రామేణ సంమంత్త్య రథాంగపాణిః ॥ 7.47 ॥

296

స లీలయా మేరుమివ ద్వితీయం

గోవర్ధనం గోపకులప్రదీపః ।

నవప్రరూఢం నిహితైకహస్తో

నాగో నలస్తంబమివోజ్జహార ॥ 7.48 ॥

297

అధోముఖావస్థితమేరుకల్పం

శైలం తముత్థాయ శరణ్యగోపః ।

ఉదంచయన్ సత్స్వరమూర్ధ్వమూలం

చక్రే మహేంద్రం శమితార్థగర్వం ॥ 7.49 ॥

298

ఫణాభిరామప్రసృతాంగులీకః

ప్రియాంగరాగవ్యతిషంగపాండుః ।

భుజస్తదీయో గిరిణా బభాసే

భూమండలేనేవ భుజంగరాజః ॥ 7.50 ॥

299

ఆభుగ్నరక్తాంగులిపంజరం తత్
 రత్నోర్మికారశ్మిశలాకమంతః |
 నవోదకక్షౌమవృతం వ్యభాసీత్
 ఛత్రప్రకాండం హరిబాహుదండే || 7.51 ||

300

విహారపద్మస్పృహయేవ కృష్ణో
 భుజాద్రిణా భూమిధరం దధానః |
 స్వశేషభూతస్య హాలాయుధస్య
 ప్రాచీమవస్థాం ప్రథయాంబభూవ || 7.52 ||

301

నాథ త్వయా నర్మవిహారభాజా
 విమోహితో విప్రతిసారితశ్చ |
 అకించనస్త్వామహమాశ్రితస్సన్
 క్షిప్తాపకారో న బహిష్కీయార్హః || 7.93 ||

302

కృతాపరాధేష్వపి సానుకంపం
 క్షేమంకరం క్షేత్రవివేచకానాం |
 విశ్వోపకారాధ్వరబద్ధదీక్షం
 వేద్యం పరం వేదవిదో విదుస్త్యాం || 7.94 ||

303

నిగృహ్లాతస్తే సృజతశ్చ వర్షం
 నిమిత్తభావే నిహితైస్త్యయైవ |
 ప్రవర్తతే నిష్ప్రతిఘో విహారః
 స్వయం ప్రయుక్తైరివ యంత్రభేదైః || 7.95 ||

304

అనన్యసాధారణపారమేష్ఠ్యాత్
 అన్యానశేషానతిసందధానాత్ |
 గోపాయితుం పారయతి త్రిలోకీం
 గోపాయమానాదపి న త్వదన్యః || 7.96 ||

305

వ్రజౌకసాం నాథ దివౌకసాం వా
 విపత్ప్రసంగే విహితావతారః |
 ఏకస్త్వమేవ స్వయమీప్సితానాం
 దయాసహాయో నియమేన దాతా || 7.97 ||

306

స్వరూపతో విగ్రహతశ్చ విశ్వం
 నిత్యం త్వయైకేన ధృతం యదేతత్ |
 తదేకదేశోద్వహనాదముష్మాత్
 న విస్మయం తత్త్వవిదో భజంతి || 7.98 ||

307

ప్రయోజితోఽహం త్వయి భక్తిబంధాత్
 గోభిః స్వలోకాదుపసేదుషీభిః |
 ఇచ్ఛామి సంరక్షితగోవ్రజం త్వాం
 స్థానే గవామింద్రతయాఽభిషేక్తుం || 7.99 ||

308

తిరోహితామంభసి విందతా గాం
 పూర్వం త్వయా పోత్రివరేణ లబ్ధా |
 నిరుక్తనిష్ఠాతకృతాభ్యనుజ్ఞా
 వ్యక్తిం పునర్యాతు శుభా త్వదాఖ్యా || 7.100 ||

309

ఉపేంద్రభూతాద్భవతోఽపి భూమ్నా
 మాన్యో మనుష్యాభినయే మయా త్వం |
 అభ్యర్థనామాదరతస్తదేనాం
 ప్రతీచ్ఛ విశ్వంభర విశ్వభూత్యై || 7.101 ||

310

ఇతి బ్రువాణో మఘవాన్ ధృతాద్రేః
 శ్రాంతిం జగద్ధాతురివాపనేష్యన్ |
 ధ్యాతోపయాతాం త్రిదశప్రణేతా
 దివ్యాపగాం దర్శయతి స్మ దేవీం || 7.102 ||

311

అభౌమగంగాపయసా ప్రపూర్ణాం

ఆవర్జయన్ వారణరాజఘంటాం ।

అశేషసామ్రాజ్యపదాభిషిక్తం

గుప్త్యై గవాం గోత్రభిదభ్యషించత్ ॥ 7.103 ॥

312

తదంగసంస్పర్శవశేన ధన్వైః

ఆప్లావ్యమానామభిషేకతోయైః ।

అపేతభారామివ భూతధాత్రీం

ఉల్లాఘితాం ప్రైక్షత నాకనాథః ॥ 7.104 ॥

313

కృతాభిషేకః కృతినా మఘానా

గుప్తేన గోవింద ఇతి స్వనామ్నా ।

కృతప్రసాదః ప్రజిఘాయ కృష్ణః

స్వర్గాధిరోహాయ పునః సురేంద్రం ॥ 7.105 ॥

314

ప్రతిగతవతి యూథే పుష్కలావర్తకానాం

దివి భువి చ నియత్యా దీర్ఘనిద్రోజ్ఞితానాం ।

గుణగరిమసమృద్ధం గోకులం వీక్ష్య తుష్యన్

గురుభిరభినియుక్తామాశిషం ప్రత్యగృహ్లాత్ ॥ 7.106 ॥

315

ముకులితరవిధామ్నా దేహదీప్త్యైవ ముష్ణన్

జలదకదనజాతం జీవలోకస్య జాడ్యం ।

వ్యచరదచలభోగే చారయన్ ధేనుచక్రం

పిశునితనిజమాయాం భూషయన్ పింఛమాలాం ॥ 7.107 ॥

316

ప్రణిహితమధిరోహన్ ప్రాగివాద్రిం పృథివ్యాం

అవమతపురుహూతైరర్చితో గోపబృందైః ।

వ్రజపతిరుపసీదన్ బాలయోగ్యాన్ విహారాన్

వనచరపరిబర్హో వత్సపాలైః సిషేవే ॥ 7.108 ॥

317

నాథః సోఽయం శిశురపి సతాం నందగోపస్య సూనుః

ప్రాయః శైలః ప్రతినిధిరసౌ పద్మనాభస్య పుంసః |

కిం నః సాధ్యం సురపతిముఖైః కింపచానైస్తదన్యైః

సాకం దార్దైరితి కిల జగుస్తత్ర సంభూయ గోపాః || 7.109 ||

318

అథ ప్రసూనాయుధభాగధేయా -

న్యారబ్ధమందానిలసౌతికాని |

మధుప్రసంగాత్మధురాణి యూనా -

మనుష్టశీతాన్యభవందినాని || 8.1 ||

319

అనేకరూపైః స్వయమేకరూపః

కాలాత్మకం రూపమకాలకాల్యః |

ఋతుప్రభేదైరనుభూయ రేమే

రామాసఖో రామమనుప్రయాతః || 8.2 ||

320

విహారయోగ్యామథ వీక్ష్య వన్యాం

రమాపతిం రామసఖం విశంతం |

నభశ్చరైః సాకమనోకహస్తం

నాథం ప్రసూనోర్మిభిరభ్యషించన్ || 8.13 ||

321

సంస్కారపూతాభిరితీవ వాగ్భిః

సమ్మోదయన్నగ్రజమాదిదేవః |

విజాతలీలో విజహర హృష్యన్

వంద్యః సతాం వత్సగణానుయాయీ || 8.42 ||

322

స్వయంవృతః స్వైరవిహారలక్ష్ణ్యా

ముహుర్వీతేనే విపినే ముకుందః |

స్థానాంతర ప్రాప్తి విభావితాని

స్థితేరభిన్నాని గతాగతాని || 8.43 ||

323

ప్రభూతయా పుష్పఫలప్రసూత్యా
 వదాన్యవృత్తీని వనాని దృష్ట్వా |
 సస్మార చింతావశవర్తినీనాం
 వ్రజస్థితానాం వరవర్ణినీనాం || 8.44 ||

324

ప్రాయస్తదాహ్వనవిధౌ నియోక్తుం
 ప్రగృహ్య వేణుం ప్రతిపన్నదూత్యం |
 న్యవేశయత్ కుటమితే సలీలం
 బింబాధరే సూచితచిత్తరాగే || 8.45 ||

325

సామోపపన్నాన్ క్రమశః స్వరందైః
 సప్త స్వరాన్సప్తభిరుద్వమంతం |
 ప్రచక్రమే వాదయితుం వనాంతే
 వంశం ప్రియో వల్లవవంశజానాం || 8.46 ||

326

ముకుందవక్త్రానిలవాద్యమానో
 వేణుర్బభౌ వేద ఇవ ద్వితీయః |
 రాగావధీనాం రహసాం యదేకం
 గీతాత్మనాం తస్య నిదానమాసీత్ || 8.47 ||

327

తద్వంశనాదః సుభగోఽనుగచ్ఛన్
 అగ్రే సరస్సౌరభమాగమానాం |
 అయత్ననిష్పన్న మనః సమాధీన్
 ఆబ్రహ్మకానాతనుతేవ జంతూన్ || 8.48 ||

328

శృణ్వద్భిరుద్వాంతమధుప్రవాహం
 వంశస్వనం తస్య సుధైకవంశం |
 సయూధ్యతాం నూనమవాప్య సర్వైః
 సత్త్వైః స్థితం సామినిమీలితాక్షైః || 8.49 ||

329

మధుద్రవైరుల్బణ సమ్మదాశ్రూ -

ణ్యాలేఖ్యనిష్పందమృగద్విజాని ।

ఉదగ్రకోశోత్పలకాని కృష్ణో

వంశీనినాదేన వనాన్యకార్షీత్ || 8.50 ||

330

విలాస వాక్యైరివ వేణునాదైః

దివ్యేన గీతేన చ దైత్యహంతుః ।

నివేదితార్థాః సుదృశః స్వవాసాత్

ఆజగ్మురాకర్షణ మంత్రతీక్ష్ణైః || 8.55 ||

331

అనిష్టశబ్దైర్వలయైరపోధాః

కాంచ్యాప్యవజ్ఞాతపదోపగత్యా ।

గుణావకృష్టాః ప్రియమాప్తుమీషుః

కామోపదిష్టేన మహాపథేన || 8.56 ||

332

ఆదిశ్యమానాం ప్రియవంశనాదైః

ఆశాం నిజాశామివ నిర్విఘాతాం ।

తదాస్థితాం ప్రాస్థిషతాశు ధన్యాం

ఆసన్నసంధ్యాధికరాగభాజః || 8.57 ||

333

మధువ్రతాధిజ్యశరాసనేన

పుష్పాత్మకం సందధతా పృషత్కం ।

అనుప్లవేన వ్రజతా బభూవే

తాసామనంగేన తదోద్యతానాం || 8.58 ||

334

ఆదేశయోగైరథ తత్ర గోప్యో

నివార్యమాణా అపి దుర్నివారాః ।

ఆనిన్యైరే రాగమయైర్మహామైః

క్లేశాపహం కృష్ణసుధాపయోధిం || 8.59 ||

335

త్వరాసఖీనాం పురతః ప్రచేలే
 తరస్వినా నిఃశ్వసితేన తాసాం ।
 సదాగతి ప్రార్థనయా సమేతం
 దూరస్థితం కృష్ణమివోపనేతుం ॥ 8.60 ॥

336

ప్రాయేణ వేగాత్సుదృశాం విభిన్నః
 ప్రకీర్ణముక్తాఫలపుష్పజాలః ।
 ప్రస్తావయన్ కామవిహారనాట్యం
 హారః సమాలక్ష్యత సూత్రధారః ॥ 8.61 ॥

337

అవస్థితం క్వాపి కదంబమూలే
 వల్గుస్మితం వాదిత మంజువేణుం ।
 సాచీకృతాక్షం దదృశుస్తరుణ్యః
 స్వాద్యం సతాం స్వస్తికచారుజంఘం ॥ 8.62 ॥

338

తదంగశోభామవలోక్య దివ్యాం
 విస్మేరభావం ప్రజతేవ దూరాత్ ।
 అమోహయద్యౌవతమాదిధూర్తః
 సంతోషదిగ్ధేన సమీక్షణేన ॥ 8.63 ॥

339

ద్రుతాగతివ్యాకుల భూషణాస్తాః
 కించిత్ సముచ్ఛ్వాసితనీవిబంధాః ।
 పర్యాకులాక్ష్యః పరివార్య తస్థుః
 కృష్ణం కృపాధీనదృశం కృశాంగ్యః ॥ 8.64 ॥

340

స వల్లభః సంసది వల్లవీనాం
 బర్హస్పజా దర్శితదానరాజిః ।
 ఉదగ్రశృంగధ్వనిరాబభాసే
 దృప్తో వశానామివ వారణేంద్రః ॥ 8.65 ॥

341

అవృద్ధిసంకోచమివేందుమన్యాం
అకార్ముకం కామమివాత్తవేణుం ।
తమద్భుతానామివ రాశిమేకం
గోప్యస్తదాత్మాన ఇవాన్వభూవన్ ॥ 8.66 ॥

342

సురాంగనాభిః సమయే ధృతాయాం
స్వేనైవ గోపాకృతి భూమికాయాం ।
అకర్మవశ్యస్య విభోస్తదాసీత్
అర్చాఫలస్పర్శనమాత్ర లీలా ॥ 8.67 ॥

343

న ఖల్వముష్య ప్రమదామదాంధ్యం
న కుత్సనం తత్తదభీష్టదాతుః ।
న ధర్మసంస్థాపనబాధగంధః
శుద్ధానుచింత్యా హి శుభస్య లీలా ॥ 8.68 ॥

344

అనాగమప్రత్యయ సంభవానాం
గురుత్యజాం గోపకుమారికాణాం ।
అనన్యసంగాత్ స దయాలురాసీత్
అసంగఘంటాపథసార్థవాహీ ॥ 8.69 ॥

345

పుష్పావచాయప్రవణేన గోప్యః
ప్రసాధితాస్తేన స చ ప్రియాభిః ।
అభిన్నబాహ్యంతరమైకరస్యాత్
ఆమోదమన్యోన్యసగంధమాపుః ॥ 8.70 ॥

346

స్వలాలనాదాపతితం స తాసాం
సౌభాగ్యదుర్మానమదం వినేష్యన్ ।
పుష్పావచాయవ్యపదేశలౌల్యాత్
ఆసీద్ధవీయానబహిఃస్థితోఽపి ॥ 8.71 ॥

347

అవిప్రకర్షేఽపి తిరస్కరణ్యా
 కృష్టావృతిం కృష్ణమనీక్షమాణాః |
 భీమైరదూయంత భృశం తరుణ్యః
 క్షణైః స్వనిశ్వాససమీరదీర్ఘైః || 8.72 ||

348

పుష్పావకీర్ణేషు వనద్రుమాణాం
 మూలేషు మోహాలసచేతసస్తాః |
 కృతాసికాః కృష్ణవియోగభేదాత్
 కామాస్త్రపర్యంకగతా ఇవాసన్ || 8.73 ||

349

విలీనచిత్తా విషమాస్త్రతాపాత్
 విలాపయంత్యో వసుధాం విలాపైః |
 అదృశ్యరూపస్య హరేరగాయన్
 గుణాంశ్చరిత్రాణి చ గోపకన్యాః || 8.74 ||

350

ముకుంద విశ్లేషవిమోహితానాం
 సంశ్రూయమాణాని ముహుర్వనాంతే |
 శమప్రదాన్యాత్మవిదామభూవన్
 త్రయ్యంతగంధీని వచాంసి తాసాం || 8.75 ||

351

నవేందురేఖా కృశపాండురాంగీః
 తాపాశ్రుసందర్శిత వాహ్నితోయాః |
 దదర్శ గోపీరవతారగోపః
 శ్వాస్తైస్త్రిలోకీమివ శోషయంతీః || 8.79 ||

352

అవిధ్యతైకః ప్రణయాపరాధీ
 యోగైరలక్ష్కో యుగపత్ప్రయుక్తైః |
 ఆవర్జిత భూధనుషామమోఘైః
 ఏణీదృశామీక్షణ చిత్రపుంఖైః || 8.80 ||

353

ప్రసాద జీవాతుభిరంగనానాం
 ప్రత్యేకమన్యాభిరలక్షణీయైః ।
 విలాసచాటూక్తివిలోకనాద్వైః
 ఆనందయన్ సాంత్యనమాచచార ॥ 8.81 ॥

354

తాసాం తదంగవ్యతిషంగలోభాత్
 సైరంద్రికా వృత్తిముపేయుషీణాం ।
 విరక్త నిధ్యేయపదః స రాగీ
 రాగాధికాం ప్రాస్తుత రాసలీలాం ॥ 8.82 ॥

355

తదగ్రహస్త గ్రహణార్థినీనాం
 స సవ్యతో దక్షిణతశ్చ తిష్ఠన్ ।
 బభార విద్యుద్వ్యవధానభాజాం
 వాత్యాజషాం వారిముచామభిఖ్యాం ॥ 8.83 ॥

356

ద్వయోర్ద్వయోరేకతయా స తాసాం
 మధ్యే స్థితో మండలరాసనృత్తే ।
 కరద్వయస్పర్శరసేన కాంతాః
 ప్రత్యేకమానంద్య భృశం ననంద ॥ 8.84 ॥

357

అపారమావర్తయతా రసాబ్ధిం
 రామానుజో రాసజవేన దీవ్యన్ ।
 పదాశ్రితానాం భ్రమశాంతిహేతుః
 ప్రియాసహస్రం భ్రమయాంచకార ॥ 8.85 ॥

358

స్వమాయయా ఘూర్ణయతో మహత్యా
 విశ్వాని భూతాని విభోరజస్రం ।
 రామాజనం రాసవశం విధాయ
 స్వస్య స్వయం ప్రాప నిదర్శనత్వం ॥ 8.86 ॥

359

స్వపాదపాంసున్నపితాకృతీనాం
 స్విద్యన్ముఖీనాం వ్రజసుందరీణాం ।
 లంబాలకానాం లలితస్మితానాం
 లాభాత్స్వయం లబ్ధ మనోరథోఽభూత్ ॥ 8.87 ॥

360

సన్మత్తగీతేన విహరయూనా
 గోపీజనైరంతరితేన బద్ధం ।
 తదద్భుతప్రస్థితి రాసచక్రం
 జవాదలక్ష్మ్యాంతరమాబభాసే ॥ 8.88 ॥

361

జగుః సహర్షం దివి దేవకన్యాః
 దివ్యాస్తదా దుందుభయః ప్రణేదుః ।
 పపాత కల్పద్రుమ పుష్పవృష్టిః
 సదర్శితే సంశ్రితరాసలీలే ॥ 8.89 ॥

362

గృహీతహస్తద్వితయాః సలీలం
 మిథ్యాభుజంగేన మృగీదృశస్తాః ।
 పరిభ్రమంత్యో విపరీతవృత్త్యా
 ప్రక్రాంతరాసాం భువమభ్యజానన్ ॥ 8.90 ॥

363

మనోజ్ఞమల్లీహసితేన తాసాం
 రమ్యేణ కృష్ణో రజనీముఖేన ।
 అన్యాదృశీం ప్రీతిమనన్యయోగాత్
 ఆపాదయిష్యన్విరరామ రాసాత్ ॥ 8.91 ॥

364

సవిభ్రమా చారుపయోధరాభా
 తాభిః సమం సూర్యసతా ప్రపేదే ।
 అలబ్ధపూర్వం తదనన్యలభ్యం
 కృష్ణోపభోగేన కృతార్థభావం ॥ 8.100 ॥

365

నితంబవక్షోజనిరూఢవృద్ధిః
 మధ్యే కృశా సంశ్రితనిమ్ననాభిః |
 విలోలపద్మాగ్రతరంగహస్తా
 తాసామభూదన్య తమేవ సాఽపి || 8.101 || 366

తముత్తరంతం సరితః ప్రవాహాత్
 ఉత్తారకం పంకమయాత్పయోధేః |
 మరుత్ప్రయుక్తా వసనాంగరాగైః
 ఆకల్పయన్నప్సరసస్తదర్హైః || 8.114 || 367

అన్యైరప్యసురమలిఘ్నచైరనేకైః
 ఆతంకాన్స్థిరచరసూతిభిః ప్రసూతాన్ |
 గోపానాం ప్రతివిదధే గవాం చ కాలే
 రామేణ స్తుతచరితో రథాంగపాణిః || 8.121 || 368

అథ భోజపతిర్జగత్పతేః
 అవతారం భువి నారదాన్మునేః |
 శ్రుతవానతిదేవదానవం
 వ్యథయా పీతవిషోపమోఽభవత్ || 9.1 || 369

స చ దానపతిం సమాదిశత్
 భవతో జీవతు భద్ర సౌహృదం |
 అజితేన జిఘాంసితస్య మే
 భజ సాహాయకమాత్మరక్షణే || 9.8 || 370

అతిమానుషచేష్టితః స్వయం
 మధుజిన్మానుషభూమికాం వహన్ |
 అసురానభిహంతుమీహతే
 దమనీయోఽయమరూఢయౌవనః || 9.9 || 371

అవిచారితమాశు గమ్యతాం
 అధినందావసథం విహారిణౌ |
 బలదేవజనార్దనౌ బలాత్
 ఉపనేయౌ భవతా చ్ఛలేన వా || 9.10 ||

372

సహ నందముఖైరశంకితం
 కరదానవ్యపదేశవంచితైః |
 అపరేద్యురిహోపసర్వతాం
 అసురధ్వంసకృదగ్రజాన్వితః || 9.11 ||

373

త్వరితం చ తదా శ్వఫల్యజః
 స్వహితం కంసనియోగమాస్థితః |
 దనుజాంతకదర్శనోత్సవ -
 స్థిరసంప్రీతిరితి వ్యచింతయత్ || 9.31 ||

374

అపి నామ నిశామయిష్యతే
 నిగమాంతైరివ నిర్మితా స్థలీ |
 రమయిష్యతి యత్ర మే దృశౌ
 రసభూమా రమణీయమాతృకా || 9.32 ||

375

భవదుర్గతదివ్యభేషజైః
 ప్రచితాం తత్పదపద్మరేణుభిః |
 ప్రణిపత్య శుభాం వనస్థలీం
 పరిపూతో భవితాఽహమప్యత || 9.33 ||

376

రసమప్రతిమం రసాయనం
 రమయా చ క్షమయా చ సేవితం |
 నయనే మమ కిం ను పాస్యతో
 నరకాతంకనిదానభేదనం || 9.34 ||

377

అపి శంఖరథాంగతోరణ -

ధ్వజవజ్రాంకుశమత్స్యలాంచనం ।
వినివేశయతాద్విభుః స మే
వినతే మూర్ధని పాదపంకజం ॥ 9.35 ॥

378

యదువంశమసౌ సభాజయత్

బహుమానేన విహారజేన మాం ।
భుజపంజరమధ్యయంత్రితః
పులకోద్భాసితనుం విధాస్యతి ॥ 9.36 ॥

379

శ్రుతిసౌరభసౌమ్యయా గిరా

సుధయేవైష ముఖేందుసూతయా ।
శమయేదపి నామ సంజ్వరం
పురుషః పుష్కరలోచనో మమ ॥ 9.37 ॥

380

అహమస్మి తవేతి వాదినం

ప్రణయస్మేరముఖః ప్రసన్నధీః ।
విదితేతరవర్జితోఽప్యసౌ
విభురక్రూర వదేతి వక్ష్యతి ॥ 9.38 ॥

381

చిరశీలిత సంయమక్రమైః

యతిభిర్యోగదృశా దిదృక్షితం ।
నిధిమద్భుతముజ్జితావధిం
పరిపశ్యేయమహం ప్రసంగతః ॥ 9.39 ॥

382

స దృశా సదృశాంతరోజ్ఞితః

సుముఖః స్వాగతవాక్యగర్భయా ।
కలుషం కిమపహ్నావీత మే
కరుణాసింధు సుధోర్మికల్పయా ॥ 9.40 ॥

383

వ్యథితం వృజినేన ధన్వనా
 విషయాశీవిషమోహితం చ మాం ।
 అపి జీవయితా పతిః సతాం
 అమృతాసారనిభైరవేక్షణైః ॥ 9.41 ॥

384

అలమత్ర పృథగ్విధైః ఫలైః
 అవశాదధ్వని విందతో మమ ।
 వసుధావసుదేవదేవకీ -
 తపసామేకమిదం మహత్ఫలం ॥ 9.42 ॥

385

మదభేలగతీ మహాబలౌ
 మధురాలంకరణం విధితృతః ।
 వ్రజయూథపతీ వశానుగౌ
 భవితారౌ మమ భాగధేయతః ॥ 9.43 ॥

386

కిమకుర్వత పుణ్యమగ్రిమం
 మహితాస్తే మధురానివాసినః ।
 కృపయోపగతౌ నిరీక్షితుం
 కృతినః కృష్ణహాలాయుధావుభౌ ॥ 9.44 ॥

387

రమయా క్షమయా చ మాధవో
 రమమాణః ప్రతిగమ్య తాం పురీం ।
 అపి చర్మదృశోఽపి మాదృశాత్
 అవిసంవాదయితా స్వవైభవే ॥ 9.45 ॥

388

అవరుద్ధభుజాంతరః శ్రియా
 విదధానో వసుధాకరగ్రహం ।
 అభిషేకముపేయివానసౌ
 కిము నాథో భవితా కులస్య నః ॥ 9.46 ॥

389

అసహిష్ణురసహ్యవిక్రమః
 త్రిజగతోభకృదుగ్రసేనజః |
 బలవాన్బలభద్రకృష్ణయోః
 హతధీర్హంత కిమాచరిష్యతి || 9.47 || 390

అకరోరశిరీషకోమలైః
 కథమంగైః ప్రతియోత్యతే హరిః |
 కులశైలకులీనముష్టిభిః
 కుటిలైః సంయతి ముష్టికాదిభిః || 9.48 || 391

ఉదయాస్తమహీధరస్తనీం
 చతురంభోనిధిమేఖలాం భువం |
 ఉపభోక్ష్వత ఏష కంసజిత్
 న హి దుఃసాధమచింత్యతేజసః || 9.49 || 392

ఇతి సమ్మతసత్త్వసారథౌ
 మహితస్థమ్ని మనోరథే స్థితః |
 హరిపాదరజఃపవిత్రితం
 వ్రజమాసాద్య రథాదవాతరత్ || 9.50 || 393

దురితగ్రహయోగదుఃఖితం
 త్రిగుణగ్రంథినిబంధనిఘ్నితం |
 పతితం నిజపాదపంకజే
 పరిగృహ్ణీష్వ ఘృణానిధాన మాం || 9.51 || 394

స్వపదప్లవమాశ్రితాంజనాత్
 నయసే పారమపారవైభవః |
 అతివేలమహోర్మిసంకులే
 కలుషోదన్వతి కర్ణధారితః || 9.60 || 395

రమయా సహ రాజహంసవత్

పరమం ధామ విభూషయన్భవాన్ |

ప్రణిధానవతామపంకిలే

పదమేతన్నిదధాతి మానసే || 9.61 ||

396

అతిరోధిరసౌ నిధిః శ్రుతేః

అనిమేషవ్రతదేశినీ దృశోః |

తనుతే తనురీశ తావకీ

స్మరణం విస్మరణం చ దుఃశకం || 9.62 ||

397

వ్యపదిశ్య ముకుంద దేవకీం

విహరంత్యా వసుదేవమందిరే |

జనితోఽసి నిజానుకంపయా

జగతీరక్షణజాగరూకధీః || 9.63 ||

398

భవతో భవనాటికాం విదత్

విభవాడంబరిణాం విడంబినీం |

అనపాయపదాధిరోపణాత్

అపవృత్తా న పునర్నివర్తతే || 9.64 ||

399

సుధియస్తవ గోపభూమికాం

సుభగాం కౌతుకసూతికాం ధియాం |

అనువిద్య గతార్తభూమికాం

అధివిందేయురనశ్వరీం శ్రియం || 9.65 ||

400

దురితాని భజంతి సంక్షయం

తపనేనేవ తమాంసి దీవ్యతా |

హృదయాని చ యోగినాం త్వయా

కుముదానీవ వికాసమిందునా || 9.66 ||

401

గుణతశ్చ విభూతితశ్చ తే
 క్వచిదంశేఽపి సమాధికత్యజః |
 ఉపమానకలావికల్పితైః
 ఉపలక్ష్యేత జగత్ప్రధానతా || 9.67 || 402

మహిమార్ణవ వర్ణనోద్యతాః
 పరిమాతుం గుణమేకమక్షమాః |
 త్రపయేవ భజంత్యసీమని
 త్వయి వాచంయమతామనుశ్రవాః || 9.68 || 403

తవ విశ్వవిదో వదామి కిం
 జగదేకాధిపతేర్దిశామి కిం |
 కృపణః పరిపూర్ణసంపదః
 కమివాంశం పరిపూరయామ్యహం || 9.69 || 404

ప్రకృతే కిమనేన తత్ప్రభో
 భవదావిర్భవనస్థలీం పునః |
 పదపద్మరజఃపవిత్రితాం
 విదధానో జహి నాథ విద్విషః || 9.70 || 405

బహుశాఖవిజృంభణో మహాన్
 అవదాతేన సుగంధినాఽద్య నః |
 యశసా భవతు ప్రసూనవాన్
 యదుసంతానమహీరుహస్తవ || 9.71 || 406

త్వరతే రిపురాగతౌ తవ
 స్వయమేవావసరం సమర్పయన్ |
 నతరక్షణ కిం వదంత్యసౌ
 న విలోపం భువి యాతు తావకీ || 9.72 || 407

స్వయమేవ సమేయుషాం వధే
 విమతానాం క్షీతిభారజన్మనాం ।
 మృగయామివ భావయంత్యసౌ
 మహతీ సంపదుపస్థితాఽద్య తే ॥ 9.73 ॥

408

శతకోటి సహస్రసారవాన్
 మథనం ప్రాప్స్యతి మాతులస్త్యయా ।
 వ్యసనం విపదవ్యనేహసా
 వినిపాతశ్చ న కస్య కర్మిణః ॥ 9.74 ॥

409

అభిసంహితమౌగ్రసేనినా
 కథితం చ క్రమశో వ్యజిజ్ఞపత్ ।
 కులజః కుటిలాశయోజ్ఞితః
 కుశలం పృష్టవతే మధుద్విషే ॥ 9.75 ॥

410

అపరేద్యురశేషతో నయన్
 సహసా గోపగణాన్స యాదవః ।
 స్థితమధ్వని రామకేశవౌ
 రథమారోపయదగ్ర్యరంహసం ॥ 9.76 ॥

411

వ్రజతోరథ వల్లవస్త్రీయౌ
 బలభద్రస్య జనార్దనస్య చ ।
 అనుదుద్రువురాశు వర్తనీం
 కురరీకూజిత సూచకస్వనాః ॥ 9.77 ॥

412

వ్యలపన్నితి బాష్పగద్గదం
 విరహారంభవిషాద విహ్వలాః ।
 వలయైః ప్రియవర్తమాతిభిః
 క్షతపుష్పా ఇవ ఘర్మవీరుధః ॥ 9.78 ॥

413

అపయాతి సహగ్రజన్మనా
 సహసా నందసుతో విహాయ నః |
 అనుయామ నివారయామ వా
 కథమస్మాభిరుదాస్యతే ముధా || 9.79 ||

414

శ్రుతిషు జ్వలనం వమత్యసా -
 వదవీయో రథచక్రచీత్య్కృతిః |
 ద్రుతమేత్య పతేమ తత్పదే
 గురుభర్తాదిషు ముక్తగౌరవాః || 9.80 ||

415

ప్రగుణత్వమివ ప్రజస్త్రియః
 చలసంబంధిని నందనందనే |
 ముదిరధ్వనితాం విజానతే
 శిఖినస్తద్రథనేమినిస్వనే || 9.81 ||

416

అయముద్భృత గోకులేక్షణః
 కథమక్రూర ఇతి ప్రజల్ప్యతే |
 అథవా భువనేషు దారుణాః
 ప్రథితాః పుణ్యజనా నిశాచరాః || 9.82 ||

417

బడిశామిషవత్ ప్రయుక్తయా
 రిపురక్రూరసమాఖ్యయాన్వితః |
 విభవం హరతి ప్రజౌకసాం
 కిమిహోచ్యేత వదేమ కస్య వా || 9.83 ||

418

అవతారవరాహరూపిణా
 హరిణా భూమిరుదంచితోదధేః |
 విరహావ్యసనోదధేరితః
 క ఇవోదంచయితుం క్షమేత నః || 9.84 ||

419

చిరసంఘటితోఽపి నః క్షణాత్
 అనురాగో బలభద్రకృష్ణయోః |
 అపయాత మహానదీద్వయో
 భవితా శోణ ఇవైష నిష్ఫలః || 9.85 ||

420

అవికల్పితబాల్యయౌవనః
 ప్రణయోఽస్మాను బలానుజన్మనః |
 విధినా విషమప్రవాహిణా
 సికతాసేతురివైష భిద్యతే || 9.86 ||

421

అమునా శశినేవ కల్పితః
 చిరమస్మాను శరన్నదీష్ఠివ |
 ప్రణయః ప్రతిభాసజీవితః
 ప్రతిమాచంద్ర ఇవ ప్రలీయతే || 9.87 ||

422

అహమస్మి తవ త్వమేవ వా
 మమ దృష్టిస్త్యమితి ప్రలోభయన్ |
 విజహాతి స ఏవ వల్లవీః
 అలమేతావదతః పరేణ కిం || 9.88 ||

423

అయమేవమశుల్కదాసికాః
 స్వపదోపఘ్నలతాః స్వయం ప్రభుః |
 బహుమత్య జహాతి నిఃస్పృహః
 కథమాలేఖ్యగతా ఇవాద్య నః || 9.89 ||

424

నిరపేక్ష ఇవైష నీలయా
 రసికః పాలికయా సరాధయా |
 పృథగత్ర కిమేతదుచ్యతే
 కుహకః కశ్చిదసౌ కులస్య నః || 9.90 ||

425

అమృతస్య విషస్య చ స్వయం
 ప్రభవస్థానమభూత్ప్రయోనిధిః |
 నియతం తదనేన దర్శితం
 నిజసంయోగవియోగదాయినా || 9.91 ||

426

ముఖచంద్రికయా ముఖాని నః
 కుముదానీవ వికాసమానయన్ |
 కిత్తో యదువాచ సత్యవత్
 క్వ గతం తత్క్వ చ తేన గమ్యతే || 9.92 ||

427

యమునాపులినేషు దీవ్యతా
 యదుతానేన వశీకృతా వయం |
 విఫలప్రణయప్రదాయినా
 విధినా హంత విలోభితాస్తతః || 9.93 ||

428

విజహాతి స ఏష గోకులం
 మధురామాద్రీయతే మనోరమాం |
 భవితవ్యతయా శుభాశుభే
 తదిహైవం పరివర్తితాస్పదే || 9.94 ||

429

సహజం హరతా మహానిధిం
 వివశానామివ వైరిణేవ నః |
 విహితః సుకృతేన కీదృశా
 మధురాయోషిదనుగ్రహో మహాన్ || 9.95 ||

430

సహపాంసువిహారసంభృతం
 జహతా స్నేహమనంగవర్ధితం |
 అపి నాగరయౌవతం క్షణాత్
 అమునా హంత విలోభయిష్యతే || 9.96 ||

431

నటవత్పరిగృహ్య మాయయా
 నతచింతామణిరేష నస్త్యజన్ |
 అనురూపతమాస్వపి ధ్రువం
 నగరస్తీషు న సంగమేష్యతి || 9.97 ||

432

నిజవంశ నినాదతోఽపి యత్
 స్వదతే శ్రోత్రరసాయనం వచః |
 నిదధీత నృశంసధీరసౌ
 పురయోషిత్స్వపి వాగురామిమాం || 9.98 ||

433

ఇహ తావదుపేక్షితా వయం
 వశినాఽఽలేఖ్య పరాంగనా ఇవ |
 విహరన్స్వరసేన చేతసా
 కితవస్తత్ర కిమాచరిష్యతి || 9.99 ||

434

యువతీరయమిందుకాంతయేత్
 నగరే నందకుమార చంద్రమాః |
 స్మితచంద్రికయా యదీయయా
 ద్రవతామేతి మనఃశిలాపి నః || 9.100 ||

435

అపి జహ్యారముష్య దర్శనే
 నవలుబ్ధా నగరస్త్రీయః ప్రియాన్ |
 సులభే సుమణౌ కథం మతిః
 క్రమతే కాచన కాచసంగ్రహే || 9.101 ||

436

లలితాద్భుతలాస్యగంధిషు
 ధ్రువమంగేషు బలానుజన్మనః |
 నవయౌవనరామణీయకం
 నయనైః పాస్యతి నాగరీజనః || 9.102 ||

437

విధినా విషమప్రవృత్తినా
 వ్యపనీతోఽపి కదాచిదాగతః |
 అపి నః పునరార్థయిష్యతే
 మదనప్రాణ సుహృద్భిరీక్షితైః || 9.103 ||

438

ఇహ తత్పదకాంక్షిభిః స్తనైః
 నయనైస్తన్ముఖపద్మషట్పదైః |
 శ్రవణైశ్చ తదుక్తిజీవితైః
 అపి జీవేమ పునస్తదాదృతాః || 9.104 ||

439

కరుణాభరితైః కదా పునః
 స్వయముల్లాఘయితా స ఏవ నః |
 అపరస్పరపాతిభిః శనైః
 అగదంకారనిభైరవేక్షణైః || 9.105 ||

440

వివిధారుణరాజిరంజితే
 విశదస్మేరవిశాలశీతలే |
 కిమపి బ్రువతీ కృతార్థతాం
 నయనే తస్య కదాఽనునేష్యతః || 9.106 ||

441

బధిరత్వమివాగతాన్యసౌ
 శ్రవణాన్యద్య పునః సమేత్య నః |
 రమయిష్యతి చాటుభిః కదా
 రతిసింధోరివ వీచిపంక్తిభిః || 9.107 ||

442

మదయన్ష్ఠదయాని విభ్రమైః
 అపి సంవాదమివాచరందృశా |
 అవిభాగమివావహన్గుణైః
 అపి నః ప్రత్యవపత్యతే పునః || 9.108 ||

443

పరివర్తయితా జగత్త్రయ్యాం
 అపరావృత్తిరనేహసః క్రమః |
 యదతీతమతీతమేవ తత్
 పునరేష్యత్యపి పుష్కరేక్షణః || 9.109 ||

444

అథవా పురసుందరీజనైః
 సుభగంభావుక సౌమ్యవృత్తిభిః |
 అవశాదవరుద్ధచేతసః
 కృతినః కైవ కథా వ్రజాగమే || 9.110 ||

445

మధురాపురమత్తకాశినీ -
 మధురాలాపవిలోభితాశయః |
 పునరేష్యతి నందనందనః
 కిమివాస్మాసు విచింత్య కారణం || 9.111 ||

446

బహువిభ్రమపాశబంధురాం
 గుణగృహ్యః స్వయమేష దుస్తరాం |
 అతిలంఘయితుం న శక్నుయాత్
 నగరస్త్రీజననేత్రవాగురాం || 9.112 ||

447

న రథః పరిదృశ్యతే మహాన్
 న చ నేమిస్తనితం నిశమ్యతే |
 న చ రేణురితో విజృంభతే
 తదపి భ్రశ్యతి జీవితం న నః || 9.113 ||

448

ఇతి వాదిని వల్లవీజనే
 యమునాం సత్త్వరసూతచోదితః |
 ఘటయన్ వసుధామనోరథం
 వశినస్తస్య రథః క్షణాద్యయౌ || 9.114 ||

449

స్వగుణానుభవేన సుభ్రువాం
భవభోగోచిత పుణ్యసంచయం ।
విరహావ్యథయా తు తీవ్రయా
వృజినాంభోధిమశోషయత్ప్రభుః ॥ 9.115 ॥

450

పరవంతి జగంతి బాధితుం
నియతిః కిం న కరోతి నిష్ఠురా ।
విజహౌ కరుణానిధిః ప్రియా
విరహే తస్య చ తాభిరాస్యత ॥ 9.116 ॥

451

వినివేశ్య రథే సితాసితౌ
వసుదేవస్య సుతౌ స యాదవః ।
మణిభంగరుచం మహాపగాం
దివముష్ణాంశురివ వ్యగాహత ॥ 9.117 ॥

452

అఘమర్షణలీనకిల్బిషః
సలిలే మగ్నతనుర్దదర్శ తౌ ।
భుజగేంద్రభుజంగశాయినౌ
పురుషౌ కించిదివాన్యలక్షణౌ ॥ 9.118 ॥

453

ఉపసృత్య చ తీరమాదరాత్
తదవస్థౌ నిరవర్ణయద్రథే ।
స్మయమానదృశోస్తయోరసౌ
నిభృతః స్వానుభవం న్యవీవదత్ ॥ 9.119 ॥

454

ప్రణిధానబహిర్విలోచనైః
ప్రతిలబ్ధానుభవః ప్రసాదయన్ ।
అనినీషత తావుభౌ తదా
పురమార్బభశరాసనోత్సవాం ॥ 9.120 ॥

455

- గజసింహగతీ తతశ్చ తౌ
గిరితుంగేన రథేన తేరతుః |
గగనద్రవసన్నిభాం నదీం
అపునః ప్రాప్తిభయాదివాకులాం || 9.121 || 456
- అథ వియతి సమేతైః సిద్ధగంధర్వముఖ్యైః
భువి చ భువనగోపః సంస్తుతో గోపవృద్ధైః |
లలితగతివిహారో రామచంద్రేణ సార్థం
రణపరిణతికాంక్షీ రాజధానీం జగాహ || 9.122 || 457
- తతస్తౌ దదృశుస్తత్ర విశంతౌ రాజవీధికాం |
పూర్ణదృష్టిఫలాః పౌరాః పుణ్యైరేకముఖైరివ || 10.1 || 458
- మన్మథాయుతసౌందర్యా వసంతాయుతసౌరభౌ |
శశాంకాయుతలావణ్యౌ చండరశ్మయ్యుతద్యుతీ || 10.10 || 459
- గరుత్మానివ భూభాగాద్గగనాభోగమాయతం |
కంసమంచమపద్వారాదుదప్లవత కేశవః || 10.55 || 460
- కచగ్రహేణ వివశం కంసమాకృష్య పాతయన్ |
పతన్వక్షఃస్థలే తస్య తత్సత్త్వముదపాటయత్ || 10.56 || 461
- మహామోహమివాక్రమ్య మాతులం మధుసూదనః |
వివేక ఇవ వృత్తస్థముగ్రసేనమమోచయత్ || 10.57 || 462
- సిద్ధాశ్చ దివి తత్తాదృక్తాలకల్పితతాండవాః |
హర్షదుగ్ధాభికల్లోలం హాహాకారమకల్పయన్ || 10.63 || 463
- అథ తౌ భీమదోర్దండకండూకర్షణతోషితౌ |
పితృభ్యాం దృష్టజన్యాభ్యాముపసృత్య ప్రణేమతుః || 10.64 || 464

- తౌ చ తౌ మృదితారాతిరక్తచందనరంజితౌ |
అశ్రుభిః ప్రీతినిష్యందైః పితరావభ్యషించతాం || 10.65 || 465
- విబుధత్వమివ ప్రాప్తో వసుదేవః సుతేక్షణాత్ |
సతత్త్వప్రతిబోధేన సాత్త్వతాం పతిమస్తుత || 10.66 || 466
- నమస్తే నాభినాలీకరజసా సృష్టవేధసే |
అజాయ సర్వవేదానామేకవేద్యాయ విష్ణవే || 10.67 || 467
- అనన్యాధారమాధారమనన్యేశ్వరమీశ్వరం |
అనుశృణ్వంతి సంతస్త్వామనన్యాధిపతిం పతిం || 10.68 || 468
- అభంగురరసం భోగ్యమనపాయం రసాయనం |
అక్షయం ధర్మసర్వస్వమవిదుస్తవ కీర్తనం || 10.69 || 469
- అనుగ్రహదశాదీప్తమశేషార్థప్రకాశకం |
దయాసంప్లుతమాహుస్త్యాం దీపమంతస్తమోపహం || 10.70 || 470
- దేవకీ దనుజస్థూణా దివ్యం ధామ వ్రజాంగణం |
రమా రాధాదయశ్చేతి రాశిభేదైర్న భిద్యసే || 10.71 || 471
- నియంతా సర్వభూతానాం నియంతవ్యైర్నియమ్యసే |
పితామహముఖైః పుత్రీ మమ పుత్రోఽసి మాయయా || 10.72 || 472
- మహతా త్వత్ప్రదేనైవ మారుతిన్యాయమాశ్రితాః |
నిస్తరంత్యచిరాత్సంతో దుస్తరం భవసాగరం || 10.73 || 473
- అహితోదన్వదౌర్వాగ్నిమశేషోత్కర్షమాతరం |
భవభైమరథీం భక్తిం భజంతి త్వయి సాధవః || 10.74 || 474
- భరన్యాసాశ్వయుక్తేన భావవేగప్రధావినా |
మనోరథేన గంతవ్యః సారథిశ్చ భవాన్ సతాం || 10.75 || 475

- వయం తు భవతా గ్రాహ్య వాసనాదుర్గభేదినా |
మనాగివ సముద్బోధ్య మా పునర్మాముహద్భవాన్ || 10.76 || 476
- మహతామపి నిష్కంపా మనుష్యత్వమతిస్త్వయి |
దృఢలక్ష్మితచిహ్నానాం దిజ్ఞోహ ఇవ దుర్దమః || 10.77 || 477
- దురంతసుఖఖద్యోతం దుఃఖాంధతమసావృతం |
నిజేనైవ ప్రకాశేన నిశేధముపరుంధి నః || 10.78 || 478
- మశకానివ మాతంగః కంసముఖ్యానిమాన్జ్విపన్ |
యది విస్మయనీయస్త్వం విస్మయే కిం న విస్మయః || 10.79 || 479
- నఖలీలావిదార్యేషు నాథేషు విబుధద్విషాం |
పరిష్కరణపర్యాయాః పంచాపి తవ హేతయః || 10.80 || 480
- కాలనేమివికారేఽస్మిన్ కంసే విమథితే త్వయా |
ఈదృశామితరేషాం చ దత్త ఏవ జలాంజలిః || 10.81 || 481
- నమితాయతవిష్కంభా దానవప్రభవైః క్షమా |
కించిదుత్తంభితేవాఽద్య కంసభారాపహరతః || 10.82 || 482
- న ఖల్వతిశయం కంచిదియమాధాతుమర్హతి |
సుమణావజ్జక్తప్తేవ స్తుతిరస్మత్కృతా త్వయి || 10.83 || 483
- ఇతి విజ్ఞాపితస్తేన వ్రీడాదివ నతో విభుః |
బాలోపలాలనమిదం భవ్యవృత్తిరభావయత్ || 10.84 || 484
- స వాచా సాంత్యయామాస పితరం దీనచేతసం |
స్వవక్త్రేందువినిష్యందిసుధాపూరితకుల్యయా || 10.85 || 485
- గంభీరమధురాం తస్య గిరం నిగమగంధినీం |
శ్రుత్వా ముక్తిసఖీం ప్రాప ముదమానకదుందుభిః || 10.86 || 486

- దేవకీ చ పరిష్వజ్య సుతం వాత్సల్యనిర్భరా |
నందగోపవధూలబ్ధం నవమానందమన్వభూత్ || 10.87 || 487
- భూయః ప్రాదురభూత్తస్య భుజయుగ్మం తిరోహితం |
తథాపి తాదృశం మర్త్యం తమమన్యంత తామసాః || 10.88 || 488
- బభూవ బలభద్రస్య తేన విశ్వాతిశాయినా |
శిరసా విధృతస్యాపి కిరీటస్యేవ శేషతా || 10.89 || 489
- క్రియమాణపరిష్కారః కిరీటాద్యైః స బంధురైః |
తాని తాన్యేవ దివ్యాని తత్తదంగైరభూషయత్ || 10.90 || 490
- సప్తిభిః సైన్యసుగ్రీవమేఘపుష్పవలాహకైః |
వ్యక్తిమంతోఽభవన్వేదాస్త్యజంతో ధేనుభూమికాం || 10.103 || 491
- పద్మాకమలదాయాదం పదం తస్య స్వమౌలిభిః |
శ్రుతయో ధారయామాసుః పాదపీఠీకృతాత్మభిః || 10.104 || 492
- స వేణుః శంఖరూపేణ ప్రాచా పరిపచేలిమః |
అగోపీసంవిభాగార్థం పౌ తస్యాధరామృతం || 10.105 || 493
- దిదేశ సాందీపనయే ధనుర్వేదోపదేశినే |
స్వపదారూఢతనయప్రత్యానయనదక్షిణాం || 10.106 || 494
- ప్రహితాం పురుహూతేన స్వసంకల్పానువర్తినా |
కంసజిత్కంసపితరం సుధర్మామధ్యవాసయత్ || 10.107 || 495
- ఆసాగరాంతమవమత్య మహీపతీంద్రాన్
భూమ్నా నిజేన పరిహృత్య యయాతిశాపం |
ఓజోనిరోధకమిలాశ్రయముగ్రసేనం
రాజానమేకమకరోజ్జగదేకనాథః || 10.118 || 496

క్షిప్తావద్యం క్షత్రియవృత్త్యా బహుశాఖం
 మగ్నం శాపోదన్వతి మాన్యం యదువంశం ।
 ఇచ్ఛాధీనస్వేతరసర్వః స్వమహిమ్నా
 రక్షాగోపో రామయవీయానుదహర్షీత్ ॥ 10.119 ॥

497

తదద్భుతం క్రీడితకం క్రమేణ
 శ్రుత్వా హరేరప్రతిమానశక్తేః ।
 మహాబలాన్ కంసవధాదిజన్మా
 మన్యుః ప్రపేదే మగధేంద్రముఖ్యాన్ ॥ 11.1 ॥

498

గోపాలడింభో నరపాలహంతా
 కులే యదోరంచితమాతపత్రం ।
 అన్యచ్ఛ భూమ్యామధరోత్తరత్వం
 హంతేతి వాదాన్ ప్రభురభ్యనందత్ ॥ 11.2 ॥

499

హాలాదిభిర్హేతివరైర్యథార్థం
 రథాంగముఖ్యైరపి రామకృష్ణౌ ।
 స్వవృత్తియోగ్యావసరోపయాతైః
 ప్రాచీం శ్రియం ప్రాదురభావయేతాం ॥ 11.3 ॥

500

స దైత్యజిద్వద్యవరూఢినీనాం
 సంప్రాపకం సారథిమాత్రశేషం ।
 పునః ప్రవృత్తానుశయః పురీం స్వాం
 నిన్యే జరాసంధమహార్యసంధః ॥ 11.4 ॥

501

సమాహృతైః సైన్యమహాసముద్యైః
 ఆయాతమష్టాదశ సాంపరాయాన్ ।
 దేహావశేషం ప్రజిఘాయ దీనం
 దేహాన భీమేన విభేత్తుమిచ్ఛన్ ॥ 11.5 ॥

502

స్వదత్తశక్త్యా ముచుకుందదృష్ట్యా
 భస్మావశేషో భవితా ద్రుతం యః |
 కలేరివాత్మానమనంతదోషం
 యం కాలపూర్వం యవనం ప్రచఙ్ముః || 11.6 || 503

బలస్య చ స్వస్య చ బాహుభూమ్నా
 యదాహృతమ్లేచ్ఛమృగాధిపానాం |
 సహస్రకోటీగుణితం సహస్రం
 పంచత్వమాయాస్యతి పంచసంఖ్యం || 11.7 || 504

తదాగమే యాదవపుంగవనాం
 విప్రావమానోపనతం విషాదం |
 నివారయామాస న వాసుదేవః
 ప్రఖ్యాపయన్ బ్రాహ్మమృషేః ప్రభావం || 11.8 || 505

నిసర్గనిధ్యేయపరావరః సః
 సంమంత్య సార్థం యదువంశవృద్ధైః |
 విహాతుమిచ్ఛన్ మధురాం శుభంయుః
 సంకల్పయామాస పురీం తదన్యాయం || 11.9 || 506

స్వయం ప్రవృత్తైరపి వృష్ణివీరైః
 త్రాతుం క్షమాం త్రాసితదైత్యలోకః |
 అనన్యసాధారణశక్తిరన్యాయం
 సంకల్పయామాస పురీమపూర్వాయం || 11.10 || 507

జహౌ ధరిత్రీమివ జామదగ్న్యః
 కౌలీమయోధ్యామివ కోసలేంద్రః |
 అచింత్యవృత్తిర్మధురామనింద్యాయం
 తజ్జన్మజాతో మహిమా తు నైనాం || 11.11 || 508

పరిత్యజన్నవ్యభిమత్య తిష్ఠన్
 వ్యాప్తః శుభం వ్యక్తిపదం తదగ్ర్యం |
 అనన్యభాజామభజత్ స దేవః
 తస్మిన్ సతాం ప్రాగివ సన్నిధానం || 11.12 || 509

అహంసపద్మామివ వాహినీం తాం
 వీతేందుతారామివ వాసతేయాం |
 సమాప్తకార్యామివ సత్రశాలాం
 శూన్యాం పురీం ప్రేక్ష్య జగామ శౌరిః || 11.13 || 510

చిత్రావశేషద్విరదాశ్వయోధా
 శుకాదిసంభాషణశేషసూక్తా |
 మణిప్రభాశేషితదీపికా సా
 నామ్నేవ మాధుర్యవతీ తదాఽఽసీత్ || 11.14 || 511

ప్రచోదితస్తత్ర చ విశ్వకర్మా
 నాథప్రసత్త్యై నలినాసనాద్యైః |
 రథ్యాదివైచిత్ర్యవతీం వితేనే
 రాశిం గుణానామివ రాజధానీం || 11.31 || 512

అనన్యదృష్టిం నగరీ నవీనా
 విస్మేరతాం విశ్వపతిం నినాయ |
 స్వయంప్రభైః సౌధభరైరుదారైః
 తుంగైః సుమేరోరివ రత్నశృంగైః || 11.38 || 513

పరేణ నాకం ప్రలయానభిజ్ఞాం
 అధీయతే యస్య పురీమచింత్యాం |
 స లోకనాథో విదధే సనాథాం
 దూరాధికాం ద్వారవతీం దివోఽపి || 11.40 || 514

అభిన్నసత్వాన్నభసః పరస్మాత్
క్షీరోదధేరంశుమతశ్చ బింబాత్ |

రమాసఖస్య ప్రణిధానభాజాం

యాఽభూత్ ప్రియం వ్యక్తిపదం పృథివ్యాం || 11.69 ||

515

ప్రభుణా సహస్రవదనేన వర్ణ్యతాం

ద్విగుణైరముష్య నయనైరవేక్ష్యతాం |

శ్రుతిభిశ్చ తస్య బహుధా నిశమ్యతాం

అధికాం తతః శ్రియమవాప సా పురీ || 11.75 ||

516

స్వయమజని కిమత్ర శ్వేతమేవాంతరీపం

పరిణతముత కించిద్భాగధేయం పృథివ్యాః |

వరుణనగరమన్యద్వారిధేరుత్థితం వా

కిమిదమితి పురం తత్ కీర్తయంతి స్మ పౌరాః || 11.76 ||

517

రామప్రప్తైరధివసతి సా రాజధానీ జగాహ

లోకాధీశే సహ బహుమతైర్లోకపాలైరివాన్వైః |

ఆశ్చర్యాణాం ప్రకృతిరియమిత్యద్భుతావేశయోగ్యాం

అప్రత్యూహామనితరతులారోహణీయామభిఖ్యాం || 11.77 ||

518

తన్మధ్యే విరచితశిల్పమేరుకల్పం

వైచిత్ర్యాదపహృతవైజయంతగర్వం |

ప్రస్పష్టం నిజమివ పారమేష్ఠ్యముర్వాం

ప్రాసాదం ప్రభురధివాసయాంచకార || 11.78 ||

519

రామః పునర్వజముపేత్య విహరభేదైః

ఆశ్వాసయన్ సహచరైః సుహృదశ్చ సర్వాన్ |

విశ్రాణితాం దుహితరం వరుణేన విందన్

సీరావకృష్ణయమునాస్సపితో విజహే || 11.79 ||

520

ప్రత్యంచమభిమవధూతవతోఽతిదూరం
 దగ్ధశ్చ కూలమివ దక్షిణమస్త్రభూమ్నా |
 ఆకర్షతశ్చ సరితం సవిత్ప్రసూతాం
 రామస్య తస్య శుశుభే రసికస్య లీలా || 11.80 ||

521

పద్మయోనివచనాదుపనీతాం
 ప్రాక్తనీం ప్రియతమామివ కాంతిం |
 రేవతస్య తనయామనురూపాం
 రేవతీం చ పరిణీయ స రేమే || 11.81 ||

522

తథావిధానందమహాపయోధేః
 తరంగవృత్త్యా భజతోఽవతారాన్ |
 అశేషరూపేష్వనురూపరూపా
 దేవీ జగన్నేతురనుప్రజజ్ఞే || 12.1 ||

523

సా తస్య నిత్యోదితదివ్యధామ్నః
 పత్యుః ప్రియా భానుమతః ప్రభేవ |
 అధ్యాసీతుర్ద్వారవతీమదూరాత్
 వ్యక్తిం శుభాం ప్రాప విదర్భదేశే || 12.2 ||

524

శిఖండకం నిష్ప్రతిమం శ్రుతీనాం
 శృంగారలీలోపమవిశ్వకృత్యం |
 అధీయతే తస్మిధునం స్వభావాత్
 అన్యోన్యజీవాతుమనన్యభోగ్యం || 12.3 ||

525

దయేవ నిత్యం దయితా త్రిధామ్నః
 సర్వేషు భావేషు సమానభావా |
 పరావరాణాం జననీ ప్రజానాం
 ఆసీద్విదర్భాధిపతేరపత్యం || 12.4 ||

526

మహీతలాన్మైథిలసీరకృష్ణాత్
క్షీరోదధేరాహితమంధశైలాత్ |
భృగూద్వహాత్థ్యాతిమతశ్చ యాఽభూత్
సా భీష్మకాదభ్యుదియాయ భూయః || 12.5 ||

527

అమన్యతైనాం తనయాం స రాజా
రుక్మశ్చ మోహాదనుజామజన్యాం |
యామేకపత్నీమనఘస్య పుంసః
ప్రజాస్యజాం మాతరమామనంతి || 12.6 ||

528

శృంగారయోనేరివ శిల్పవిద్యాం
దివ్యాం త్రిలోక్యా ఇవ దిష్టవృద్ధిం |
సీమాంతరేఖామివ సంపదస్తాం
జగుః స్త్రియో జంగమరత్నసృష్టిం || 12.67 ||

529

వయస్యయాఽభీష్టవరానుయోగే
సాఽపశ్యదాత్మానమమందలజ్ఞా |
అసూచయన్నూనమనేన తస్యాః
స్వలక్షణం శౌరిమనన్యలక్ష్యం || 12.68 ||

530

అలిప్సత శ్వేవ హవిస్తదైనాం
దైత్యస్వభావో దమఘోషజన్మా |
తస్మై చ కృష్ణైకమనోరథాం తాం
రూపాధికాం దాతుమియేష రుక్మీ || 12.69 ||

531

పరస్పరం భూషయతః ప్రతీకాన్
ఔద్వాహికం మంగలముద్వహంత్యాః |
ప్రాయః స్వదీప్తేరతిరోధిమిచ్ఛన్ -
త్యావారయన్నాభరణాని తస్యాః || 12.70 ||

532

నినీషతాం దేవగృహం యథైతాం
 ఆకల్పలక్ష్మ్యా సమయోజయంత |
 ముకుందసంస్పర్శమవాప్తుమర్హా
 సైవ స్థిరా ధన్యతమా బభూవ || 12.87 ||

533

పతివ్రతాః పార్థివయోషితస్తాం
 ప్రత్యంగసౌందర్యనిమగ్నభావాః |
 కృతాశిషః కృష్ణమనోరథస్యాం
 ఆరోప్య కర్ణిరథమన్వగచ్ఛన్ || 12.88 ||

534

మంగల్యసంగీతసమేతయాత్రాం
 అనుష్యదేవీభిరనుద్రుతా సా |
 నినంసిత్తైషా స్వయమేవ దేవీ
 నాన్యేతి సద్భిర్నిరణాయ నాథా || 12.89 ||

535

భావాంతరేషు ప్రతిపన్నలీలా
 పైతామహాదీని పదాని దాతుం |
 స్వదత్తశక్తేః కుహనామనుష్యా
 కుతశ్చిదిష్టం స్వయమాశశంసే || 12.90 ||

536

ప్రణమ్య మూర్ధ్నా నిహితోపహారాం
 ఉత్తస్థుషీముత్సవదేవతైనాం |
 అవోచదారాదశరీరివాచా
 పరైరజయ్యం పతిమాప్నుహీతి || 12.91 ||

537

పత్యా నిజేన పరిణీతిమవాప్తుకామా
 లభ్యా వరం లలితముత్సవదేవతాయాః |
 తేనైవ సా సమసమీహితసిద్ధిరాసీత్
 మానాధికా జగతి మన్మథమన్మథేన || 12.92 ||

538

ఊరుః సవో నయనకమలం భూలతా చాపి తస్యాః
 ప్రావేపంత ప్రియముపగతం సూచయంతి స్వవృత్త్యా |
 ఆరాదాసీదలఘుతులసీగంధసౌమ్యః సమీరః
 ప్రత్యాసన్నం ముహురుదచరత్పాంచజన్యప్రణాదః || 12.93 ||

539

ప్రసాదభాజః ప్రతినిర్గతాం తాం
 ప్రాసాదతో వాసవవల్లభాయాః |
 సమగ్రశక్తిః సమయోపయాతః
 ప్రాణేశ్వరీం ప్రాప్తుమియేష శౌరిః || 13.1 ||

540

తామద్భుతాం సిద్ధిమివాద్భుతానాం
 సౌభాగ్యవిద్యామివ సద్గుణానాం |
 సత్తామనన్యామివ సద్గుణానాం
 యథాశ్రుతం పైక్షత యాదవేంద్రః || 13.2 ||

541

అంగైరవజ్ఞాతకదంబగోలైః
 అస్పందమందేన విలోచనేన |
 లీలోపశాంత్యా లిఖితేవ సాఽభూత్
 దామోదరే దృష్టిపథం ప్రయాతే || 13.3 ||

542

పద్మాకరాణాం పరిషన్నివేశే
 పర్యాప్తచంద్రాయుతకాంతిసారే |
 అనన్యలభ్యాం లభతే స్మ తృప్తిం
 తస్యా ముఖే దృష్టిరతీవ శౌరేః || 13.4 ||

543

వాచస్పతిత్వం చ వనస్పతీనాం
 దివ్యేతరేషాం చ దివస్పతిత్వం |
 దాతుం క్షమాయా దయితే తదానీం
 ఆజ్ఞాపకో నూనమభూదనంగః || 13.5 ||

544

తస్మిన్ ద్వితీయామివ వైజయంతీం
 సా చ ప్రియే సాచివిశేషరమ్యాం ।
 కటాక్షమాలాం నిబబంధ కృష్ణే
 కామాధికే కౌతుకమేదురాక్షీ ॥ 13.6 ॥

545

అలక్ష్మభేదత్రివిధాంబుజాభైః
 ఆలక్ష్మశృంగారగుణానుబంధైః ।
 స్వయంవరస్తగ్భిరభావి తస్యాః
 కాలోదితే కంసరిపౌ కటాక్షైః ॥ 13.7 ॥

546

స వైజయంత్యాదివిభావశాలీ
 నిర్వాజనిష్పన్ననిజానుభావః ।
 శృంగారవీరాద్భుతచిత్రితాత్మా
 రమ్యస్తయా నిర్వివిశే రసోఽన్యః ॥ 13.8 ॥

547

ఆకేకరాణామనఘస్తదానీం
 ఏకక్షణం లక్ష్మమభూత్ బహూనాం ।
 తస్యాః స్థిరానందపరిప్లుతానాం
 అర్థస్పృశామర్థవిలోకితానాం ॥ 13.9 ॥

548

తస్యాశ్చిరాకాంక్షితలాభధన్యైః
 అపత్రపామంధరితైరపాంగైః ।
 బభార భూయో బహుమానపూర్వం
 బాల్యే ధృతాం బర్హికలాపభూషాం ॥ 13.10 ॥

549

సంతానసౌభాగ్యఘనేన యూనా
 సిక్తా సుధాసారనిభైరపాంగైః ।
 ఉద్భిన్నరోమాంచతతిర్భభాసే
 కాంతప్రరోహ కమలస్థలీవ ॥ 13.11 ॥

550

స్వకాంతిసామ్యాదివ జాతసంగైః
 శౌరిస్తదా స్వాగతసూక్తిగర్భైః |
 ప్రియాసఖీనామభజత్ ప్రహృష్టైః
 ఉదీక్షణైరుత్పలపుష్పవృష్టిం || 13.12 ||

551

స రుక్మిణీనేత్రచకోరచంద్రః
 సా తత్ప్రహర్షాంబుజపూర్వసంధ్యా |
 తదద్భుతద్వంద్వమవేక్ష్య సఖ్యః
 ప్రాపుస్తులామప్సరసామనూనాం || 13.13 ||

552

తథైవ తాదాత్మ్యమివాఽఽగతానాం
 తస్యాః సఖీనాం సమమావిరాసన్ |
 పరస్య వీక్షాం ప్రతిసంలపంతో
 వక్రోక్తిగర్భా ఇవ మందహాసాః || 13.14 ||

553

స కౌస్తుభాభ్యర్ణనివేశయోగ్యం
 కన్యామయం కామపయోధిరత్నం |
 పరీతమారాత్ ప్రతిహరపాలైః
 పశ్యన్ క్షణం పాంథ ఇవావతస్థే || 13.15 ||

554

తం మాల్యభూషాపరికర్మితాంగం
 ధారాతటిత్వంతమివాంబువాహం |
 సమీక్ష్య బాలా తదనన్యదృష్టిః
 చర్యామవాలంబత చాతకానాం || 13.16 ||

555

తలోదరీం తాలఫలస్తనీం తాం
 తామ్రాధరాం చారునవోత్పలాక్షీం |
 కిం నామ భావీతి విభావయంతీం
 కృష్ణస్తదా కించిదివాఽఽససాద || 13.17 ||

556

దుర్దర్శమధ్యాం ద్విరదేంద్రయాతాం

వ్యూహక్రమవ్యక్తవిచిత్రగాత్రం ।

పరైరభేద్యాం ప్రతిజగ్ముషీం తాం

కాంతాత్మికాం కామచమూం స మేనే || 13.18 ||

557

స చంద్రికాం చంద్ర ఇవాభియాతః

చంద్రాననాం యాదవవంశచంద్రః ।

నిర్వేశనీయః సవిశేషమాసీత్

నేదీయసాం నేత్రచకోరబృందైః || 13.19 ||

558

అహం త్వయా దూతముఖేన దూరాత్

సాధ్వా సమాహూత ఇహోపయాతః ।

మా తే భయం భూదితి మంజభాషీ

తామగ్రహీదగ్రకరే ముకుందః || 13.20 ||

559

ప్రియేణ సా తేన గృహీతహస్తా

తద్వక్త్రదివ్యాంబుజషట్పదేన ।

విలోచనేన వ్యవృణోత్ సఖీభ్యః

కృతార్థతాం క్షీబదశోల్బణేన || 13.21 ||

560

ప్రాచోఽవతారానతిశయ్య భూమ్నా

సా రుక్మిణీ తేన వృతా చకాశే ।

తస్యైవ రూపాంతరదూరవృత్తిః

కందర్పజన్మానుగుణేవ కాంతిః || 13.22 ||

561

మల్లీవికాసోజ్జ్వలమందహాసా

రోమోద్గమైరాహితకోరకశ్రీః ।

సమేయుషీ సందదృశే తదా సా

వసంతలక్ష్మీరివ మాధవేన || 13.23 ||

562

అఘర్మజస్వేదకణావక్తీర్ణాం
 అభీతిజం వేపథుముద్వహంతీం |
 అనుష్టబాష్పోదయమంథరాక్షీం
 విలోక్య దేవీం విభురభ్యనందత్ || 13.24 ||

563

హరిప్రియాం కేసరిణీమివైనాం
 దురాసదామన్యన్మపద్విపేంద్రైః |
 సఖీజనః ప్రీతమనా నిదధ్యౌ
 యయౌ చ ఖేదం నిజవిప్రయోగాత్ || 13.25 ||

564

మిథో గుణైస్తన్మిథునం నిబద్ధం
 వియోగవైదేశికసంప్రయోగం |
 అజాయతాన్యోన్యనిలీనభావం
 సఖీదృశాం సాదరదర్శనీయం || 13.26 ||

565

జగత్తయార్తిప్రశమాయ జాతాం
 విహారసంక్షోభితవైరిసింధుః |
 దేవేషు పశ్యత్స్వివ పూర్వమేనాం
 జగ్రాహ తాం జాగ్రతి రాజలోకే || 13.27 ||

566

స పుష్పకం రామ ఇవ ప్రియాం స్వాం
 ఉత్తారితాం శత్రుభయాదుదీర్ఘాత్ |
 మనోజవం సత్యమనోరథస్తాం
 ఆరోపయామాస రథం రథాంగీ || 13.28 ||

567

సా చామరౌఘైరుపచర్యమాణా
 వాతావధూతైరివ కాశజాలైః |
 రరాజ నాథేన రథోదయాద్రౌ
 చంద్రేణ పూర్ణేన శరన్నిశేవ || 13.29 ||

568

పరస్పరప్రాప్తగుణేన భాసా
 బర్హావృతం వ్యోమ విభావయంతౌ |
 విరేజతుస్తుంగరథాశ్రయౌ తౌ
 విద్యుత్ప్రయోదావివ మందరస్థౌ || 13.30 ||

569

ప్రభేవ దేవేన తమోపహేన
 ప్రత్యగ్దేశం తేన సహ ప్రయాంతీ |
 నిత్యానపాయిత్యమజానతీనాం
 సత్యాపయామాస నిజం ప్రజానాం || 13.31 ||

570

తాముద్వహంస్తామరసాయతాక్షో
 రత్నౌఘదీప్తేన రథేన దేవీం |
 ఆత్మానమేవార్యమమండలస్థం
 విద్యాసఖం వ్యంజయతి స్మ వీరః || 13.32 ||

571

అతీతదర్శామివ చంద్రలేఖాం
 శాంతోపరోధామివ శారదీం ద్యాం |
 అమంస్త నిర్విఘ్నఫలామివేచ్ఛాం
 శోకత్యజం శూరకులేశ్వరస్తాం || 13.33 ||

572

సమేత్య సింహీమివ తామనన్యాం
 యానోద్యతం యాదవపంచవక్త్రం |
 ఆఘుష్య గోమాయురివామిషార్థీ
 చైద్యః క్రుధా దీప్తముఖోఽన్వధావత్ || 13.34 ||

573

రుక్మీ చ తూర్ణం ప్రతిపన్నరోషః
 పురో భవన్ భూమిభృతాం సఖీనాం |
 పరాభవస్య ప్రతికారమిచ్ఛన్
 జగ్రాహ పార్ష్ణిం జగదేకనేతుః || 13.35 ||

574

జిఘాంసితే భూతరి జాతభేదైః

కాంతాభిలాషైః కతకైరివాంభః |

మనః ప్రపేదే సహజాం ప్రసత్తిం

సత్త్వాధికం సాత్వతవంశగోప్తుః || 13.36 ||

575

స వీక్షమాణః సవిలాసనేత్రం

వల్గుస్మితం వామదృశో ముఖాబ్జం |

తదుక్తిభిః స్వాదుతమాభిరాసీత్

ఆప్యాయితో నూనమనావిలాభిః || 13.37 ||

576

అనుద్రుతాం వైరిచమూం స వీరో

బలేన రుద్ధ్వా నిజబాహునైవ |

వినిర్దిశన్ మార్గభవాన్ విశేషాన్

విశ్వాసయామాస విదర్భకన్యాం || 13.38 ||

577

ప్రియాసహాయః పదవీం స గచ్ఛన్

ద్రాఘీయసీం దారుకసారథిస్తాం |

ఉదగ్రవేగానుదధేరనూపే

వీతీన్ క్షణం విశ్రమయాంబభూవ || 13.39 ||

578

భయార్ణవాదుద్భృతయా స్వయాఽసౌ

శ్రియేవ సాక్షాదనుభూయమానః |

పయోధిరూపాం పరిఘాం విలంఘ్య

ద్యుసంమితాం ద్వారవతీమయాసీత్ || 13.40 ||

579

పరిష్కృతాం కాంచనతోరణైస్తాం

వల్గుధ్వజాం వందనదామచిత్రాం |

రామాసహాయః ప్రసమీక్ష్య రేమే

రమ్యప్రసూనాంచితరాజవీధీం || 13.41 ||

580

- మహీయసాం మంగలదుందుభీనాం
నాదైరవజ్ఞాతపయోధిశబ్దా |
శ్రుతోత్సవానాం విదధే పురీ సా
స్వర్గౌకసాం శ్రోత్రసుధామపూర్వాం || 13.42 || 581
- ప్రత్యేయుషాం కంసరిపుర్యదూనాం
దేవద్రుమాణామివ జంగమానాం |
అనర్థరత్నాభరణప్రధానాన్
ఆదత్త దివ్యానుపదావిశేషాన్ || 13.43 || 582
- తస్మిన్ మహానీలమణిప్రకాశే
తాం రుక్మిణీమాహితరుక్మకాంతిం |
పురాంగనాః ప్రేక్షితుమీహమానాః
స్వర్గాధికానారురుహః స్వసౌధాన్ || 13.44 || 583
- కలక్వణన్నాపురచారువాద్యం
కర్ణావతంసోదితభృంగగీతం |
కస్యాశ్చిదన్వాగతనాట్యవేదం
లీలాగతం లాస్యమభూదపూర్వం || 13.45 || 584
- పరిచ్యుతం కించిదివాంతరీయం
కాచిత్సమాలంబ్య సహైవ కాంత్యా |
క్షిప్తేవ తీవ్రేణ కుతూహలేన
క్షణేన వాతాయనమాససాద || 13.46 || 585
- ఆముచ్య తాటంకమనంగచక్రం
సవ్యేతరే సత్త్వరమాప్రజంతీ |
అన్యేన కాచిద్భృశమాబభాసే
కర్ణేన కైవల్యవిభూషణేన || 13.47 || 586

ఉదంచితా బాహులతేతరస్యా
 మాల్సీస్తజా హస్తగృహీతయాఽఽసీత్ |
 జగజ్జగీషోర్మదనస్య జైత్రీ
 పతాకయేవాద్భుతకేతుయష్టిః || 13.48 ||

587

ప్రకోష్ఠభాజః ప్రియశారికాయాః
 పయః స్వయం సాదరమర్పయంతీ |
 గవాక్షమాగమ్య గజేంద్రయాతా
 కాచిత్ ప్రసస్మార కృతావశేషం || 13.49 ||

588

ప్రచారవేగాత్ త్రుటితేన చక్రే
 హరేణ ముక్తాఫలవర్షిణాఽన్యా |
 అదూరతః సన్నిహితస్య శౌరేః
 ఆచారలాజాంజలిపూర్వరంగం || 13.50 ||

589

స్తనాంశుకం స్తస్తమబుధ్యమానా
 సఖీజనే సస్మితమీక్షమాణే |
 పరామృశంతీ వితతాన కాచిత్
 ప్రతిక్రియాం పాణినఖాంశుజాలైః || 13.51 ||

590

సఖీధృతైశ్చామరతాలవృంతైః
 ఆశ్యానతాం ప్రాపితమంగరాగం |
 విలోకితే శార్ఙ్గిణి విహ్వలాఽన్యా
 శ్వాసానిలైః శోషమివానినీషత్ || 13.52 ||

591

ప్రసాధయంతీమవధీర్య ధాత్రీం
 అంగైరసంభావితభూషణాఽన్యా |
 సమీక్ష్య కృష్ణం సహసోపజాతైః
 పరిష్క్రియామాద్రియతేవ భావైః || 13.53 ||

592

భ్రువా స్ఫురంత్యా మదనస్య మౌర్వీం
 జ్యాఘాతరేఖామభిదర్శయంతీ |
 అన్యానుషక్తేఽపి హరౌ వియాతాం
 ప్రాయుంక్త దూతీమివ దృష్టిమన్యా || 13.54 ||

593

తదీక్షణే భర్తురివ స్మరంత్యా
 కన్యాదశాం కామవశాద్భజంత్యా |
 స్వయంవరాహ్నే స్వయమేవ తస్మిన్
 కయాచిదాధాయ కటాక్షమాలా || 13.55 ||

594

సమేయుషీమప్రతిమేన యూనా
 తాం రుక్మిణీం వీక్ష్య విలీనభావా |
 భాగ్యం కిమస్యా ఇతి భావయంతీ
 తదాత్మతాం నూనమలిప్సతాన్యా || 13.56 ||

595

కక్ష్యానిబంధచ్యవనే సలీలం
 స్తనాహితస్వస్తికబాహుబంధా |
 జగత్పతౌ పశ్యతి జాతభీషా
 ప్రాయస్తదాలింగనమభ్యనైషీత్ || 13.57 ||

596

రథేన తం రాజపథే ప్రయాంతం
 నిర్వ్యాజసంగేన నిశామయంతీ |
 త్యక్తా నిమేషైరపరాఽన్వకార్హీత్
 చిత్రాంగనానాం సురయోషితాం చ || 13.58 ||

597

సమీక్షితస్యాపి సహత్వసంగాత్
 దుష్ప్రాపలోభాదపి దూయమానా |
 గలద్భిరన్యా వలయప్రసూనైః
 అభ్యర్చనామాతనుతేవ శౌరేః || 13.59 ||

598

సమానకాంత్యా ప్రియయా సమేతే
 దృష్టే జగద్ధాతరి జాతరాగా |
 ప్రణామయోగ్యేయమితీవ మత్వా
 ప్రాప్తం పదం మేఖలయా పరస్యాః || 13.60 ||

599

తాసాం తదేకోత్సుకదర్శనానాం
 సమాధిభాజామివ శేముషీణాం |
 అలం ప్రభుః సోఽపి న మాతుమాసీత్
 అపారహర్షాదనఘామవస్థాం || 13.61 ||

600

అవారుణీసంభవసౌరభైస్తైః
 అనన్యసాధ్యాధర బింబరాగైః |
 నిరంజనోపస్థితనేత్రశోభైః
 స పిప్రియే పౌరవధూముఖాభ్యైః || 13.62 ||

601

స పౌరకన్యాకరవిప్రకీర్ణాన్
 ప్రాయః ప్రతీచ్ఛన్నుపచారలాజాన్ |
 అచీచరత్ స్యందనమబ్జనేత్రః
 సవ్యాపసవ్యేన గతేన వీధీం || 13.63 ||

602

కప్టారపద్మోత్పలకాంతిచోరైః
 కటాక్షణైః పౌరవధూజనానాం |
 ముగ్ధేందుహాసో ముముదే ముకుందః
 పశ్యన్ ప్రియాం ప్రాపితపుష్పవృష్టిం || 13.64 ||

603

కృష్ణస్య తాం స్కంధముపఘ్నయంతీం
 సురద్రుమస్యేవ సువర్ణవల్లీం |
 అవేక్ష్య నూనం చతురః పుమర్థాన్
 అనన్యలభ్యానలభంత పౌరాః || 13.65 ||

604

వక్త్రైః సుధాసోదరకాంతిపూర్వైః
 కస్తూరికాపత్రకలంకదృశ్యైః |
 అలక్ష్మదేహా విదధుర్మృగాక్ష్యః
 ప్రత్యుప్తపూర్ణేందుశతాన్ గవాక్షాన్ || 13.66 ||

605

శుచిస్మితాః సౌధతలాంతరస్థాః
 పద్మేక్షణం ప్రేక్ష్య పరిస్ఫురంత్యః |
 శరత్ప్రయోదోదరసంశ్రితానాం
 క్షణద్యుతీనాం ద్యుతిమన్వవిందన్ || 13.67 ||

606

అపాంగజాలైరసితోత్పలాభైః
 కృష్ణాత్మకం భావమివోద్వమంత్యః |
 వితేనిరే రాజపథే మృగాక్ష్యః
 తదాదృతాం బర్హవితానశోభాం || 13.68 ||

607

హరేరభిఖ్యామనుపాధిరమ్యాం
 విలోచనైర్వీతనిమేషవిఘ్నేః |
 ఆస్వాదయంత్యః సుదృశస్తదానీం
 అయత్ననిష్ప్రేతసుధా ఇవాఽఽసన్ || 13.69 ||

608

అంభోరుహాణామవలేపసీమాం
 కర్ణోత్పలానామపి కాంతికక్ష్యాం |
 విలంఘయంతః సుదృశాం కటాక్షా
 విలిల్విరే కృష్ణమవాప్య లక్ష్మం || 13.70 ||

609

తమాత్మవంతం పరవిద్యయేవ
 పరాక్రమం తత్పరయేవ లక్ష్మా |
 తమేవ దేవం దయయేవ జష్టం
 సంమేనిరే తత్త్వవిదః సభార్యం || 13.71 ||

610

తాం ప్రాప్య చిత్రామివ తారకేశః

స్తవ్యైః స్తుతో వందిగణైరభౌమైః ।

వివేశ ధామ స్వముదీర్ణధామా

వైవాహికీం సంపదమాప్తుమిచ్ఛన్ ॥ 13.72 ॥

611

విహారయోగేన విభజ్య యుక్తం

మిథోఽనురూపం మిథునం తదాద్యం ।

ఉపాచరన్ వ్యోమచరా యథార్హం

సంప్రీణనైరుత్సవసంవిధానైః ॥ 13.73 ॥

612

సదాఽభిగమ్యైరభిగమ్యమానం

విశ్రాణనే వైశ్రవణాత్ ప్రభూతం ।

తం శంఖపద్మప్రముఖా మహాంతః

సిషేవిరే శేవధయః సమేతాః ॥ 13.74 ॥

613

అకృత్స్నసంవేదిని జీవలాకే

సంగ్రాహయన్ ధర్మమథాత్మవృత్త్యా ।

ప్రత్యర్చయామాస మునీనుపేతాన్

ప్రభుః స్వయం ప్రేష్య ఇవోపచారైః ॥ 13.75 ॥

614

అపత్రపావిప్లుతచేతసో యే

త్వక్త్వా విపక్షం తరసోపసేదుః ।

యథాక్రమం సాత్యకిరుత్సవాదౌ

సంభావయామాస సభాసదస్తాన్ ॥ 13.76 ॥

615

శుభంయవః స్వామిమహోత్సవేన

స్వారాజ్యమక్షయ్యమివాప్తవంతః ।

దత్తోపచారా వసుదేవదారైః

పుణ్యాశయాః పౌరజనా జహర్షుః ॥ 13.77 ॥

616

సహోదరన్యస్తభరస్తదాత్మా
 రుక్మాణి రత్నాని చ రౌహిణేయః |
 అదత్త సంతోషవశాదభీక్షం
 వాంఛాధికం వందివనీపకానాం || 13.78 ||

617

అనన్యభక్తైరనుభావ్యభూమ్నా
 దత్తేక్షణో దానపతిస్త్రీధామ్నా |
 సమాహితైః సంమతముద్ధవాద్యైః
 పురోధసాం పూజనమాచచార || 13.79 ||

618

ఆహన్యమానా ధృతహేమకోణైః
 గంధర్వముఖ్యైరివ గాఢవిద్యైః |
 జాతానునాదా జగతాం త్రయాణాం
 దోషచ్ఛిదో దుందుభయః ప్రణేదుః || 13.80 ||

619

విభావితం శిక్షితనాట్యవేదైః
 ఉద్వాహసంగీతముదారక్తప్తం |
 ప్రసాదనం దృష్టిమనశ్శృతీనాం
 అదివ్యమాస్కందితదివ్యమాసీత్ || 13.81 ||

620

లావణ్యపూరం లలితాంగయష్టేః
 కార్తస్వీన నిర్వేష్టుమపారయంత్యః |
 అంగాని వధ్వాః కులవృద్ధనార్యః
 ప్రసాధనైరంతరయాంబభూవుః || 13.82 ||

621

ప్రయుజ్యమానాని తయోర్యథార్హం
 మంగల్యమాల్యాభరణాక్షతాని |
 ప్రాయేణ లోకాభ్యుదయం ప్రదాతుం
 తత్సంగమాత్తాదృశతామకాంక్షన్ || 13.83 ||

622

అరాతిపక్షార్ణవమందరాభే
హస్తే హరేర్యత్తదబంధి సూత్రం ।
తదాదదే స్థానవశాదభిఖ్యాం
సంవీతనాగేంద్రనిదర్శనీయాం ॥ 13.84 ॥

623

సమేధితస్తస్య వివాహవహ్నిః
పురోధసా పుణ్యకృదగ్రిమేణ ।
ప్రదక్షిణావృత్తశిఖాకలాపః
ప్రాయేణ నీరాజనమాతతాన ॥ 13.85 ॥

624

ఆశాస్య లాజాంజలిహోమభాజా
క్షేమాశిషా కించిదశేషహృద్యం ।
అన్యోన్యమాకేకరసస్మితాక్షా -
వపశ్యతామాదిమదంపతీ తౌ ॥ 13.86 ॥

625

వైలక్ష్మ్యదోలామివ సంశ్రితానాం
విలోచనానాం వవృధే విహరైః ।
తయోరనన్యాయశవైభవానాం
అన్యోన్యరాజీవమధువ్రతానాం ॥ 13.87 ॥

626

పరస్పరం పాణిసరోజయోగాత్
బభూవతుస్తౌ పులకాంచితాంగౌ ।
అస్విద్యతాం చ జ్వలనస్తు మందైః
అసూత ధూమైరధివాసమాత్రం ॥ 13.88 ॥

627

సమంత్రకం సాక్షిణి హవ్యవాహే
సఖ్యోచితాం సప్తపదీం భజంతౌ ।
స్వశాసనేన స్వయమన్వయాతాం
ఆచారమాగంతుకదంపతీనాం ॥ 13.89 ॥

628

అన్వేతు విష్ణుః స్వయమిత్కుదీర్య
 ప్రియాం పరాధీన ఇవానుగచ్ఛన్ |
 జాయాపతీనాం జగదుద్భవానాం
 భవ్యాం దశాం భావయతి స్మ నాథః || 13.90 ||

629

ఆత్మానమేవ స్వయమగ్నిరూపం
 పరిక్రమైః పర్యచరత్స దేవః |
 విశ్వస్య బాహ్యంతరనిత్యవృత్త్యా
 న కర్మ కర్తా చ య ఏవ యేషాం || 13.91 ||

630

ప్రదక్షిణేన క్రమణేన తాభ్యాం
 దత్తార్చనో దివ్యవధూవరాభ్యాం |
 నూనం తథాఽఽనర్చ విఘ్నార్ణవేన
 స్వాంతః స్థితౌ వహ్నిరపి స్వయం తౌ || 13.92 ||

631

తస్యాః సలీలం చరణారవిందం
 కామీ గృహీత్వా కరపంకజాభ్యాం |
 ఆస్థాపయద్యాం దృషదం ముకుందః
 సాఽభూత్ స్వయం మౌలిమణిః శ్రుతీనాం || 13.93 ||

632

యదత్ర కర్మణ్యయథాకృతం తత్
 స్విష్టం క్రియాదగ్నిరితి బ్రువాణః |
 స్వతేజసా భావితవిశ్వతేజాః
 స్వాహాసఖం దేవముపాస్త దేవః || 13.94 ||

633

రామస్య సీతేవ రమేవ విష్ణోః
 అముష్య భూయాస్త్యమిహైకపత్నీ |
 ఇత్యుచిషో యాదవవృద్ధదారాన్
 ప్రీతాశయా పైక్షత సా సనాథా || 13.95 ||

634

వరేణ వంద్యేన సురాసురాణాం
 మంగల్యసీమాంతభువా చ వధ్వా |
 సమీక్షితా బ్రహ్మసుతస్య పత్నీ
 సర్వైరభూత్ సాదరదర్శనీయా || 13.96 ||

635

తదేకభావా తమనన్యభావం
 నాథప్రియా నాథమనువ్రజంతీ |
 అభీష్టసిద్ధేరధిదేవతేయం
 యద్వా సవిత్రితి యథార్థమూచే || 13.97 ||

636

కృతాశిషం కృష్ణగృహేశ్వరీం తాం
 పురోధసా పుణ్యమనోరథేన |
 సకౌతుకాం కౌతుకినః సురత్నైః
 అభ్యర్చయామాసురమాత్యవృద్ధాః || 13.98 ||

637

మనుష్యతాం మానయతో విహారైః
 స్వామేవ దేవీముపయచ్ఛతస్తే |
 సమేధతాం మంగలమిత్యశంతః
 సత్యాశిషస్తం మునయః శశంసుః || 13.99 ||

638

ప్రదాయ తాభ్యాముపదాః సమీచీః
 ప్రత్యాగతాః స్వాని గృహాణి పౌరాః |
 ఆశాపతీనాం విభవాదనూనాం
 తత్రైవ తే సంపదమన్వభూవన్ || 13.100 ||

639

స్త్రీపుంసనామ్నా బహుధా విభక్తం
 విశ్వం యయోరేవ విభూతిమాహుః |
 నయో జహౌ ద్వారవతీం న తాభ్యాం
 అంగీకృతామాదిమదంపతీభ్యాం || 13.101 ||

640

వధూసఖే తత్ర జగన్నివాసే
 వసత్యమర్యాదగుణానుభావే ।
 తస్మిన్నివాఽఽసీదనపాయభావా
 తస్యాం నగర్యామపి రుక్మిణీ శ్రీః ॥ 13.102 ॥

641

తస్యాః కటాక్షైర్విహితాభిషేకః
 తద్బాహునా కల్పితకంఠమాల్యః ।
 అవాప శోభామధికాం ముకుందః
 సౌభాగ్యసింహాసనసార్వభౌమీం ॥ 13.103 ॥

642

కదంబగోలశ్రియమాక్షిపంతం
 కందర్పరూపోదయపూర్వరూపం ।
 ప్రియాపరిష్వంగరసేన ధన్యం
 ప్రీతాశయో బహ్వామతాత్మదేహం ॥ 13.104 ॥

643

తాం ప్రాప్య కృష్ణః ప్రభుతామివ స్వాం
 మనఃప్రసూతేరివ మంత్రసిద్ధిం ।
 ఆసీదభీతైః సహసాఽభిగమ్యౌ
 మిత్రైరమిత్రైరపి సాపరాధైః ॥ 13.105 ॥

644

శ్రీవత్ససంస్థానజపా ప్రకృత్యా
 స్థానేన చిహ్నాన చ లక్షణీయౌ ।
 దృష్టావభీష్టం భజతాం దదాతే
 జగత్సతీ తావిహ దంపతీ ద్వౌ ॥ 13.106 ॥

645

న తే మనుష్యా న చ దేవతాస్తే
 ప్రాయేణ తావేవ తథాభవంతౌ ।
 యైరేవమన్యోన్యవిభూషితం తత్
 ద్వంద్వాతిగం ద్వంద్వమవైక్షి ధన్వైః ॥ 13.107 ॥

646

అథ సముదితహస్తైరాదృతో మంత్రివృద్ధైః

సురపతిదయితాభిః స్థూయమానాపదానః ।

రుచిమివ నిరపాయాం రుక్మిణీం ప్రాప్య హృష్యన్

యదుపతిరథిచక్రే యాయజాకాధికారం ॥ 13.108 ॥

647

సుభగముపలబింబే శాతకుంభేఽపి రత్నం

కనతి విపినభాగే కాలకంఠేఽపి గంగా ।

వశికన్యపగృహే సా వాసుదేవేఽప్యదీవ్యత్

న హి భవతి విశేషః క్వాపి నిత్యోన్నతానాం ॥ 13.109 ॥

648

అథైకదా రోధసి పశ్చిమోదధేః

అదభ్రసత్రాజితభక్తియంత్రితః ।

త్రయీమయశ్చంద్రసమీకృతద్యుతిః

ప్రసేదివాన్ ప్రాదురభూద్ధివాకరః ॥ 14.1 ॥

649

అనల్పతేజోనిధిమప్రమాద్యతాం

ప్రసూతిమిష్టస్య ధనస్య భూయసః ।

స్వకంఠలగ్నం ద్యుమణిః స్యమంతకం

మహామణిం భూమిభృతే వరం దదౌ ॥ 14.2 ॥

650

తముగ్రసేనార్థమియేష కంసజిత్

న వార్యతే రాజని రత్నహారితా ।

ప్రతీత్య సత్రాజిత ఏతదప్రియం

క్వచిన్నిచిక్షేప గుణాధికే మణిం ॥ 14.3 ॥

651

యదేకమేకేన చ లబ్ధమేకతో

రసేన రత్నామిషమర్థకాంక్షిణా ।

బభూవ తద్బంధువిరోధమాదధత్

క్రమాద్యహలానాం వినిపాతకారణం ॥ 14.4 ॥

652

స్యమంతకోదంతవిశేషసంభవాం

మృషాభిశస్తిం శమయన్నథాత్మనః |

ప్రసేనవిధ్వంసకసింహఘాతినో

బిలం యయౌ జాంబవతో బలానుజః || 14.5 ||

653

స్తనంధయోపాంతనిబద్ధగీతయా

దదర్శ ధాత్ర్యా విధృతం కరేణ సః |

ధనాష్టభారప్రభవం దినేదినే

మణీశ్వరం దర్శితకౌస్తుభశ్రియం || 14.6 ||

654

జిఘృక్షయా దత్తదృశం చ తత్ర తం

జరానిరుద్ధోఽపి జవేన జాంబవాన్ |

అరోధనీయం విబుధైరపి స్వయం

రురోధ నైసర్గికసత్త్వరోషితః || 14.7 ||

655

మలిష్టుచం కంచిదివాగతం హరిం

వనేచరః ప్రేక్ష్య తదర్హవిక్రియః |

అహేతిహస్తం స్వయమప్యనాయుధః

ప్రసహ్య తం బాధయితుం ప్రచక్రమే || 14.8 ||

656

అనన్యతంత్రస్య పితుః పితామహః

సుతస్య చాఽఽరభమవేక్ష్య సంయుగం |

సమీహితోదర్శమిదం ద్వయోరితి

ప్రబుధ్యమానో న నిరోధమాదధే || 14.9 ||

657

మిథస్తయోరస్తదయం విమథ్నతోః

అనాయుధం యుద్ధమపేతకైతవం |

అకల్పిత ప్రాశ్నికమన్వవైక్షత

స్వయం చతుర్భిర్దశభిశ్చ సాక్షిభిః || 14.10 ||

658

ఉవాచ చైనం విధివక్త్రసంభవః

స్వవిక్రమప్రీతమనుక్రమాద్విదన్ |

సగద్ధదం సన్నమితేన మౌలినా

నఖత్విషా పుష్పితమంజలిం వహన్ || 14.24 ||

659

అహో మహాత్ సత్త్వమహో పరాక్రమః

త్వమీశ్వరో నూనమహో నిరీశ్వరః |

అతీతదేవాసురనాగనైర్మతః

పతిః పతీనాం ప్రతిభాతి మే భవాన్ || 14.25 ||

660

అనేకమన్వంతరదర్శినా మయా

న ఖల్వరామో దదృశే భవాదృశః |

నిజౌజసా నైర్మతయాధఘాతినం

నియోధయన్ యన్నిభృతం ప్రవర్తసే || 14.26 ||

661

గుణైరపి ప్రత్యవమృశ్యతే భవాన్

దశాననాద్యైర్యుధి దృష్టవైభవః |

శ్రుతం మయా సిద్ధజనాదిహ స్వయం

గుహశయః ప్రాప్స్యతి తే గుహమితి || 14.27 ||

662

వనం తదేతన్మహితం తపోవనం

గిరిం చ వేద్మి త్రిదివేశ్వరాలయం |

పచేలిమం కిన్ను తపో బిలస్య మే

ప్రసాధితం యత్తవ పాదపాంసుభిః || 14.28 ||

663

స్వనాభితః సప్తమజన్మభాగినో

విజృంభమాణస్య విధేర్యదృచ్ఛయా |

త్వమేవ మాం వేదమధువ్రతాశ్రితాత్

ముఖాబ్జతః స్వానుచరం వ్యజీజనః || 14.29 ||

664

త్రిభిః క్రమైర్ద్వివ్యతి దివ్యవామనే
 స్వమాయయా మోహితదానవే త్వయి ।
 జగంతి విశ్వాని మితాని విష్ణునే -
 త్యఘోషయం ద్రాగివ జైత్రఘోషణాం ॥ 14.30 ॥

665

జిఘాంసితే దేవ దశాననే త్వయా
 హతారిసంఘైర్హరియూథపైర్వృతః ।
 అవర్తయత్ సూర్యసుతస్య సన్నిధా -
 వయం జనః కింకరవృత్తిమాహవే ॥ 14.31 ॥

666

గతేషు సుగ్రీవముఖేషు తావకం
 పదం తదప్రాప్యమహం త్వహ స్థితః ।
 త్వదీక్షణాత్ ప్రాప్తఫలోఽస్మి సాంప్రతం
 జరన్ పునర్యౌవనమాప్తవానివ ॥ 14.32 ॥

667

న తాదృశాః సంప్రతి సంతి భూతలే
 ఋతే భవంతం ప్రతిసంధిభావనైః ।
 హనూమత్తేకేన విభీషణేన వా
 మయాఽపి వా సోఽయమితి త్వమూహ్యసే ॥ 14.33 ॥

668

రసావహైరేకధియాం రసాయనైః
 శుభైః శ్రుతిశ్రేణిశిరోవిభూషణైః ।
 అపేతభారామతిదేవమానుషైః
 విహారభేదైరవనీం విధాస్యసి ॥ 14.34 ॥

669

విశుద్ధమిశ్రైశ్చతురశ్రవృత్తకైః
 అగాధతుంగైః ప్రమితామితక్రమైః ।
 అనన్యభావాననుకంపతే భవాన్
 అచింత్యచింత్యైరవతారనాటకైః ॥ 14.35 ॥

670

న వర్ధసే కర్మభిరీశ సాధుభిః
 న హీయసే చ త్వమసాధుభిః కృతైః |
 జగత్పరిత్రాణపరేణ కేవలం
 విధిర్నిషేధశ్చ న లంఘ్యతే త్వయా || 14.36 ||

671

గుణోదధిస్త్యం గుణకర్బురాత్మనా
 తిరస్కరిణ్యా పిహితాత్మదృష్టిభిః |
 న దృశ్యసే దేవ సదా సహైవ సన్
 దిదృక్షమాణైరపి దేవదానవైః || 14.37 ||

672

జగత్తవాంతర్బహిరప్యముష్య చ
 త్వమేవమేవంవిధచిత్రవైభవః |
 సమాధిదృష్ట్వా మునిభిః సమీక్ష్యసే
 సనాతనో నూతనభూమికాశ్రితః || 14.38 ||

673

తవైవ సంకల్పకలాంశతః క్వచిత్
 సమర్థవాదాః పరమేష్ఠినామపి |
 త్వయి ప్రతిద్వంద్విని కస్య కిం బలం
 క ఏవ జేతా న భవేత్త్వయేక్షితః || 14.39 ||

674

అసహ్యమేతన్మధుకైటభాదిభిః
 స్వతల్పసారోల్బణబాహునా త్వయా |
 నిపీడనం యన్నిబిడం విషహ్యతే
 మయాఽల్పసత్త్వేన తవైవ తద్బలం || 14.40 ||

675

త్వయా జితోఽహం క ఇవాజితః పరో
 న రుధ్యసే నాథ మయా న కిం పరైః |
 దయాలునాఽపాస్యత దర్శ ఏవ మే
 భుజాహవే చ వృదపాది భూష్టుతా || 14.41 ||

676

న నీతివర్తన్యతిలంఘితా మయా
 న చ త్వదాదేశవిపర్యయే స్థితః |
 తథాఽపి సర్వాధికసత్మియోచితే
 విరుద్ధచేష్టా విదధే విమోహితః || 14.42 ||

677

జగత్పతే జాంబవతీమిహార్హణాం
 గృహాణ పత్నీం గృహమాగతః స్వయం |
 మణిం చ దివ్యం ద్యుమణేః స్యమంతకం
 యుతం ధనైర్యౌతకమర్పయామి తే || 14.43 ||

678

మమాఽఽత్మజాఽపి శ్రియమేవమప్సరః
 ప్రసూతిరేషా వహతీ శ్రియా సమాం |
 త్వదర్హశీలాదిగుణప్రసాధితా
 స్వయం వృణీతేఽద్య భవంతమేకధీః || 14.44 ||

679

త్వదాగమాదృక్షబిలం పరం పదం
 త్వదీక్షణాత్ సూరిగణా ఇమే వయం |
 త్వదాశ్రయాత్ సింధుసుతేవ మత్సృతా
 త్వయా ధృతోఽసౌ మణిరస్తు కౌస్తుభః || 14.45 ||

680

త్వదాహితస్వాతిశయైః స్వయోగతః
 పరత్ర సాధ్యోఽతిశయః స్థిరత్రస్థైః |
 అనన్యసాధ్యాతిశయస్య తస్య తే
 స్వశేషతాఽసౌ న విఘాతమర్హతి || 14.46 ||

681

స్వయోగభూమ్నా చులకీకృతాఖిలైః
 ముకుంద దేవైరపి కిం న ముహ్యతే |
 వివేకవైరాగ్యవిదేశవర్తినా
 వనౌకసా మాంసదృశా మయా న కిం || 14.47 ||

682

అభార్గవో నాపనయేత న క్వచిత్
 న వక్త్యసాధూన్యబృహస్పతిర్న చ |
 అవాసవో న చ్యవతే న చాహవా -
 దతే చ తే తద్వదహం తు కిం పునః || 14.48 ||

683

భవార్ణవే కర్మవిపాకవాత్యయా
 భవద్భిరావర్తగణైః పరిభ్రమన్ |
 కృతోపరోధః కృపయా త్వదీయయా
 భవత్పదం కూలమివ ప్రపద్యతే || 14.49 ||

684

అవిందతస్త్వామమితామృతోదధిం
 విగాఢతృష్ణావివశాంతరాత్మనః |
 విగాహనీయాః ప్రతిభాంతి వీచికా
 మరీచికానామివ భోగసంపదాం || 14.50 ||

685

గుణోదధిం యః ప్రమితప్రమాణయా
 గిరా త్వదీయం పరిమాతుమిచ్ఛతి |
 స పాతుమీహేత సమగ్రచాపలః
 సరోజనాలేన పయఃపయోనిధిం || 14.51 ||

686

అకర్మతంత్రస్య జగంతి కర్మభిః
 నిబధ్యమానాని విముంచతస్తవ |
 అలీకలేశైరనుపప్లుతా స్తుతిః
 తథాఽప్యకల్యేయమయావదుక్తితః || 14.52 ||

687

అజానత త్వన్మహిమానమద్భుతం
 విమోహితం దేవ తవైవ మాయయా |
 కృతాపరాధం కృపయా వశీకృతః
 క్షమస్వ మామిత్యపతత్ క్షమాతలే || 14.53 ||

688

విలూనమూలద్రుమసన్నిభం స తం

విలక్షముణ్ణాప్య విహారయాదవః |

ప్రియాంగరాగవ్యతిహారగంధినా

భుజాంతరేణోపజగూహ సాదరం || 14.54 ||

689

స కన్యకారత్నమచింత్యవైభవం

వదాన్యరత్నం చ సమం సమర్పయన్ |

సరస్వతీవల్లభవక్త్రసంభవో

మహామనాః పూర్ణమనోరథోఽభవత్ || 14.55 ||

690

వనౌకసాం పత్యురహీంద్రశోభినా

విమథ్యమానాదచలేన బాహునా |

ననంద లబ్ధ్యా హృదయంగమాం ప్రియాం

మణిం చ దివ్యాం మధుక్షేటభాంతకః || 14.56 ||

691

స్తనాపదేశస్తబకావభాసినీ

విలాసభేదైరభినీతపల్లవా |

రమాపతౌ గారుడభూధరద్యుతౌ

రసాధికా రత్నలతేవ సా బభౌ || 14.57 ||

692

సవిస్మయా పూర్వమథ ప్రమోదినీ

తతో మదారంభమివాభిజగ్ముషీ |

తదన్యసంస్కారనిరోధతః క్రమాత్

తదీక్షణే తన్మయతామవాప సా || 14.58 ||

693

స పర్యణైషీత్ త్రిదశైరుపస్థితో

విధిర్యదాజ్ఞా విధిజన్మనః సుతాం |

బిలే తదీయే విబుధాలయోపమే

వికల్పమానాకృతిమప్సరోగణైః || 14.59 ||

694

అవాప్య జామాతరమాదిపూరుషం
 జగత్ప్రతీక్ష్యత్వమవాప జాంబవాన్ |
 విదర్భరాజేన విదేహభూభృతా
 సమక్రమం దుగ్ధపయోధినా చ సః || 14.60 ||

695

మనుష్యభావాభినయవ్యవస్థితాం
 కుశీలవార్తాం కుహనాం వహాన్ ప్రభుః |
 పునస్తమృక్షేంద్రపదానుభూతయే
 పరం చ భోక్తం పదమన్వమన్యత || 14.61 ||

696

తతస్తమామంత్ర్య చతుర్ముఖాత్మజం
 ప్రతిప్రయాతః స్వపురీం ప్రియాసఖః |
 స్యమంతకం సంసది దానవాంతకః
 స్వతోఽనఘః స్వామివశే న్యవీవిశత్ || 14.63 ||

697

జగత్ప్రతిం జాంబవతీసఖం తదా
 నియుద్ధచిహ్నాః పరికర్మితాకృతిం |
 నిరీక్ష్య తం ద్వారవతీనివాసినో
 ననందురానందజలావిలేక్షణాః || 14.64 ||

698

జితాహితో జాంబవతీనిషేవితః
 స తత్ర సత్రాజితసాత్మ్యే మణౌ |
 స్వచౌర్యదుర్వాదమమార్జయత్ స్వయం
 న విద్యతే యస్య న కించిదణ్వపి || 14.66 ||

699

స్యమంతకస్య ద్యుమణేరివ త్విషా
 నిమేషమాపుః కుముదాకరా ఇవ |
 హ్రీయా చ మిథ్యాపరివాదినస్తదా
 పరే చ పద్మా ఇవ తద్విపర్యయం || 14.67 ||

700

స్వగోచరానేవమగోచరో గిరాం
 బలానుజో బాలధియామపాహరత్ |
 రహః సు రథ్యాసు చ లబ్ధసంభవాన్
 అవర్ణవాదాననఘో గుణార్ణవః || 14.68 ||

701

అకీర్తిరారోప్యత కీర్తిరాగతా
 యదప్రియం ప్రోచురిదం ప్రియాప్తయే |
 న కర్మతంత్రేషు మతేరమోహతా
 న చ స్వతంత్రే స్యురనిష్ఠహేతవః || 14.69 ||

702

ప్రశాంతభేదః ప్రతిలభ్య సన్మణిం
 జగద్వినేతుర్వసుదేవజన్మనః |
 దదౌ ధరిత్రీమివ సద్గుణాధికాం
 స సత్యభామాం తనయాం నయాంబుధిః || 14.70 ||

703

యథా గిరీశో గిరిరాజసంభవాం
 పులోమకన్యాం చ దివౌకసాం పతిః |
 స్వయం చ దుగ్ధోదసుతాం సుధాసఖీం
 తథా స రేమే సదృశీమవాప్య తాం || 14.71 ||

704

అనువ్రతా కామకలాస్వధీతినీ
 విచిత్రశస్త్రాస్త్రవిహారవేదినీ |
 బహుప్రియస్యాపి హరేరతీవ సా
 బభూవ దేవీ బహుమానగోచరః || 14.72 ||

705

యథా న ఖేదాయ గతః క్షణో భవేత్
 యథా చ తన్వీత న భీతిమాయతిః |
 అనంతనిష్కంపగుణామనుక్షణం
 ప్రియః ప్రియాం ప్రీతిమలంభయత్తథా || 14.73 ||

706

స వల్లభాభిస్తిస్సృభిః ప్రకాశయన్
 పరత్వమాద్యం ప్రతిపన్నషడ్గుణః |
 నయో మహీయానివ శక్తిభిః సమం
 సమేతసిద్ధిః ప్రచికాయ సంపదం || 14.74 ||

707

స్వదివ్యదేహప్రకృతీరివాపరాః
 పరాశ్చ దేవీరవృణీత పంచ సః |
 యథార్హసేవావసరే ప్రమాద్యతాం
 యదన్వితః సన్నభిగమ్యతాం యయౌ || 14.75 ||

708

అఖండితాశోక్తిభిరేకవృత్తితః
 స తాభిరన్యోన్యసమన్వితాత్మభిః |
 విభూషయామాస విభూతివైభవం
 దిశాభిరష్టాభిరివాత్మనః పదం || 14.76 ||

709

అవాప్య దేవ్యః పతిమగ్ర్యనాయకం
 మహౌజసం మన్మథసూత్రసంయతాః |
 ఉదగ్రసద్వంశభువో మిథః సమాః
 సువృత్తముక్తావలి సౌమ్యతాం యయుః || 14.77 ||

710

ఆదౌ లక్ష్మీరభజత హరిం రుక్మిణీరూపదృశ్యా
 ప్రాపుస్తస్యాః ప్రతినిధిపదం తత్ప్రియాః సప్త దేవ్యః |
 సిద్ధీరష్టౌ దధదివ తదా సేవితస్తాభిరేకః
 క్రీడాయోగీ నిరవధిమసౌ నిర్వృతిం నిర్వివేశ || 14.78 ||

711

ప్రాచీనాసు ప్రకృతిషు యథా ప్రాదురాసన్ ప్రజౌఘాః
 తద్వజ్జాతాః సమమివ జగన్నేతురష్టాసు తాసు |
 పశ్చాత్పాప్తప్రణయిని తథా షోడశస్త్రీసహస్రే
 తేషామేకః కిమయమథవా తత్సమానో బభూవ || 14.79 ||

712

శమితనిగమఖేదైః సాధుభిః శ్లాఘనీయం
 చరితమిదముదారం తస్య చాణూరహంతుః |
 శ్రుతమనుకథితం వా శుద్ధిమగ్ర్యాం దధానం
 సమతనుత పృథివ్యాం శాశ్వతం ధర్మసేతుం || 14.80 ||

713

అథ పద్మభువః పితుః సకాశాత్
 అభిగచ్ఛన్ యదుపుంగవం దిదృక్షుః |
 మునిరధ్వని వల్లకీసహాయః
 ప్రజగౌ లాస్యతరంగితప్రచారః || 15.1 ||

714

అహమస్మి పితామహస్య సూనుః
 స విభోరాత్మభువః సరోజనాభేః |
 భజతే భువి సాంప్రతం స దేవః
 స్వయమేవానకదుందుభేః సుతత్వం || 15.2 ||

715

అవరోపితగోపసూనుభావః
 స నటః సంప్రతి దేవకీసుతః సన్ |
 పరితోషితభావుకః స్వవృత్త్యా
 శ్రుతిలక్ష్ణ్యాం మహతీం ప్రియామవిందత్ || 15.3 ||

716

తదహం తమసః స్థితం పరస్తాత్
 అనపాయద్యుతి భాస్వతాఽఽత్మనైవ |
 కమలోల్లసితేన దర్శనీయం
 దినమాద్యంతవివర్జితం దిదృక్షే || 15.4 ||

717

గుణసింధురసౌ గుణాతివర్తీ
 గతిరంతః స్థితిరాగమైకగమ్యః |
 దయితాసహితో దయైకసంగీ
 గురురాద్యో మయి గౌరవం విధాతా || 15.5 ||

718

జగదేకహితేన జన్మనాఽసౌ
 దనుజైరాక్రమణం భువో నిరుంధన్ |
 కలహప్రియ మద్వచోనురోధాత్
 న కథం విగ్రహమారభేత నాథః || 15.6 ||

719

అధికారవిలంబితాపవర్గ -
 స్థిరసంగాదపకౌతుకస్త్రివర్గే |
 విధినా నియతేన ధర్మగుప్తౌ
 వినియుక్తోఽస్మి విరోధనేన దీవ్యన్ || 15.7 ||

720

విదధే వినివేదితం మయాఽసౌ
 వివిధం విశ్వహితం విధాస్యతే చ |
 స్వజనత్వధియా సురాసురాణాం
 బహుమానైకపదం యతోఽహమాసం || 15.8 ||

721

వినివేదయతా రిపోరుదంతం
 దివిషద్వైభవదావచిత్రభానుం |
 అజితస్య జిగీషతో మయాఽసౌ
 విజయారంభమహోత్సవో విధేయః || 15.9 ||

722

ఇతి భవ్యమనోరథో మహీయాన్
 ప్రభుమాసీనముపహ్వరేఽభియాతః |
 విదితాఖిలవేదితవ్యమిత్థం
 ముదితః ప్రాహ జగద్ధితం మునీంద్రః || 15.10 ||

723

జయ దేవ జగత్త్రయాంతరాత్మన్
 న నియంతా న చ తే సమస్తదన్యః |
 భవభీతినిశీధినీవిభాతం
 పరమం బ్రహ్మ భవంతమామనంతి || 15.11 ||

724

సుకృతోపచయేన జాతసిద్ధిః
 త్వదసౌ కశ్చిదుపస్థితాపరాధః |
 అనుభూయ హిరణ్యరావణత్వే
 భజతే సంప్రతి చేదిరాజభావం || 15.15 ||

725

త్రిషు జన్మసు తే విహారదక్షం
 విధినా సింహగజక్రమేణ సృష్టః |
 సహజః కిల రుక్మిణీనిమిత్తే
 స రిపుః సంప్రతి కృత్రిమశ్చ జాతః || 15.16 ||

726

విపథేన సదైష విప్రధావన్
 విబుధగ్రామవిపన్నిదానభూతః |
 భవతో భజతామనన్యసాధ్యం
 వినిపాతం ప్రణిపాతవృత్త్యనర్హః || 15.17 ||

727

దమనం దమఘోషసంభవస్య
 ప్రబలస్యాపి యదర్థ్యతే తదేతత్ |
 మధుకైటభమేరుమర్ద్దినస్తే
 మశకామర్శనమాత్రమిత్యవైమి || 15.18 ||

728

అహితం న విచింతితం మయైతత్
 చిరదుష్కర్మకృతోఽపి చేదిభర్తుః |
 సహ నాకసదామసౌ విమానైః
 సుకృతిత్వం లభతాం త్వదస్తప్రాతః || 15.27 ||

729

స్వపతః కిల జాగ్రతశ్చ తస్య
 త్వయి వైరేణ విదీప్తచిత్తవృత్తేః |
 త్వదనుస్మరణప్రభావయుక్తా
 నియతిస్త్యన్మయతామివాతనోతి || 15.28 ||

730

వినివేదితవిశ్వకార్య ఇత్థం

కృతినా తేన కృతార్హణో యథార్హం ।

మునిరాత్మమనీషికావదాతః

ఖలచేతోమలినం ఖముత్పపాత ॥ 15.29 ॥

731

వసుదేవసుతశ్చ పాండవేన

క్రతుమారబ్ధవతా కృతోపహూతిః ।

సమరప్రియయా సహ ధ్వజిన్యా

సవనం తస్య జగామ సత్ప్రతీక్ష్యః ॥ 15.30 ॥

732

జగదేకపతేరముష్య పూజాం

స్థిరధర్మద్రుమమూలసేకరూపాం ।

నిఖిలానుమతాం నృపో విధత్తే

నిరపాయప్రియపథ్యభావభవ్యాం ॥ 15.38 ॥

733

ఇతి దర్శయతః పదం సమాజే

బలినాం మానభృతాం మహీపతీనాం ।

మహతీ బహువారముత్తమాంగే

సహదేవస్య పపాత పుష్పవృష్టిః ॥ 15.39 ॥

734

సహనీయతయా ప్రతిశ్రుతం యత్

వసుదేవస్వసురచ్యుతేన పూర్వం ।

అపరాధశతం తదద్య పూర్ణం

భవితా చైద్యవిపత్తయే పరం తత్ ॥ 15.72 ॥

735

త్యజ సాహసముఙ్క్ష్తామమర్షః

సమయే విక్రమసంపదాద్రియేత ।

సదనాగతసూదనాపవాదో

మహతాం సంప్రతి మా చ భూదయం వః ॥ 15.81 ॥

736

భజతు ప్రథమార్హణాం యథార్హం
 భగవానేష భవార్హవైకసేతుః |
 ప్రకృతస్య విధాతుమంతరాయం
 స్వయమేతస్య శుభస్య న క్షమం వః || 15.82 ||

737

ఇతి శాంతనవే ప్రభాషమాణే
 నిఖిలానుశ్రవసంశయప్రమోక్తా |
 ముదితో మునిరబ్జయోనిజన్మా
 ముహురాధాతకరస్తదభ్యనందత్ || 15.83 ||

738

క్షితిపాలగణోదధిస్తదానీం
 విషమారంభవిరోధసేతుభిన్నః |
 స్తిమితక్షుభితాకృతిర్భభాసే
 గగనాంభోధరసన్నిభో గభీరః || 15.84 ||

739

నన్యతే ముదితేన నారదేన
 క్షిపతా మంక్షు మృగత్వగుత్తరీయం |
 సురసింధుసుతోదితం విపంచీం
 అసకృద్గాప యతాఽనునాదవృత్త్యా || 15.85 ||

740

ఉదగీయత యత్తదా విధిజ్ఞైః
 సమముద్గాతృభిరేకతాననాదైః |
 మధుమర్దన గీతగర్భయా తత్
 విశదం నారదవీణయాఽన్వవాది || 15.86 ||

741

వ్రజయోషిదపాంగవేధనీయం
 మధురాభాగ్యమనన్యభోగ్యమీడే |
 వసుదేవవధూస్తనంధయం తత్
 కిమపి బ్రహ్మ కిశోరభావదృశ్యం || 15.87 ||

742

నికటేషు నిశామయామ నిత్యం
 నిగమాంతైరధునాఽపి మృగ్యమాణం |
 యమలార్జునదృష్టబాలకేలిం
 యమునాసాక్షికయౌవనం యువానం || 15.88 ||

743

పదవీమదవీయసీం విముక్తేః
 అటవీసంపదమంబువాహయంతీం |
 అరుణాధరసాభిలాషవంశాం
 కరుణాం కారణమానుషీం భజామి || 15.89 ||

744

అధరాహితచారువంశనాలాః
 మకుటాలంబిమయూరపింఛమాలాః |
 హరినీలశిలావిభంగనీలాః
 ప్రతిభాః సంతు మమాంతిమప్రయాణే || 15.90 ||

745

జయతాదిహ దేవకీసుతోఽసౌ
 జగతామాదిరనాద్యనంతభూమా |
 అవతారయితుం భరం పృథివ్యా
 వసుదేవస్య గృహే కృతావతారః || 15.91 ||

746

క్రతురత్ర సమర్పితః కృతార్థః
 స చ ధర్మః కిమివాచచార ధర్మం |
 జగదేకపతేరముష్య పూజాం
 విదధానేన యుధిష్ఠిరేణ పుత్రీ || 15.92 ||

747

ఇహ నాకసదో న మానుషాస్తే
 య ఇమే కృష్ణమిహార్చయంత్యనన్యాః |
 అయమేవ మహో మమేతి గాయన్
 స తదా మూర్త ఇవాస నాట్యవేదః || 15.93 ||

748

అభినందితవృత్తిరార్యమిశ్చైః
అవిసంవాదిభిరాగమోదితేషు ।

వినయాదవనమ్య విశ్వభర్తుః
సహదేవః స్వయమాహరత్ సపర్యాం || 15.94 ||

749

అరజస్తమసాం మహీపతీనాం
అనుమత్యా మునిముఖ్యసమ్మతే చ ।

పురుషస్య పరస్య పూర్వపూజాం
సహదేవప్రహితాం శశంసురార్యాః || 15.95 ||

750

సుకృతేన పురాకృతేన చైద్యః
ప్రతిపన్నప్రకృతిః ప్రశాంతవైరః ।

క్షణమద్భుతకృష్ణరూపదర్శి
శిథిలాకృష్టశిలీముఖోఽవతస్థే || 15.126 ||

751

సమయోదయసంభృతప్రసాదః
త్రిగుణగ్రంథిచికిత్సకః శ్రితానాం ।

విలులావ సుదర్శనేన కృష్ణః
శిశుపాలస్య శిరః కిరీటజుష్టం || 15.127 ||

752

సహ భృత్యగణైః సమిత్రవర్గే
నిహతే చేదిపతౌ నివృత్తభేదాః ।

అభితుష్టుపురాదరేణ దేవా
నరదేవాశ్చ తమీడ్యమాదిదేవం || 15.128 ||

753

హరిణా నిధనం తదీక్షణం చ
ప్రయతామప్రతిబోధసంప్రయుక్తం ।

జగదద్భుతదివ్యభోగహేతుః
ప్రవిబోధే తు దురత్యయా విముక్తిః || 15.129 ||

754

సహసా హరిచక్ర సంప్రయోగ -

క్షణసంప్రాప్తవిపాకయా నియత్యా |
అనఘస్థితిమంతిమామవస్థాం
స తదా సంయమినామవాప చైద్యః || 15.130 ||

755

రభసేన రథాంగలూనకంఠాత్
వపుషశ్చేదిపతేరుదీయమానం |

తపనాయుతసన్నిభప్రకాశం
యదువీరస్య తనుం వివేశ తేజః || 15.131 ||

756

అవలోక్య తదద్భుతం మహీయః

క్షితిపాలైరమరైః సలోకపాలైః |
మునిభిశ్చ ముహుః కృతావమరైః
ఇదమిత్థం త్వితీ నిశ్చయో న లేభే || 15.132 ||

757

ఇతి సంభృతవీరసప్తతంతుః

కృతినా ధర్మభువా కృతానుయాత్రః |
వినివర్త్య తమగ్రజానువర్తీ
పరమేశః స్వపురీం పునః ప్రతస్థే || 15.133 ||

758

జగద్వంద్యః ప్రాప్తో జలధిరశనామాత్మనగరీం

యథార్హం సంసృష్టో యదుభిరఖిలైరర్చితపదః |
ధరిత్రీ భారార్థవ్యపనయనధర్మే ధృతమతిః
మహిష్యా రుక్మిణ్యా మహిత చరితః సాధు ముముదే || 15.134 ||

759

అలఘుభిరపరాధైరాశరీరం ప్రవృత్తైః

శ్రితమపి శిశుపాలం శృణ్వతామప్యసహ్యైః |
విధివశనియతేన వ్యాజమాత్రేణ ముంచన్
అజని పరిజనానాం శౌరిరాశ్వాసపాత్రం || 15.135 ||

760

- ఐరావతమథారుహ్య శ్వేతాద్రిమివ జంగమం ।
పురీం ద్వారవతీం శౌరేరాజగామ పురందరః ॥ 16.1 ॥ 761
- నాథ త్వయి నిరాబాధం త్రిలోకీం త్రాతుమాగతే ।
నరకో నామ దైత్యేంద్రః కదర్థయతి నాకినః ॥ 16.26 ॥ 762
- జననీ సర్వభూతానాం పత్నీ తవ వసుంధరా ।
ప్రసూయ నరకం దేవీ దూయతే త్వదుపేక్షయా ॥ 16.28 ॥ 763
- న హిరణ్యహిరణ్యాక్షౌ న మధుర్న చ కైటభః ।
ఉపమానపదే తస్య త్వచ్ఛక్తిజనితాత్మనః ॥ 16.29 ॥ 764
- అహరద్వారుణం ఛత్రం మామకం మణిభూధరం ।
అమృతస్యందినీ చాస్మజ్జనన్యా మణికుండలే ॥ 16.41 ॥ 765
- దేవదానవసిద్ధానాం నృపాణామపి కన్యకాః ।
అపహృత్య త్వదేకార్హాస్త్యరతే పాణిపీడనే ॥ 16.43 ॥ 766
- స భౌమస్త్యన్నిరస్తానాం సమవాయ ఇవోత్థితః ।
బాధతే విబుధానేవం బలవీర్యపరాక్రమైః ॥ 16.44 ॥ 767
- నివర్త్యే ధర్మశల్యేఽస్మిన్ నిదానే సర్వపాపనాం ।
నివేదనమిహాస్మాకమంశో నిర్వహణం త్వయి ॥ 16.47 ॥ 768
- మశకామర్శవద్యస్య మధుకైటభమర్దనం ।
తదన్యదనుజధ్వంసే తస్య తే కిమివాద్భుతం ॥ 16.48 ॥ 769
- నిగమాంతేషు నిగదవ్యాఖ్యాతనిజవైభవః ।
విధత్స్వ విపదుత్తీర్ణానమర్త్యాననుకంపయా ॥ 16.49 ॥ 770

- ఇతి విజ్ఞాపితోదంతం దత్తహస్తం బలద్విషం ।
వినివర్త్య జగన్నాథో వైనతేయమథాస్మరత్ ॥ 16.50 ॥ 771
- అనుచింతితమాత్రస్తముపతస్థే ఖగేశ్వరః ।
అహీంద్రదామభిర్భీమైరంసలంబిభిరంసలః ॥ 16.51 ॥ 772
- వపుషా భక్తినమ్రేణ ధీరోన్నతమహీయసా ।
శాంతవీరాద్భుతరసాన్ సమాహృత్యేవ సంపతన్ ॥ 16.61 ॥ 773
- మురం పంచజనం సప్తసహస్రాణి మురోద్భవాన్ ।
శలభీకృత్య చక్రాగ్నిరుపదుద్రావ తత్పురం ॥ 16.75 ॥ 774
- నిసర్గతమసస్తస్య జిహ్మాగస్యాంగముత్తమం ।
రథపాదేన చిచ్ఛేద రాహోరివ రమాపతిః ॥ 16.106 ॥ 775
- ఉదతిష్ఠత హాకారస్తతో యుగపదేకధా ।
దేవదానవసౌధేభ్యో హర్షశోకసముద్భవః ॥ 16.107 ॥ 776
- నికృత్తశిరసం దేవీ నిజాంకే పతితం సుతం ।
మహతీ మేదినీ దీనం కంపమానాఽన్వకంపత ॥ 16.109 ॥ 777
- అథ సా దైత్యహంతారం ప్రణమ్య నతజీవితం ।
అయాచత దయాసింధుమాత్మజస్య శుభాం గతిం ॥ 16.110 ॥ 778
- తుష్టావ చ పతిం తుష్టా మేదినీ విశ్వవేదినీ ।
స్నపయంతీవ సంయత్తం దంతదీధితిగంగయా ॥ 16.111 ॥ 779
- అహమస్మి విభూతిస్తే భూతధాత్రీ త్వయా ధృతా ।
అశేషాధారమేకం త్వామనాధారమధీయతే ॥ 16.112 ॥ 780

- తిస్సభిః శక్తిభిర్ముక్తం షాఢ్గుణ్యప్రథితోదయం ।
అధిరాజమశేషస్య జగదుస్తాం జితాహితం ॥ 16.113 ॥ 781
- కస్త్యదంగీకృతం హంతా కస్తాతా త్వజ్జిఘాంసితం ।
నిహంసి పాసి చైకస్త్యం స్వేన విశ్వం పరేణ వా ॥ 16.121 ॥ 782
- వృద్ధిసంకోచవిషమా గతాగతసహాయినీ ।
నియతిః కేన లంఘ్యత నిజచ్ఛాయానుకారిణీ ॥ 16.122 ॥ 783
- న పుత్రవధమన్వీక్ష్వ న దూయే త్వన్మతస్థితా ।
న చ పుత్రాభిమానో మే మత్ప్రసూతేషు జంతుషు ॥ 16.123 ॥ 784
- సూదనే కృతసంకల్పః స్వభక్తపరిపంథినాం ।
యది తీర్ణప్రతిజ్ఞస్త్యం కిం మయేదం న మృష్యతే ॥ 16.124 ॥ 785
- త్వత్ప్రసూతస్త్యయైవాసౌ వధితశ్చక్రధారయా ।
కా నామ కృతినస్తస్య పరిదేవయితవ్యతా ॥ 16.126 ॥ 786
- నిరుద్ధే నరకే నాథ నిత్యధర్మాత్మనా త్వయా ।
నిష్ప్రతిద్వంద్వికం స్వర్గసుఖమాస్వాద్యతాం సురైః ॥ 16.127 ॥ 787
- నిర్యాతితమిదం భూయః త్వజ్జనన్యై మయా స్వయం ।
శ్రవణాభరణద్వంద్వం శీతలార్కయుగప్రభం ॥ 16.128 ॥ 788
- ఇతి విజ్ఞాప్య సా తస్మై విషాదాభావమాత్మనః ।
విరరామ తతో దేవీ విలక్షా విశ్వధారిణీ ॥ 16.129 ॥ 789
- తామశేషజగద్ధాత్రీం సన్నతాంగీమసాంత్యయత్ ।
సహధర్మచరీం పూర్వాం వాసుదేవో వసుంధరాం ॥ 16.130 ॥ 790

- పురస్కృతప్రసాదస్తాం పూర్వసంభవగేహినీం ।
గృహీతకుండలో గంతుమన్వమంస్త గదాగ్రజః ॥ 16.131 ॥ 791
- సర్వస్వమివ పుణ్యానాం సామ్రాజ్యమివ సంపదాం ।
సమాజమివ సిద్ధీనాం స తద్యోవతమగ్రహీత్ ॥ 16.141 ॥ 792
- భుజమందరవేగేన చక్రభ్రమవతా విభుః ।
మథితాద్ధానవాంభోధేరమృతం తదవిందత ॥ 16.142 ॥ 793
- మణిపరువకసంపన్నాననీయస్తనీనాం
మనసిజవపుషేవ స్వేన సంకల్పితానాం ।
సకలజగదభిఖ్యాసారసీమ్నాం స తాసాం
స్వయమజషత సిద్ధిం స్వప్రసాదప్రసూతాం ॥ 16.143 ॥ 794
- పురమథ గమయిత్వా భూషితం యాదవాగ్ర్యైః
శతసమధికసంఖ్యం షోడశస్త్రీసహస్రం ।
అవనితనయభీతాన్ ప్రీణయన్నాదితేయాన్
పరిణయనవిలంబం పద్మనాభః ప్రసేహే ॥ 16.144 ॥ 795
- దివి భువి చ సమిద్ధం దీపరూపేణ రూఢైః
త్రిభువనవిభవానామంకురైరేకరూపైః ।
జనితనిగమసంఖ్యం దానవీనాం విలాపైః
నరకవధదినం తన్నాథపూజార్హమాసీత్ ॥ 16.145 ॥ 796
- ఐరావతప్రతినిధీనథ షట్సుహస్రం
స్తంబేరమాన్ పృథులదంతచతుష్కభాజః ।
కాంభోజవాజినియుతాని చ సత్రిసప్తా -
న్యభ్యానయన్నిజపురం నరకస్య భృత్యైః ॥ 16.146 ॥ 797

ఉద్ధమ్య దుర్గజలధేరుదయాద్రికల్పం
 తుంగం విహంగమపతిం త్వరయాఽధిరోహన్ |
 ఉల్లాసహేతురభవద్యదువీరభాస్వాన్
 వైమానికప్రణయినీవదనాంబుజానాం || 16.147 ||

798

ఆతపత్రమథ తత్ప్రచేతసో
 మందరస్య మణిశృంగమున్నతం |
 సావరోధమపి సాత్త్వతాం పతిం
 లీలయైవ గరుడో వహాన్ యయౌ || 17.1 ||

799

లోకతః ఖగరథేన మధ్యమాత్
 ఉత్పతంతమవనమ్య మాధవం |
 నిర్జరాః స్తుతిభిరభ్యపూజయన్
 పుష్కలాభిరపి పుష్పవృష్టిభిః || 17.3 ||

800

ప్రాప్య యాదవపతిస్త్రీవిష్టపం
 దేవమాతురుపనీతకుండలః |
 అగ్రజేన హరిణా హరిః స్వయం
 భావితేన సమభావ్యతోచితం || 17.5 ||

801

భాగధేయపరిపాకతస్తదా
 వాసవో వసతిమభ్యుపాగతం |
 దేవదానవ సమానదైవతం
 పర్యుపాస్త పరికల్పితార్హణః || 17.6 ||

802

తత్ర సమ్మదవతీభిరంజసా
 లోకపాలమహిషీభిరర్చితాం |
 దేహినీమివ జయశ్రియం నిజాం
 బహ్వామంస్త దయితాం బలానుజః || 17.7 ||

803

గాఢబద్ధనయనా త్వమీహసే
కామధేనుసహజన్మని ద్రుమే ।
నూనమస్య మణిభూభృతా సహ
స్థాపనం నిజనివేశనిష్కుటే ॥ 17.40 ॥

804

వృత్తితేషు విముఖేషు వా స్వయం
నిర్నిమేషనయనేషు నాకిషు ।
త్వద్వివక్షితమతః పరం కథం
పుష్పమస్య బిభృయాత్ పులోమజా ॥ 17.41 ॥

805

శంఖపద్మసురపాదపాదిభిః
శ్లాఘితాం త్రిదివతో గుణాధికాం ।
మాననీయచరితా మయా సహ
ద్వారకాం త్వమధివత్స్యసి ప్రియే ॥ 17.42 ॥

806

ఇత్థమాదికవినా సమీరితా
సాఽన్వభావి కిల సత్యభామయా ।
సామరస్యమివ తేన జగ్ముషీ
సౌకుమార్యసుభగా సరస్వతీ ॥ 17.44 ॥

807

యోజితోఽథ యదువంశకేతునా
ఖ్యాతకీర్తిరమృతాపహారతః ।
ఉత్తిపన్ ఖగపతిః సురద్రుమం
పక్షపంక్తివిపినే న్యవీవిశత్ ॥ 17.45 ॥

808

శక్ర ఏష శరణం ప్రపద్యతే
భక్తజీవిత భవంతమీశ్వరం ।
మిత్రభావసముపాగతం జనం
న త్యజేయమితి నాథ మన్యసే ॥ 17.89 ॥

809

మాతరం త్రిజగతాం తవ ప్రియాం
మానుషీతి మనుతే స్మ మద్వధూః |
తేన నూనమనుభూతమీదృశం
దైన్యమేతదవశోదితం మయా || 17.90 ||

810

నిర్జితోఽహమజితేన యత్త్వయా
లంభితోన్నతిరనేన న త్రపే |
న హ్యజయ్యమిహ కించిదస్తి తే
సర్వనేతురతిరిక్తమాత్మనః || 17.91 ||

811

న క్షిపేదపి తృణం సమీరణః
త్వత్ప్రయుక్తమనలో న నిర్దహేత్ |
న ప్రజాపశుపతీ న చేతరే
త్వద్విపక్షమభిరక్షితుం క్షమా || 17.95 ||

812

త్వత్పదైకదృఢభక్తిరూపయా
ముక్తివాసరవిభాతసంధ్యయా |
క్షీయతే జగతి కస్యచిత్ ప్రభో
మోహసంతతిమయీ మహానిశా || 17.100 ||

813

కా కథా తవ సమేఽధికేఽపి వా
హీన ఇత్యపి క ఏవ గణ్యతే |
మేరుసర్షపనిదర్శనం చ తే
మా స్మ భూత్స్వదితరస్య చాత్మనః || 17.102 ||

814

భూతభవ్యభవదాత్మనః ప్రభో
యన్నిదానమఖిలస్య శాశ్వతం |
యత్ ప్రవిశ్య న పునర్నివర్తతే
యత్ పరం పదముశంతి తద్భవాన్ || 17.103 ||

815

జన్మకర్మభిరసౌ నిబధ్యతే
 తాని యస్తవ న వేత్తి తత్త్వతః |
 త్వత్కథామృతరసం పిబంతి యే
 తే భవేయురపునః స్తనంధయాః || 17.107 ||

816

కథ్యతే చిదచిదంతరాత్మనః
 శాస్త్రశుద్ధహృదయైర్మనీషిభిః |
 సృష్టిసంహరణరక్షణేషు తే
 విశ్వరూప నను కర్మకర్తృతా || 17.108 ||

817

త్వద్వహీతగుణసూత్రసందితాన్
 దారుపుత్రనయతః ప్రవర్తినః |
 నిర్గుణానపి నిసర్గకింకరాన్
 స్వీకురుష్వ కృపయా స్వయైవ నః || 17.120 ||

818

వాసవస్య వచనం నిశమ్య తత్
 భావశుద్ధిపరికర్మితాక్షరం |
 దీనగుప్తిజననీం పునర్దయాం
 అన్వవిందదరవిందలోచనః || 17.121 ||

819

భద్రమస్తు భవతే దివస్పతే
 నిర్జరాశ్చ నిరపాయమాసతాం |
 ఆత్మచౌర్యదురితాకరత్యజాం
 మాఽపహార్షురసురాః పదాని వః || 17.124 ||

820

జన్మతోఽపి భవతాం మహీయసాం
 ఆప్తబంధురదితేరహం సుతః |
 దేవకీతనయభావతోఽపి మే
 సైవ సంప్రతి సహోదరత్వధీః || 17.127 ||

821

ఆత్మాధికారమనుమత్య దిశాపతీనాం
 వజ్రం ప్రదిశ్య పునరప్యనఘం మఘోనే ।
 దివ్యద్రుమప్రతిగతిం చ పునర్విధాస్యన్
 దత్తాభయో దనుజశత్రురవాప తుష్టిం ॥ 17.133 ॥

822

అథ పదవినికీర్ణమందారవందారుబృందారక -
 స్తుతిశతబహుమానసత్యాపితేహః స సత్యాపతిః ।
 అమరసమరవేగవిఖ్యాతదాక్ష్యేణ తార్క్ష్యేణ గాం
 ప్రతిజిగమిషితాం పురీం త్రాతుమన్వక్ సమన్వగ్రహీత్ ॥ 17.134 ॥

823

పశ్యత్యారాదనిమిషగణే పారిజాతాపహారాత్
 స్రస్తాకల్పామివ యదుపతిః స్థాపయన్ స్వర్గలక్ష్మీం ।
 ఆశాపాలైరవనతపదస్త్యక్తలజ్జైరభీక్షం
 రామత్రాతాం ఖగపతిరథో రాజధానీం ప్రతస్థే ॥ 17.135 ॥

824

అథాత్మచింతానుచరేణ యాస్యన్
 విహంగరాజేన విభుః పురీం స్వాం ।
 ఉవాచ పత్నీం దశనాంశులక్ష్మ్యాత్
 వమన్నివానందమమాంతమంతః ॥ 18.1 ॥

825

సత్యే సమీక్షస్వ విపారిజాతాం
 వృత్తేన హీనామివ వేదవిద్యాం ।
 నిశామివ ప్రోషితశీతభానుం
 నారీమనాథామివ నాకలక్ష్మీం ॥ 18.2 ॥

826

ఆలంబితా నమ్రముఖీ భవత్యా
 హస్తేన రక్తాంగులిపల్లవేన ।
 వదాన్యవృక్షస్య విభాతి శాఖా
 వక్త్రం వయస్యేవ రహః ప్రవృత్తా ॥ 18.3 ॥

827

సుపర్ణవేగానిలవిప్రకీర్ణైః

సురద్రుమైరంతరితః సుమేరుః |

ఆలక్ష్మతే కాలవశేన భూయః

ప్రరూఢలూనైరివ పక్షజాలైః || 18.4 ||

828

నిసర్గకల్యాణతయా ప్రతీతం

సర్వోత్తరం తత్త్వమివైకమాద్యం |

అముం ప్రియే నూనమతంద్రితాని

జ్యోతీంషి భక్త్యా పరియాంత్యజస్రం || 18.5 ||

829

వితానవాన్ వ్యోమతలేన మేరుః

తారాగణైరాహితమౌక్తికేన |

నివిశ్య మధ్యేక్షితిభద్రపీఠం

గంగోదక్తైరాద్రియతేఽభిషేకం || 18.6 ||

830

సహస్రభానుప్రముఖైః సమంతాత్

జ్యోతిర్గణైరస్య విఘ్నార్ణమానైః |

మహీభృతామగ్రసరస్య మన్యే

నీరాజనం విశ్వసృజా ప్రయుక్తం || 18.7 ||

831

ప్రఖ్యాతధామ్నామపి దిక్పతీనాం

ప్రాసాదవాసాదరమాక్షిపంతః |

అధ్యాసితా యోగిభిరస్య నిత్యం

రాజంత్యమీ రత్నగుహావిశేషాః || 18.8 ||

832

ఇత్యాలపంతమథ తార్క్ష్యరథేన కృష్ణం

హేమాద్రిణా హరితశైలమివోపనీతం |

పౌరాః సమీక్ష్య ముదితాః సహ వల్లభాభిః

పద్మావృతాం దివమకుర్వత దృష్టిపాతైః || 18.130 ||

833

ప్రత్యుద్గతప్రియసఖీజనదత్తహస్తాం

సత్యాం త్రయీమయరథాదవతారయిష్యన్ |

నాథస్తదా నగరమధ్యనభః ప్రదేశాత్

ఆసీదతి స్మ నిజసౌధసమీపరథ్యాం || 18.131 ||

834

వ్యతికరితసువేలాం విశ్వకర్మప్రసూతిం

లవణజలధిగుప్తామాప లంకామివాన్యాం |

ధనపతిబహుమాన్యాం ధర్మసేతుర్యదూనాం

దురధిగమసమీపాం ద్వారకాం రాజధానీం || 18.132 ||

835

విజయినముపయాతం వీక్ష్య సత్యాసహాయం

వ్యతనుత ముదితేవ ద్వారకా వందికృత్యం |

అమరతరుసమీరైః ప్రేషితైరాహృతానాం

ఉపవనమధుపానామున్మదానాం ప్రణాదైః || 18.133 ||

836

స్తుతిశతముఖరాభిః స్వర్గనేతుః స జేతా

సవినయమనుయాతః సత్యభామాసఖీభిః |

నిజమగమదగారం నిర్విశన్ ప్రేయసీనాం

స్మరశరశయితానాం మందమభ్యుత్థితాని || 18.134 ||

837

అభిగతముషయా తదాఽనిరుద్ధం

బలితనయేన బలీయసా నిరుద్ధం |

యదుపరిషది సర్వలోకదర్శీ

కలహారుచిః కథయాంబభూవ యోగీ || 18.135 ||

838

బాణాభిఖ్యం బలిసుతమథో బద్ధబంధుం జిగీషుః

సేనోత్థానం సుమహతి పురే శ్వస్తనం ఘోషయిత్వా |

చింతారూఢత్రిభువనహితశ్చింతనీయో మునీనాం

వాసాగారం ప్రభురధిగతో వాసతేయాం నినాయ || 18.136 ||

839

నిత్యప్రబుద్ధమపి నిర్మలయా స్వదృష్ట్యా
 నిద్రాణవద్ధరనిమీలితనేత్రపద్మం ।
 ప్రాబోధికిభిరుపసేదురితీవ వాగ్భిః
 స్వాధీనమర్త్యతనయం శ్రుతివందినస్తం ॥ 19.1 ॥

840

యామిన్యపైతి యదునాథ విముంచ నిద్రాం
 ఉన్మేష మృచ్ఛతి తవోన్మిషితేన విశ్వం ।
 జాతః స్వయం ఖలు జగద్ధితమేవ కర్తుం
 ధర్మప్రవర్తనధియా ధరణీతలే త్వం ॥ 19.2 ॥

841

అశ్రాంతసంతతిభిరాభరణప్రకాశైః
 ఆరాత్రికం ప్రముఖయంత్య ఇవోపచారం ।
 ఇచ్ఛంతి తే ప్రథమదృష్టిమనన్యలభ్యాం
 పద్మాననాః పదనివేశనధన్యహస్తాః ॥ 19.3 ॥

842

వృద్ధాః కథంచిదరరం వ్యతిభిద్య హైమం
 దౌవారికాస్తవ గృహీతసుజాతవేత్రాః ।
 నిర్గచ్ఛతః ప్రవిశతశ్చ నిశామయంతో
 నాథ త్వదేకహృదయా న భజంతి తంద్రీం ॥ 19.4 ॥

843

విశ్వైకతీర్థభజనేన విశుద్ధిమంతో
 నిద్రోఞ్జితా నిగమసీమ్ని నిశాత్యయే చ ।
 వైతానికాన్ విధివశేన విహృత్య వహ్నిన్
 పుణ్యాశయాః పరిచరంతి పురోధసస్తే ॥ 19.5 ॥

844

హరతి రతివిహరైరర్థవిస్త్రంసితానాం
 యువజనహృదయాని శ్రాంతపంచాయుధాని ।
 ఉపహితగుణమారాదుత్థితాభిర్వధూభిః
 కుటిలనియమితార్గం గుంభనం చూలికానాం ॥ 19.79 ॥

845

క్షీతిరియమవధూతధ్వాంతనీలోత్తరీయా

వికసితముఖపద్మా వ్యక్తసంధ్యాంగరాగా ।

అభీమతకరదానా నిర్వ్యపేక్షా త్వదన్వైః

అనుభవితుమివ త్వాం దర్శయత్యాత్మరూపం || 19.80 ||

846

మధున ఇవ దయాయాః సామరస్యం దధానైః

కమలవనమనన్యాం కాంతిమధ్యాపయద్భిః ।

ఫణిపతిరమణీయం దేవ పర్యంకముజ్జన్

పరిణమయ శుభం నః పావనైరక్షిపాతైః || 19.81 ||

847

దినముఖమితి నామ శ్రావితః సూతపుత్రైః

అభజత జితనిద్రో జాగరం యాదవేంద్రః ।

సరిదపగమకాలే సాధుసంరక్షణార్థం

మునిభిరివ స ఏవ స్థూయమానో ముకుందః || 19.82 ||

848

ధనమివ నిగమానాం ధర్మముత్తంభయిష్యన్

త్రిజగదనువిధేయం కర్మ నిష్పాద్య సాంధ్యం ।

సితగుణపరిధానైః సేవితో మంత్రిముఖ్యైః

అలమకురుత నాథో హైమమాస్థానపీఠం || 19.83 ||

849

అథోపహతాతైః పురుహతాతజేతా

సేనేశ్వరైరప్రతిమానవీర్యైః ।

అభీషుభిః సూర్య ఇవాభిదీప్తః

కుబేరగుప్తాం కకుభం ప్రతస్థే || 20.1 ||

850

ప్రయాణతూర్యధ్వనిరస్య భూయాన్

ఘర్మాంతజీమూతరవానుకారీ ।

అనర్తయద్ధర్మమయూరమాద్యం

ప్రాప్తస్థితిం పాదయుగేన భూమ్యాం || 20.2 ||

851

నభఃపృథివ్యోరుపదిష్టకంపే
 నాథస్య యాత్రాపటహప్రణాదే ।
 ఉషేతరాసాం నయనం చకంపే
 వామేతరం బాణపురాంగనానాం ॥ 20.3 ॥

852

తతో హరస్త్రాతుమనాః స్వభక్తం
 దత్తాభయం దానవసార్వభౌమం ।
 అనుద్రుతో భూతగణైరనంతైః
 ప్రత్యుద్యయౌ విశ్వపతిం ప్రకుప్యన్ ॥ 20.28 ॥

853

తమున్మదోదగ్రవృషాధిరూఢం
 సితాచలే మేరుమివ జ్వలంతం ।
 శరైః ప్రతిప్రాస్థిత శార్ఙ్గధన్వా
 దేవం సుధాసూతికలావతంసం ॥ 20.29 ॥

854

శిలీముఖైః శౌరిధనుర్విముక్తైః
 విస్మారితాన్ పూర్వవికత్తనాని ।
 పలాయమానాన్ ప్రమథానశేషాన్
 మేనే పశూనేవ పతిః పశూనాం ॥ 20.30 ॥

855

ఆస్వాదనీం దానవశోణితానాం
 అకుంతితామద్రివిదారణేఽపి ।
 అనాహతాస్త్రో యుధి శంబరారిః
 సంస్తంభయామాస గుహస్య శక్తిం ॥ 20.31 ॥

856

క్లేశాదిదోషైరపరాహతేన
 క్రీడామనుష్యేణ జనార్దనేన ।
 జ్వరే నిరస్తే గిరిశప్రయుక్తే
 వీతజ్వరం విశ్వమిదం బభూవ ॥ 20.32 ॥

857

అథ ప్రయుక్తానసురేంద్రగుప్త్యై
 ప్రసహ్య వహ్నినపి పంచ జిత్యా |
 అజృంభయద్భావితజృంభణాస్త్రో
 వృషధ్వజం విష్ణురచింత్యభూమా || 20.33 ||

858

శరవ్యభూతత్రిపురేఽప్యమోఘం
 శూలాయుధే శౌర్యమవేక్ష్య శౌరేః |
 పురందరప్రత్యుపరోధజాతం
 వ్యయోజయన్ విస్మయమాదితేయాః || 20.34 ||

859

అథాచ్ఛినద్భీషణసత్త్వసారాం
 భుజాటవీం భూతపతేః సమక్షం |
 చక్రేణ సంకల్పనిభేన కృష్ణః
 కిం వా విధౌ వైరిణి కేన రక్ష్యం || 20.72 ||

860

మైవం ప్రభో మత్పరివారభూతం
 బలేః సుతం బాధితుమర్హసి త్వం |
 మయైష రక్ష్యో దనుజస్త్యయాఽపి
 స్వభక్తబుద్ధ్యైవ సమీక్షణీయః || 20.78 ||

861

త్వమాదిదేవః త్రియుగస్త్రిధామా
 శుద్ధామశుద్ధాం చ విభావ్య సృష్టిం |
 అకర్మతంత్రైరవతారభేదైః
 క్రీడస్యనంత్రైరపి జంతుజాతైః || 20.79 ||

862

అయం స తే వేదమయో గరుత్మాన్
 వేదైరశేషైరపి వేద్యసే త్వం |

విభాగమృచ్ఛంత్యమరాస్త్యదన్యే
శాఖైకదేశేషు శకుంతకల్పాః || 20.80 || 863

సిస్సక్షతస్తే భువనాని సప్త
ప్రసాదతో నాథ బభూవ వేధాః |
సంహర్తుకామస్య తవైవ కోపాత్
అహం త్వయా దత్తనిజాధికారః || 20.81 || 864

అవిక్రియశ్చేష్టయసి త్వమేకో
విశ్వాని భూతాని విహారశక్త్యా |
అచేష్టమానప్రకృతీన్యయాంసి
స్థాతాఽప్యయస్కాంత ఇవాభిముఖ్యాత్ || 20.82 || 865

అలంఘ్యమాయాగుణజాలభీతాన్
అనన్యచిత్తాననుకంపమానః |
స్వదత్తయైవ స్వపదాబ్జభాజా
భక్త్యా స్వయం తారయసే భవాబ్ధిం || 20.83 || 866

భారావతారాయ భువోఽవతీర్ణం
భవంతమంతర్హితదివ్యభావం |
సంస్థాపయంతం నియమేన ధర్మం
ధర్మం పరం వేదవిదో విదుస్త్యాం || 20.84 || 867

విధాయ దైత్యప్రకృతీనశేషాన్
నామావశేషాన్నరలోకపాలాన్ |
కరిష్యసి త్వం కరుణార్థచేతా
నాథ క్షీతిం నావమివాస్తభారాం || 20.85 || 868

దయాక్షమాభ్యామిహ దీవ్యసి త్వం
 లక్ష్మీమహీభ్యామివ లాలితాత్మా ।
 తత్ క్షమ్యతామస్య మదేకభక్తేః
 ఆజానతః స్వాత్మచమత్క్రియేయం ॥ 20.86 ॥

869

తవైష భక్తో మమ చేతి మన్యే
 క్షాంతస్తతో నిత్యమసౌ మయాఽపి ।
 న చాస్తి బంధోరపి సాంపరాయే
 వీరవ్రతం ధారయతోపకారః ॥ 20.89 ॥

870

విహారనృత్తాని వితన్వతస్తే
 వల్గుధ్వనిం వాదయితా మృదంగం ।
 భజత్వవిచ్ఛిన్నధృతిర్భవంతం
 దత్తాభయో దైత్యపతిర్మయాఽసౌ ॥ 20.90 ॥

871

అథాన్వమంస్త త్రిజగన్నియంతా
 పత్యుః పశూనాం ప్రణయానురోధాత్ ।
 బాణావరోధప్రమదాజనానాం
 స్థాయీని మంగల్యవిభూషణాని ॥ 20.91 ॥

872

తతోఽసురేంద్రః ప్రణిపాతపూర్వం
 జగత్పరిత్రాణరతం జగాద ।
 ఉపానిరుద్ధాన్వయతః సమీక్ష్యాః
 భృత్యా వయం ప్రీతధియా త్వయేతి ॥ 20.92 ॥

873

యథార్థనామానమథానిరుద్ధం
 కృత్వా సభార్యం కృతకృత్యచేతాః ।
 సబంధుసైన్యః సవిశేషదృశ్యాం
 ప్రత్యాయయౌ విశ్వపతిః పురీం స్వాం ॥ 20.96 ॥

874

దేవాః సహస్రనయనం దనుజేంద్రమన్యే
 నిర్ఘాతమానమనఘేన నిశామయంతః |
 కూపోదకప్రభవకూర్మనయేన జాతాం
 అస్వామికప్రభుపరిగ్రహబుద్ధిమౌజ్ఞన్ || 20.97 ||

875

నీతస్త్రిలోకపతినా నిజరాజధానీం
 భూయః ప్రజాత ఇవ పౌరజనైః ప్రతీతః |
 దైత్యేశ్వరస్య సుతయా సహితః స రేమే
 రాగాధికో రతిపతేరనఘః కుమారః || 20.98 ||

876

అథ తముషాసహాయముపయాతముషాయనవాన్
 జనపదపత్తనప్రభృతికాదుపగమ్య జనః |
 ఉపచరతి స్మ సమ్యగుపపన్నధృతిర్బహుధా
 యదునగరే వివాహవిజయోత్సవయంత్రితథిః || 20.99 ||

877

వాసుదేవ ఇతి నామ దధానః
 పౌండ్రకస్తదను భూరిమదాంధః |
 మానుషత్వకవచాంతరితేన
 స్పర్థతే స్మ హరిణా హతచిత్తః || 21.1 ||

878

హేతిపంచకమధారయత శ్రీ -
 వత్సకౌస్తుభముఖాని చ మూఢః |
 ఐశ్వరాణి చరితాని చ పూర్వా -
 ణ్యాత్మనః స్వయమజాఘుషదాహ్నేః || 21.2 ||

879

ఇంద్రజాలకుహనాదిషు దాక్ష్యాత్
 ఈశ ఏష ఇతి మోహితలోకః |
 అధ్యశేత భుజగేశ్వరశయ్యాం
 ఆరురోహ విహగేంద్రవివర్తం || 21.3 ||

880

అన్వహం చ మహతీం వనమాలాం

మాల్యకృద్భిరుపకల్ప్య బభార |

నామధేయమదిశత్ సచివానాం

నాకనాయకవిశేషనిరూఢం || 21.4 ||

881

బద్ధకృత్రిమభుజాంతరయుగ్మం

శస్యమానమనుజీవిజనేన |

విశ్వకర్తురవతార ఇతి స్వం

బహ్వామంస్త బధిరో నిగమేషు || 21.5 ||

882

ఇత్థమీశ్వరవిడంబనరూపం

నాటకీయమనురుధ్య విహారం |

శోచ్యతామపి పరావరవిద్భిః

హాస్యతామపి జగామ జగద్భిః || 21.6 ||

883

నామచిహ్నావసనాభరణాద్వైః

నాథసంపదనుకారనిరూఢైః |

పౌండ్రకస్థితిమవాప్య సృగాలో -

ఽప్యన్వభూత్ కిల గతిం చ తదీయాం || 21.35 ||

884

తోషితత్రినయనస్య నృశంసః

కాశిరాజతనయస్య పురోధాః |

కల్పితాహుతిరజీజనదుగ్రాం

కాలవహ్నిపదవీమివ కృత్యాం || 21.39 ||

885

సాఽభిపత్య యదువీరసకాశం

హేతిరాజవిభవేన హతాశా |

జన్మధామని నిజే నియమస్థం

జంజపూకమభిసృత్య జఘాన || 21.40 ||

886

నిర్దదాహ నగరీమథ కాశీం
 విస్ఫులింగ ఇవ మాధవదీప్తిః |
 యాదవగ్రసనకౌతుకవత్సా
 కృత్యయా సహ రథాంగకృశానుః || 21.41 ||

887

స్యందనద్విరదవాజిపదాతి -
 ప్రాజ్యసౌధపరిపాటిసమృద్ధ్యా |
 చక్రవహ్నివిభవేన తదాఽభూత్
 చంద్రశేఖరవిలేపనభూమా || 21.42 ||

888

ఆసురప్రకృతికేషు నిరస్తే -
 ష్వేవమేభిరనుపాలితసఖ్యః |
 వానరో భుజబలేన బబాధే
 దుర్మతిర్జగదిదం ద్వివిదాఖ్యః || 21.46 ||

889

ధర్మమర్మభిది దైవవిపాకాత్
 ఉద్భృతే ద్వివిదనామని శల్యే |
 రేవతీరమణరేచితఖేదా
 నాకినశ్చ మునయశ్చ ననందుః || 21.61 ||

890

త్రాసితేషు విబుధేషు తదగ్రే
 పీతవంతమమృతం బలభద్రః |
 ప్రాపయత్ ప్లవగముఖ్యమితీవ
 స్వర్గిభిః సహ సుధాశనభావం || 21.62 ||

891

ఏవమీషదవరోపితభారాం
 భావయన్ భువమతోషయదార్యాన్ |
 పూర్వదేవజనితానభినిఘ్నన్
 పూర్వజేన సహితో యదునాథః || 21.64 ||

892

భార్గవాదిభిరబాధితభూమ్నాం
 నిర్మమేష్వపి నికారపరాణాం ।
 సౌభహంసడిభికప్రభృతీనాం
 సూదనైరలఘయచ్ఛ ధరిత్రీం ॥ 21.65 ॥

893

ఉగ్రసేనవినివేశితరాజ్యాం
 ఉన్నమయ్య యదువంశవిభూతిం ।
 తస్య దిగ్విజయకౌతుకమాద్యః
 సప్తలోకతిలకో వితతాన ॥ 21.66 ॥

894

తన్నియోగమథ శేఖరయిత్వా
 స్వప్రశాసనవశంవదవిశ్వః ।
 యావదుక్తనియతాఖిలవృత్తీన్
 యాదవానుపనినాయ సుధర్మాం ॥ 21.67 ॥

895

ఆత్మకల్పితధృతేరథ రాజ్ఞః
 సన్నిధౌ సచివపీఠనివిష్టః ।
 మంత్రణాయ మహతో యదుముఖ్యాన్
 సమ్ముఖ్యాన్ ప్రతిననంద ముకుందః ॥ 21.68 ॥

896

అధిగుణహరివంశవీరసంగాత్
 అపచితవాసవసంగమాభిలాషా ।
 అతిశయరుచిరాం వహంత్యభిఖ్యాం
 అచకమతేవ సభా తదాధిరాజ్యం ॥ 21.70 ॥

897

అథ దేవానివాహతాన్నరదేవానభాషత ।
 దేవదానవసామాన్యదైవతం దేవకీసుతః ॥ 22.1 ॥

898

ఏష వః క్షౌపతిః శాస్తి విధాతేవ ప్రజాపతీన్ ।
 మహేంద్ర ఇవ ధర్మేణ సుధర్మామాస్థితః స్వయం ॥ 22.2 ॥

899

- శేఖరీకృతభూభారః శేషత్వేన విభోః స్థితః |
వేదయత్యయమార్యోఽపి మిత్రభూతానమిత్రజిత్ || 22.3 || 900
- వయం భవంతో యే చాన్యే మహాంతః సర్వ ఏవ తే |
విశ్వగుప్తౌ జగత్కర్తౌ వినియుక్తౌ విభూతయః || 22.4 || 901
- తదస్మాభిరవస్థేయం ధర్మవర్తని శాశ్వతే |
బిభ్యద్భిరనఘాదేశాద్వజ్రాదివ సముద్యతాత్ || 22.5 || 902
- ద్విషంతః ఖ్యాతనామానో నామశేషాస్తథాఽప్యసౌ |
సముద్రవసనా విష్వక్ తామసైరవకుంతితా || 22.6 || 903
- అతస్త్రాణాయ సాధూనాం దుష్కృతాం దమనం క్షమం |
కడంకరీయరోధో హి కలమోత్సేధకారణం || 22.9 || 904
- పుష్కతాం పాండరం ఛత్రం పుండరీకమివ శ్రియః |
ధర్మోఽధర్మశ్చ నాన్యోఽస్తి రక్షణోపేక్షణే భువః || 22.10 || 905
- స ఏష పురతో యాతా ప్రాజ్ఞః పరిభృశన్ పథః |
సంకల్ప ఇవ యుష్మాకం సాత్యకిః సత్యవిక్రమః || 22.46 || 906
- పరివారేణ సంపన్నస్త్వక్తోశశ్చ కార్యతః |
నందకోఽయమనిస్తింశః సమ్మతో మమ శత్రుజిత్ || 22.47 || 907
- జైత్రం ధ్వజమివోదగ్రమేనమాహితలక్షణం |
అనుయాత దిశో జేతుమస్తవేదమివాపరం || 22.48 || 908
- వనసింహనయాధుప్తిర్మానతర్కక్రమాదపి |
పరస్పరపురస్కారాద్భువిత్త్రీ భవతామిహ || 22.49 || 909
- అపి యుష్మాభిరేతావదహంకారగ్రహోఽజ్ఞితైః |
అంగీకృతమముహ్యద్భిరాతురైరివ భోజనం || 22.50 || 910

ఇతి సూక్తిసుధాం పీత్వా శౌరివక్త్రేందునిః సృతాం ।
సహసా నరదేవాస్తే సౌమనస్యం ప్రపేదిరే ॥ 22.51 ॥ 911

అథ యాదవయూథేన సహితః సంయుగప్రియః ।
సాత్యకిః ప్రచితోత్తంసః ప్రతస్థే భర్తురాజ్ఞయా ॥ 22.55 ॥ 912

ధర్మగుప్తికృతాదేశః స మేనే మధువైరిణా ।
అపృథక్త్వమివాపన్నమన్యదాయుధపంచకం ॥ 22.56 ॥ 913

అనాశ్రమపదాసన్నామభీషితకృషీవలాం ।
అనైషీన్మహతీం సేనామవిరుంధాన గోపనీం ॥ 22.78 ॥ 914

స్వదేశాదవిశేషేణ స్వీకృతే శత్రుమండలే ।
న యోధా జగృహుస్తత్ర కించిదస్వామిసమ్మతం ॥ 22.79 ॥ 915

అష్టాసు దిక్షు విభవైరుపసంగృహీతైః
యక్షాస్పదప్రహసనీ యదురాజధానీ ।
సత్యానుభావవసుదేవసుతప్రసత్త్యై
సంభూతదిక్పతివిభూతిరివాబభాసే ॥ 22.242 ॥ 916

అభ్యర్చ్య పూర్వవిభవాదధికైః ప్రదిష్టైః
నాకాధిపానివ నవోపహృతాన్నరేంద్రాన్ ।
ధర్మానుపాలననియోగనిరూఢచిత్తాన్
ప్రాస్థాపయత్ ప్రతిదిశం ప్రథమో యదూనాం ॥ 22.243 ॥ 917

మణిమకుటసహస్రైర్వాసుదేవస్య భూపాః
పదసవిధనిషణ్ణాం పాదుకామర్చయిత్వా ।
ప్రతియయురుపలభ్యైః పారిజాతప్రసూనైః
సురభయితుముపేత్య స్వావరోధాన్ ప్రసాద్యాన్ ॥ 22.244 ॥ 918

అథాధికారచ్యవనాద్య ఇంద్రాః

పంచాభవన్ పాండుసుతాః పృథివ్యాం ।

జయార్థినస్తే జగదేకనాథం

ప్రపేదిరే సత్త్వధనాః సదారాః ॥ 23.1 ॥

919

తమోపహైస్తత్త్వవిదామృషీణాం

వాక్యైస్త్రీవేదీమనుసంజిహనైః ।

కృష్ణం యథావత్ కృతినో విదంతః

తస్యాభవన్ ప్రాణసమాః సఖాయః ॥ 23.2 ॥

920

తదాశ్రయాస్తత్ప్రణిధేయకృత్యాః

తేనైవ నాథేన సదా సనాథాః ।

అపారయన్ యోగిభిరప్యజయ్యాన్

బాహ్యంతరాన్ జేతుమరాతివర్గాన్ ॥ 23.3 ॥

921

ప్రతిక్రియాః ప్రాగ్భవదుష్కృతానాం

ప్రాణోపరోధేఽపి నిరుద్ధపాపాః ।

ధీరాస్త్రీలోకీసుహృదః ప్రసాదాత్

విపాకరమ్యా విపదః ప్రసేహుః ॥ 23.4 ॥

922

అలంఘయన్ విశ్వపతేః ప్రసాదాత్

వృత్తిం పరాచీమివ వీతరాగాః ।

అరాతిభిశ్చద్మవిధిప్రవీణైః

ఆపాదితామగ్నిజలాదిపీడాం ॥ 23.5 ॥

923

కలింగనీతిం కలహైకతానాం

కర్ణం చ పార్థేన నిబద్ధవైరం ।

ఆస్థాయ దుః శాసనపూర్వజన్మా

ధర్మోత్తరాన్ జేతుమియేష పార్థాన్ ॥ 23.6 ॥

924

స రాజసూయక్రతుధర్మపత్నీం
 భీమేన గాండీవభృతా చ మాన్యాం ।
 ద్యూతచ్ఛలాత్ప్రాపితదాసభావాం
 సాధ్వీం ముధా పర్యభవత్ సభాయాం ॥ 23.7 ॥

925

అనన్యనాథాం స్థితిమాప్పువంత్యా
 నాథః స్వసంబోధననామగర్భం ।
 శుశ్రావ దూరాంతరితోఽపి శౌరిః
 ప్రాక్రోశనం పార్థపతివ్రతాయాః ॥ 23.8 ॥

926

మిథ్యావిచారాన్మిషతాం గురూణాం
 ప్రభుః సతాం పాండవధర్మపత్నీం ।
 దుః శాసనవ్యాకులితోత్తరీయాం
 అక్షయకౌశేయవతీమకార్షత్ ॥ 23.9 ॥

927

అవాప్తుకామాః ప్రబలైరమిత్రైః
 అక్షచ్ఛలేనాపహృతం స్వరాజ్యం ।
 నిక్షిప్తకర్తవ్యభరా బభూవుః
 సత్త్వాధికాః సాత్వతయూథనాథే ॥ 23.10 ॥

928

స్వాతంత్ర్యగంధద్విరదాంకుశేన
 స్వేనైవ శిలేన వినీయమానః ।
 అనన్యలభ్యం ప్రతిలంభితోఽభూత్
 ప్రభుః స్వయం పాండవదూతభావం ॥ 23.11 ॥

929

స తాదృశీమాద్రియత త్రిధామా
 ప్రేష్యక్రియాం ప్రేషితదేవబృందః ।
 నను ప్రభూణాం నిరపేక్షభూమ్నాం
 ప్రసాధనం భక్తజనే గుణత్వం ॥ 23.12 ॥

930

అపి ప్రభూతానుగుణక్రియాభ్యః
 శ్లాఘాపదం తత్త్వవిదాం బభూవ |
 అనన్యతంత్రస్య విభోస్తదేతత్
 నాథోచితం నంతృషు పారతంత్ర్యం || 23.13 || 931

తపస్యతః పుత్రసముద్భవార్థం
 మార్గాగతం మోచయతః పిశాచం |
 అజన్మనో జన్మభృతశ్చ శౌరేః
 స్వామిత్వసంవాది బభూవ దూత్యం || 23.14 || 932

సరోషసీరాయుధహేతిశక్త్యా
 సాచీకృతాం కౌరవరాజధానీం |
 అద్యాపి గంగాసలిలప్రవాహే
 ప్రక్రాంతపాతామివ సంప్రపేదే || 23.15 || 933

ఖద్యోతవద్ధర్మితఖంజదీప్తీన్
 ప్రజ్ఞాదృశో భూమిభృతః సభాయాం |
 ప్రాప్తోదయో భానురివ త్రిధామా
 ప్రచ్ఛాదయామాస కురూన్ స్వధామ్నా || 23.16 || 934

తదాగమేన ప్రతిపన్నహర్షాః
 తద్ధర్మనేనాహితపారవశ్యాః |
 అతర్కితప్రస్మృతవైరబంధాః
 వృత్తిం ద్విషంతో విదధుర్యథార్హం || 23.17 || 935

ఉలూఖలే భక్తగుణే చ బద్ధం
 గుణోత్తరే గోపవధూస్తనే చ |
 ఇయేష బంధుం జగదేకబంధుం
 దుర్యోధనో దుస్త్యజమృత్యుపాశః || 23.18 || 936

ప్రకాశయన్ కించిదివాప్రమేయః

ప్రభావమాత్మీయమనన్యవేద్యం ।

ముహుః ప్రతీపాచరణోత్సుకానాం

మోఘాశతాం మూఢధియామకార్షీత్ ॥ 23.19 ॥

937

స్వవేదితం సంసది ధార్తరాష్ట్రే

సంధిత్సతో ధర్మసుతస్య వాక్యం ।

అనాదదానే సురభిన్నివృత్తః

సానుగ్రహో విగ్రహమన్వమంస్తః ॥ 23.20 ॥

938

నరాంశజుష్టేన ధనంజయేన

రథీ భవన్ సారథిరాత్మనా చ ।

ధనుర్భృతా తోత్రభృతా చ భేజే

పుథక్త్వమైక్యం చ యథాప్రమాణం ॥ 23.21 ॥

939

రథాధిరూఢం చ రథం చ రక్షన్

యథార్థతో దర్మయతి స్మ యంతా ।

త్రయ్యంతచింతానిరపేక్షమీశః

తత్తాదృశం తత్త్వవిభాగమాద్యం ॥ 23.22 ॥

940

పురఃస్థితే గోప్తరి విశ్వహేతౌ

పశ్చాదవస్థాయీని తత్ప్రవర్త్యే ।

అనన్యయోగాత్ స రథో బభార

ప్రాధీతవేద్యాం ప్రణవప్రవృత్తిం ॥ 23.23 ॥

941

ప్రభుర్భౌ ప్రగ్రహతోత్రపాణిః

కాలాత్మనా భావితపాశదండః ।

యదా తదా దేవగణేన మేనే

శాంతం బలం శాంతనవప్రధానం ॥ 23.24 ॥

942

ధురంధరః స్వర్గనికేతనానాం
 ధుర్యోత్థితైర్ధూసరితో రజోభిః |
 రరాజ మధ్యే రథయాథపానాం
 గోష్ఠే పశూనామివ గోపవేషః || 23.25 ||

943

సముద్రసంఘాతనిభే నృపాణాం
 సైన్యద్వయే సంయతి సంప్రవృత్తే |
 అస్థానకారుణ్యవశాన్నివృత్తం
 ధనంజయం వీతశుచం వితేనే || 23.26 ||

944

ఫలాదపి స్వాదుతమప్రరోహం
 ప్రోత్సాహనే సఖ్యురివోద్యతః సః |
 జగద్ధితార్థాయ జగౌ దయావాన్
 అన్యైరవిజ్ఞేయమనన్యధర్మం || 23.27 ||

945

చిరంతనస్నేహదయాదిమూలం
 చింతార్ణవం నిస్తరతో దురంతం |
 కిరీటినః కేశవసూక్తిరాసీత్
 కాలోచితా కాచన పోతపాత్రీ || 23.28 ||

946

అభంగురైర్థౌతఫలానుషంగాత్
 విద్యాశరైర్విశ్వగురోరుపాత్తైః |
 వివేకధన్వా విషమానజైషీత్
 అంతః స్థితాన్ జిష్ణురరాతిసంఘాన్ || 23.29 ||

947

ఉపఘ్నభూతాం శ్రుతివల్లరీణాం
 ఉపాస్త తుష్యన్నుపదేశముద్రాం |
 నఖాంశుభిః క్షిప్తతమఃకలంకాం
 నాథస్య పార్థో నతపూర్వభాగః || 23.30 ||

948

విభక్తసామాన్యవిశేషధర్మా
 ప్రాదుర్బభూవోపనిషత్ ప్రభోర్యా |
 స ఏవ తాం వ్యాసమునిః సమీచీం
 పర్యగ్రహీద్భారతవేదవక్తా || 23.31 ||

949

అభంజనీయాం పరధర్మసత్తాం
 అనశ్వరీం భారతసూర్యదీప్తిం |
 విదుః శ్రుతీనామనఘాం వయస్యాం
 గీతామసమ్మూఢజనావిగీతాం || 23.32 ||

950

కపిధ్వజస్తస్య విభోరపశ్యత్
 తదర్పితం చక్షురవాప్య దివ్యం |
 విరించిపూర్వైరపి దుర్నిరీక్షం
 విశ్వాశ్రయం రూపమశేషమూర్తేః || 23.33 ||

951

తస్మిన్నభివ్యాప్తసమస్తలోకే
 స తత్స్వరూపేణ వికల్పమానే |
 విడంబితాన్ గోపురధారిబింబైః
 దేవాన్ విభోరైక్షత దివ్యదేహే || 23.34 ||

952

ప్రఖ్యాతదీక్షం ప్రణతార్తిభంగే
 పార్థస్తదా దైత్యరిపుం ప్రపన్నః |
 వినాశయామాస బలం రిపూణాం
 విపత్ప్రతీకారపరేణ సఖ్యా || 23.35 ||

953

స్వహస్తపద్మాంచితతోత్రపాశః
 స్వచ్ఛందలీలాసహధర్మచారీ |
 గతాగతైరప్రతిమైః స చక్రే
 జయశ్రియో జైత్రరథేన డోలాం || 23.36 ||

954

సవిస్మయః సంయతి సవ్యసాచీ
తత్తాదృశా సారథినా సమేతః |
మనోజవానాం నిజసాయకానాం
అగ్రేసరం స్యందనమన్వపశ్యత్ || 23.37 ||

955

యథా నియచ్ఛత్యయమింద్రయాశ్వాన్
జీవాశ్రయే దేహరథే నిబద్ధాన్ |
తథాఽర్జునస్యందనధుర్యనేతా
బభూవ నాన్యేన నిదర్శనీయః || 23.38 ||

956

యదేకదేశే నిఖిలం తదన్యత్
తద్దేహభాగేషు చ సంవిభక్తం |
రథైకదేశే తమవేక్ష్య పార్థః
ప్రాబుధ్ధ తం సారథిమప్రతర్క్యం || 23.39 ||

957

నివర్తితం వైరిజనోపమర్దాత్
న్యస్తం రథే చక్రముపాదదానః |
నతప్రతిజ్ఞానుపరోధహేతోః
ఆత్మప్రతిజ్ఞామజహాత్ స్వతంత్రః || 23.40 ||

958

ద్విషత్ప్రయుక్తం దురపోహమస్తం
భుజాంతరాలేన విభుః ప్రతీచ్ఛన్ |
విధాయ వైకల్పికవైజయంతీం
ప్రచ్ఛాదితం ప్రాణయతి స్మ పార్థం || 23.41 ||

959

నివేశితాం తస్య పదే చ పూజాం
నిశామ్య గంగామివ చంద్రమౌలౌ |
అనన్యసామాన్యమమంస్త సఖ్యః
సంకోచవైదేశికమీశ్వరత్వం || 23.42 ||

960

దివాకరేనస్తమితేతిగాధం

తమః సృజంస్తామసమోహనార్థం ।

ప్రపన్నరక్షాప్రతిపన్నదీక్షః

సత్యాభిసంధం విదధే సఖాయం ॥ 23.43 ॥

961

సురైరశేషైరపి జాతరోషైః

స దుర్జయాన్ భీష్మముఖాన్ జిగాయ ।

సహాయశక్త్యా యుధి సవ్యసాచీ

కిం దుష్కరం కేశవమాశ్రితానాం ॥ 23.44 ॥

962

స్వప్నః కిమాసీదథవేంద్రజాలం

బభూవ గంధర్వపురీ కిమేషా ।

ఇతీవ శంకాం విదధే ప్రలీనా

పతాకినీ కౌరవపాండవానాం ॥ 23.45 ॥

963

ఆకృష్టదేవాసురసాంపరామైః

ఓజస్వినాం శస్త్రభృతాముదంతైః ।

ప్రాయస్తదా ప్రత్యవహారలీలం

ఆకాలికిం విశ్వభుగన్వభుంక్త ॥ 23.46 ॥

964

జిఘాంసురష్టాదశ సంపతంతీః

అక్షౌహిణీరద్భుతభీమరూపాః ।

స్వతంత్రయామాస మిథఃప్రతీపాన్

సూత్రావసక్తానివ దారుమర్త్యాన్ ॥ 23.47 ॥

965

కృషీవలః స్థావరజంగమానాం

క్షేత్రే కురూణాం సమకాలపాకాన్ ।

అనీకశాలీన్ భుజశాలివర్గైః

ఫలోపపన్నాన్ ప్రభురిత్యలావీత్ ॥ 23.48 ॥

966

నిస్తీర్య సంగ్రామమహాసముద్రం
 సంసారపోతేన పరేణ సఖ్యా |
 ధనంజయస్తత్పదమేవ భేజే
 నిధూర్తనీహారదివాకరాభః || 23.49 ||

967

ద్రోణిస్తదా సౌప్తికమాదధానః
 కృపేణ సార్థం కృతవర్మణా చ |
 హతాహితైః పాండుసుతైరవాప్తం
 సైన్యావశేషం శమయంబభూవ || 23.50 ||

968

ఇత్థం దశాష్టౌ చ నిపాత్య భూమౌ
 అక్షౌహిణీరద్భుతభీమరూపాః |
 సతాం పతిః సత్త్వ సమృద్ధిరోగాత్
 ఉల్లాఘితామాతనుతేవ పృథ్వీం || 23.51 ||

969

విభుః స్వసంకల్పహతాన్ వినిఘ్నన్
 ధర్మైకతానేన ధనంజయేన |
 ప్రతోదసందంశికయోదహర్షీత్
 పాంచాలకన్యాపరిభూతిశల్యం || 23.52 ||

970

పరాస్త్రవిస్త్రంసితముత్తరాయాః
 పద్మాసనాద్వైరపి పూజితేన |
 గంగాధరణ్యోః ప్రభవేన గర్భం
 పస్పర్శ పాదేన పరావరేశః || 23.53 ||

971

విప్లోషితం ద్రోణిశరేణ బాలం
 సంజీవయన్ పాదరజఃప్రభావాత్ |
 వధూకృతక్షుద్రశిలావిశేషం
 రామానుజో రామమివాన్వకార్షీత్ || 23.54 ||

972

తస్య శ్రుతిశ్రేణిశిరోధృతానాం
 స్పర్శః ప్రజేశాదిభిరీప్సితోఽభూత్ |
 పరీక్షిదుత్థానపరీక్షితానాం
 అఘచ్ఛిదామంఘ్రిరజఃకణానాం || 23.55 ||

973

అజాతదీనాం ద్రుపదోద్భవాయాః
 కాలస్య దీప్తామివ ఖడ్గరేఖాం |
 విపక్షసంహారమహాభుజంగీం
 వేణీం ప్రియైః సంశమయాంబభూవ || 23.56 ||

974

పితామహాయ ప్రతతాన పార్థః
 శరప్రయుక్తం శయనం యదగ్ర్యం |
 యోగాసనం యోజితచిత్తధైర్యం
 తదేవ పర్యాప్తగుణం తదాఽఽసీత్ || 23.57 ||

975

విన్యస్య ధర్మతనయే విజయాధికారం
 సఖ్యాఽర్జునేన యశసేవ ధనుర్ధరాణాం |
 దధ్మౌ స దైత్యమథనో యుధి పాంచజన్యం
 వృష్ణ్యంధకాదిపరిశేషితభూమిభారః || 23.58 ||

976

ప్రత్యానినాయ రథమాత్తజయః స జన్యాత్
 ధన్యావలోకనధనంజయ దర్శనీయః |
 సారథ్యసంవిదవధీరితహేతిజష్టః
 సేనాపరాగపరిధూసరకుంతలశ్రీః || 23.59 ||

977

ఆలింగ్య గాఢమవగాఢరసం రణాబ్ధౌ
 వీరవ్రణైః కృతవిభూషణమింద్రసూనుం |
 అన్యావతారపరికల్పనకేలిలోభాత్
 ఐక్యం నినాయ నిజమంశమివాన్యనిష్ఠం || 23.60 ||

978

రణభువి శరతల్పే లీలయా శాయితేన
 స్వపదసముదితాయాః సూనునా సిద్ధసింధోః |
 అనతిచిరవిలంబాదాప్తుకామం ధరిత్రీం
 కలిమివ శమయిష్యన్ ఖ్యాపయామాస ధర్మాన్ || 23.61 || 979

అప్రత్యూహితసార్వభౌమవిభవైరభ్యర్చితః పాండవైః
 ప్రత్యావృత్తమహోత్సవేన ముదితాం ప్రాప్తః పురీం ద్వారకాం |
 ప్రత్యక్షం ప్రథయాంబభూవ విహరన్ ప్రీతః ప్రియాభిః సమం
 శుద్ధః సామపదాగమైరధిగతాం స్వాధీనతాం శ్రీపతిః || 23.62 || 980

అథ నిజవిభవాదజాతశత్రౌ
 ప్రశమితశత్రుబలే నివేశ్య భూమిం |
 పరిచరణఫలం ప్రభుః ప్రయచ్ఛన్
 అమితగుణాభిరరంస్త వల్లభాభిః || 24.1 || 981

క్రతువిధినియతోఽప్యకర్మవశ్యః
 పరిచితకామరసోఽపి వీతరాగః |
 నగరవసతిరప్యశేషవాసః
 కథమివ కేన విభుః స వర్ణనీయః || 24.2 || 982

అనుగమితమిదం స్వదారరక్షాం
 అనఘమనోభవతంత్ర మాననీయం |
 నిరుపధికరసస్య నేతురాసీత్
 నృపతిమహర్షిభిరంచితం చరిత్రం || 24.3 || 983

శ్రుతిశతమహితే పదే పరస్మిన్
 సితజలధౌ రవిమండలే చ సిద్ధాం |
 బహుమతిమతిశయ్య సా బభాసే
 నరకరిపోరవరోధభూమిరగ్ర్యా || 24.4 || 984

నిధిగణముఖవాంతనిష్కరాశిః

ప్రచితగుణా మణిభిః స్యమంతకాద్యైః ।

ప్రముదితమహిషీగణేన చక్రే

యదునగరీ విభునా నివాసభూమిః ॥ 24.5 ॥

985

అవికలవిభవస్య విశ్వమూర్తేః

అధివసనం యదువీరరాజధాన్యాం ।

అనుదినమనపాయినీం ప్రతిష్ఠాం

అభిలషతామనుచింతనీయమాసీత్ ॥ 24.6 ॥

986

సహ మునిభిరుపాస్త ధర్మమాద్యం

వ్యవహరణాని దదర్శ వేదవిద్భిః ।

అరమత చ వధూజనైర్యథార్హం

బహుతనురక్రమతో విచిత్రశక్తిః ॥ 24.7 ॥

987

అపి యుగపదవాప్తనైకదేహైః

ఉపనతయోగబలైః స్వకర్మనిష్ఠైః ।

ధృతబహువపుషా జగద్విధాత్రా

జితకరణేన తు భుజ్యతే తదర్థః ॥ 24.8 ॥

988

యదుపతిరధిరూఢచంద్రశాలః

సహ దయితాభిరనన్యమానసాభిః ।

జలనిధిమభితః ప్రదర్శయంతాః

నిజమివ ధామ నివేదయాంబభూవ ॥ 24.9 ॥

989

నిజపదమనపాయమాశ్రితానాం

ప్రభురపవర్గదశామివ ప్రయచ్ఛన్ ।

అమితబహుగుణామనన్యలభ్యాం

అతనుత కామపి సంపదం ప్రియాణాం ॥ 24.10 ॥

990

జగదుపజననాదిజాతభూమ్నః

క ఇవ వధూజనమోహనో విహారః |

కథమివ స కుతశ్చ కీర్తనీయః

ప్రథితమనోభవతంత్రపారదృశ్వా || 24.66 ||

991

చపలప్రతికూలతీక్షరూక్షాః

స్త్రీయ ఇత్యాగమిక్షైర్నిదర్శితార్థః |

ప్రథితో యదువీరవల్లభాభిః

పరివాదోఽయమపాకృతః పృథివ్యాం || 24.75 ||

992

ఏకీభవద్భిరయుతైరపి మన్మథానాం

యత్కాంతిబిందు పృషతాఽనుకృతిర్న శక్యా |

సంప్రేక్ష్య తం యదుపతిం యమినోఽపి నూనం

స్త్రీభావమేవ మనసా బిభరాంబభూవుః || 24.82 ||

993

కృష్ణానుభూతివిభవేన కృతార్థభావాః

తద్వల్లభాస్త్రీదశమాతృతయా చకాసుః |

యత్పాదపంకజపరాగజషాం శశంసుః

జన్మాద్భృతం జగతి గుల్మలతాదికానాం || 24.83 ||

994

శ్యామో బభూవ కిమసౌ సుదృశాం కటాక్షైః

శ్యామాస్తదన్వయవశాదథవా తరుణ్యః |

తాభిః కిమస్య వవృధే మహిమా మహీయాన్

తాసామనేన యది వేతి బుధైః శశంకే || 24.84 ||

995

అగ్రామ్యమేవ పరిహాసరసం వితేనే

నాశ్శీలమాహ న మృషా న చ మర్మభేదీ |

ధర్మావిరుద్ధవిభవోచితకామకామః

స్త్రీణాం వరేణ బుభుజే వరదో వరస్త్రీః || 24.85 ||

996

తారాభిరిందురివ భానురివ ప్రభాభిః

యుక్తో వశాభిరివ వారణయూథనాథః ।

విద్యాభిరాత్మవిదివాభ్యధికం విరేజే

యోగేశ్వరో యువతిభిః సహ మోదమానః ॥ 24.86 ॥

997

పాయం పాయం ప్రేయసః కాంతిమాధ్వం

మాద్యంతీభిర్మంజులాలాపినీభిః ।

ప్రత్యేకోక్తిశ్లాఘనప్రీణితాభిః

ప్రాయో భోగాః పర్యవాహ్యంత తాభిః ॥ 24.87 ॥

998

కరణవ్యపాయసమయే పునర్భవం

వినివర్త్య శాశ్వతసుఖం ప్రదాస్యతా ।

స్వప్రదానుభూతిరుదపాది తాదృశే

సుదృశాం స్వసమ్మతిభృతాం గదాభృతా ॥ 24.88 ॥

999

తద్గతేన మనసా వివశానాం

తన్మయాకృతధియామివ తాసాం ।

అప్రలుప్తరహసామభజేతాం

స్వప్నజాగరదశే న విశేషం ॥ 24.89 ॥

1000

శ్రియమనపాయినీం వసుమతీమివ దత్తకరాం

సహ మహిషీగణేన విభురేక ఇవానుభవన్ ।

యదుభిరనంతతార్క్యప్యతనేశనిభైః సహితో

నిజపదమస్మరన్నిహ నివాసమరోచయత ॥ 24.90 ॥

1001

ఉపచితచిత్రధర్మముపశాంతవిపక్షభయం

ముదితవధూజనః స ముఖరం నిగమధ్వనిభిః ।

బహువిధరత్నశాలి బహుమాన్యసమగ్రగుణం

వలయసమం భుజస్య వసుధావలయం బుభుజే ॥ 24.91 ॥

1002

- అనితరజనలభ్యాం ప్రీతిమాసేదుషీభిః
 సుచిరమనుబభూవే స్వర్గమోక్షాతిశాయా |
 నిరుపధికరసాబ్ధిం నిర్విశంతీభిరాద్యః
 కులయువతిభిరిత్థం కోఽపి శృంగారభూమా || 24.92 || 1003
- సహజబలసమేతః శక్తపూర్వైరజయ్యః
 సముదితవిషమాస్తస్తాదృశానందహేతుః |
 అవిదితరచనేన స్వేన పార్థాయ గీతః
 స్వయమజని స కామః కోఽపి ధర్మావిరుద్ధః || 24.93 || 1004
- స్వపదనలినభాజాం స్వర్గమోక్షౌ యథార్హం
 కరణవిగమకాలే కల్పయిష్యన్ క్రమేణ |
 మధురిపురిహ నూనం మందపుణ్యైరలభ్యౌ
 సమతనుత విహరైస్తావుభౌ సంప్రయుక్తౌ || 24.94 || 1005
- నారీదృష్ట్యా నియమితథియో నాకనాథేశ్వరత్వం
 సంభోగే చ ప్రవణమనసః శాశ్వతం బ్రహ్మచర్యం |
 అత్తైకస్యాం పురి నివసతః సర్వలోకాధికత్వం
 నిధ్యాయంతస్త్వరితమతరన్ దుస్తరాం తస్య మాయాం || 24.95 || 1006
- ఆసీదేవం పరిణతమధిద్వారకం ద్వాపరాంతే
 వ్యాసప్రఖ్యావిభజనభవద్వేదశాఖోపమానాం |
 చింతాతీతం యదుపతిమనఃప్రీతిచింతామణీనాం
 ఏకం తాసాం భవరసభుజాం భాగ్యమేకాతపత్రం || 24.96 || 1007
- గురుభిరనఘచిత్తైరాహితోదారభూమా
 సురభితరసమేతత్సాన్యతం వేంకటేశః |
 వ్యతనుత యదువీరప్రీతిమిచ్ఛన్ ప్రభూతాం
 కవికథకమృగేంద్రః క్షేమదం కావ్యరత్నం || 24.97 || 1008

॥ ఇతి శ్రీకవితార్కికసింహస్య సర్వతంత్రస్వతంత్రస్య
శ్రీమద్వేంకటనాథస్య వేదాంతాచార్యస్య కృతిషు
లఘు యాదవాభ్యుదయః సమాప్తః ॥
కవితార్కికసింహాయ కల్యాణగుణశాలినే ।
శ్రీమతే వేంకటేశాయ వేదాంతగురవే నమః ॥